

structuurvisie buitengebied

GEMEENTE
SLOCHTEREN

Voorwoord

Nadat het Ontwerp Structuurvisie Buitengebied Slochteren door het college van Burgemeester en Wethouders is vrijgegeven heeft het ontwerp gedurende 6 weken ter inzage gelegen. Tijdens deze periode zijn door diverse partijen reacties op het plan gegeven. Deze zijn verwerkt en hebben geleid tot de voorliggende Structuurvisie Buitengebied Slochteren.

Bij de totstandkoming is gekozen voor een intensieve interactieve werkwijze. Voorafgaand aan het concept en voordat een visie was geformuleerd, zijn intern en extern betrokkenen geraadpleegd en is aan hen nadrukkelijk gevraagd naar de voor hen relevante kaders. Er zijn informatievonden en keukentafelgesprekken gehouden voor betrokkenen uit het gebied, ook zijn er diverse besprekingen gehouden met belangenorganisaties. Overigens betekent dat niet automatisch dat alle reacties direct verwerkt kunnen worden in deze structuurvisie, soms is apart beleid nodig of worden initiatieven verwerkt in nog te maken beleidsnota's of het bestemmingsplan. Betrokkenen zijn op de hoogte hoe er is omgegaan met hun reacties.

Ook tijdens de vorming van het concept zijn beleidsthema's en mogelijke keuzes voorgelegd tijdens zogenoemde workshops. Daarbij zijn belangengroeperingen en raadsleden betrokken geweest. Het ontwerp was tijdens de tervisielegging fysiek raadpleegbaar in het gemeentehuis en via internet te raadplegen. Tijdens die periode kon zowel schriftelijke als digitaal worden gereageerd door zowel direct betrokkenen uit het gebied als ook belanghebbenden, instanties, organisaties en overheden. Degenen die eerder zijn benaderd zijn schriftelijk worden uitgenodigd om hun reacties kenbaar te maken. Ter ondersteuning van dat proces is een gemeentelijke informatieavond gehouden op 11 mei 2010.

Het college van burgemeester en wethouders heeft de definitieve versie van de Structuurvisie Buitengebied samen met de Nota Inspraak & Overleg ter vaststelling aangeboden bij de gemeenteraad.

De Structuurvisie Buitengebied Slochteren is de basis voor en de toelichting op, het daarop volgende Bestemmingsplan Buitengebied. De Structuurvisie heeft betrekking op het projectgebied weergegeven op Kaart 1. Naast de gemeentelijke grenzen zijn de huidige (in ontwikkeling zijnde) bestemmingsplannen van de kommen en de grens van het Masterplan Meerstad bepalend.

Het bestemmingsplan, dat in de loop van 2011 in procedure zal worden genomen, is dan na onherroepelijk worden, het juridisch toetsingskader voor het buitengebied.

De Structuurvisie is als volgt opgebouwd:

1. beschrijving van de bestaande situatie en aanwezig bestaand beleid (dat overigens in de toekomst vanzelfsprekend aan verandering onderhevig zal kunnen zijn);
2. visie en beleidsuitwerkingen, waarin de te maken keuzes zijn verwoord.

De Structuurvisie Buitengebied Slochteren is als boekwerk te raadplegen en tevens digitaal raadpleegbaar via de landelijke voorziening www.ruimtelijkeplannen.nl.

Inhoud

INLEIDING		6
SITUATIE		11
	Ontstaansgeschiedenis	11
	Cultuurhistorie	17
	Landschap	20
	Water	22
	Natuur	24
	Infrastructuur	25
	Landbouw	27
	Recreatie	30
	Niet-agrarische bedrijvigheid	31
	Wonen	33
BELEID		34
	Bestaand beleid	34
	Landschap	37
	Water	39
	Natuur	41
	Infrastructuur	45
	Landbouw	46
	Recreatie	49
	Cultuur	51
	Milieu	52
	Niet-agrarische bedrijvigheid	53

Wonen		54
Afstemming		56
UITGANGSPUNTEN EN RANDVOORWAARDEN		58
VISIE EN BELEIDSUITWERKING		64
Landschap en cultuurhistorie		67
Infrastructuur		68
Water		70
Natuur		71
Landbouw		78
Recreatie		83
Niet-agrarische bedrijvigheid		84
Wonen		85
FINANCIËLE VERANTWOORDING		86
BRONNEN		87
BIJLAGE 1		89
BIJLAGE 2		

KAARTEN

N r.	N a a m	H o o f d s t u k	11.	Kernkarakteristieken Midden-Groningen	Beleid
1.	Topkaart- Deelgebieden	Situatie	12.	POP 3 – kaart 3	Beleid
2.	Bodemkaart	Situatie	13.	Integraal beheerplan groen	Beleid
3.	Historische kaart 1905	Situatie	14.	Provinciale ambitiekaart natuur	Beleid
4.	Historische kaart 1968	Situatie	15.	Belemmeringen	Beleid
5.	Topkaart 2002	Situatie	16.	Gebiedstypering	Visie
6.	Cultuurhistorie	Situatie	17.	Landschap	Visie
7.	Hoogtekaart	Situatie	18.	Schaalvergroting bestaande agrarische bedrijven	Visie
8.	Verkeer	Situatie	19.	Recreatie	Visie
9.	Recreatie	Situatie			
10.	Nedezettingspatronen	Situatie			

Inleiding

Aanleiding

Het huidige bestemmingsplan voor het buitengebied van Slochteren moet worden herzien. Alvorens een nieuw bestemmingsplan op te stellen is voorliggende structuurvisie opgesteld die in feite als toelichting op het bestemmingsplan kan gaan dienen. Doelstellingen zijn:

- verwerken uitgangspunten uit de Toekomstvisie 't Land van Slochteren;
- implementeren van de in juni 2009 door Provinciale Staten vastgestelde provinciale verordening;
- ruimtelijke ontwikkelingen die momenteel in Slochteren in uitvoering zijn of in de pijplijn zitten te verwerken;
- verwerken van nieuwe wetgeving zoals nieuwe milieuregels;
- inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen zoals meer behoefte aan ruimte voor vrije tijdsbesteding;
- beleid vormen vanwege verandering in de agrarische sector waaronder schaalvergroting.

Visievorming & beleidsontwikkeling

Vanwege de verschillende belangen en organisaties in het buitengebied is het van groot belang om een integraal breed gedragen visie op te stellen. Om de visie toe te kunnen snijden op de kernkwaliteiten, belemmeringen, mogelijkheden en reeds ingezette of uitgevoerde projecten is een gebiedsindeling gemaakt. Er is een begrenzing gekozen die het buitengebied in landschappelijke eenheden onderscheidt en aansluit bij grenzen uit eerdere besluiten (grens Midden Groningen en Masterplan Meerstad). De gebiedsindeling is weergegeven op Kaart 1 en is in alle andere kaarten ook zichtbaar. Per deelgebied wordt benoemd welke kwaliteiten er zijn, welke knelpunten er zijn en welke aspecten ontwikkeld moeten worden.

Behalve de visievorming die exclusief is verbonden aan het buitengebied zullen de beleidsthema's voor de bebouwde kommen worden geïmplementeerd in de Structuurvisie Buitengebied. Er zijn reeds beleidsregels opgesteld en er worden nog nieuwe beleidsregels ontwikkeld, waaronder een beleidskader voor vrijkomende agrarische bebouwing (verder 'VAB beleid' genoemd) dat in twee beleidsvormingstrajecten wordt gesplitst:

- welke functies zijn mogelijk in of bij voormalige agrarische bebouwing (VAB's): binnen de Structuurvisie Buitengebied;
- hoe om te gaan met bescherming van karakteristieke agrarische bebouwing: binnen een eigen beleidsvormingstraject gekoppeld aan de herziening van de Welstadsnota en de actualisering van de bestemmingsplannen.

Doelstelling

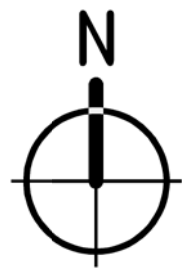
Product

De Structuurvisie Buitengebied dient als beleidsdocument voor het op te stellen Bestemmingsplan Buitengebied. De structuurvisie moet voldoen aan de Wet ruimtelijke ordening en heeft daarom een begrensd plangebied. Om concrete beleidsdoelen te formuleren wordt waar mogelijk gewerkt met een gebiedsindeling waarbij per gebied de beleidsdoelen worden geformuleerd. De structuurvisie kan gemakkelijk digitaal worden geraadpleegd en geeft per deelgebied concreet aan wat wel en niet mogelijk is. De structuurvisie bestaat uit kaartmateriaal en foto's, waarbij tekst ter ondersteuning dient.

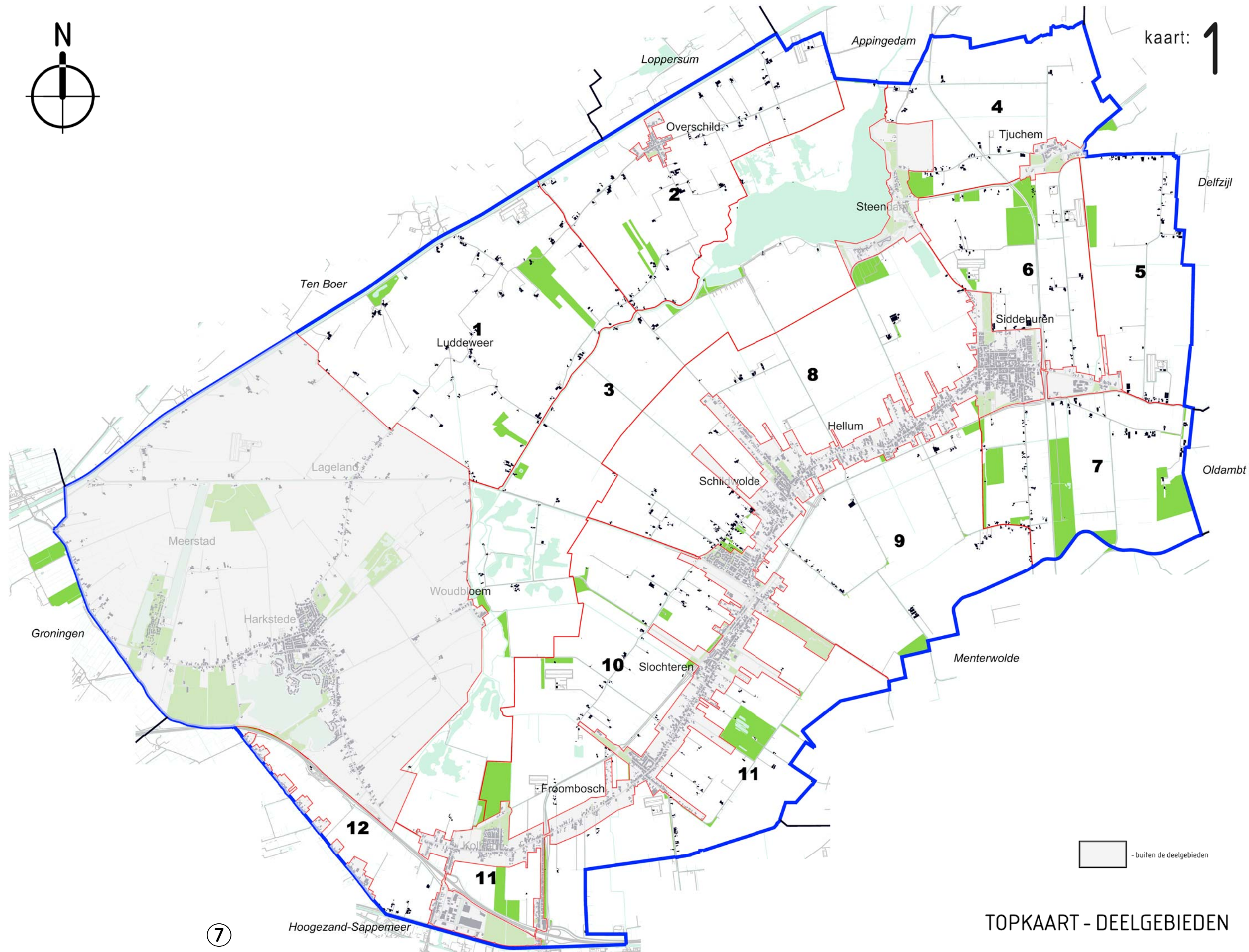
Uitvoering beleid

Voorzover in de structuurvisie wordt ingezet op ontwikkeling van nieuwe initiatieven die worden ontplooid door de particuliere sector wordt:

- dit zoveel mogelijk bij recht dan wel bij ontheffing opgenomen in de regels van het Bestemmingsplan Buitengebied, zodat verzoeken 'aan de voordeur' getoetst kunnen worden;
- zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij uitvoeringsprogramma's in specifieke beleidsvelden zoals het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan, het Strategisch Groenproject Midden Groningen en het Beheerwegplan Wegen;

kaart: 1

TOPKAART - DEELGEBIEDEN

- een pro-actief beleid gevoerd door waar mogelijk aan te sluiten bij subsidiestromen voor initiatieven (o.a. Vitaal Platteland).

Reikwijdte Voor de begrenzing van het projectgebied is de contramal van 3 typen gebieden gebruikt:

1. voorgenomen begrenzing bestemmingsplannen komgebieden;
2. structuurvisies of structuurplannen voorzover deze ruimer zijn dan de in punt 1 genoemde gebieden;
3. Masterplan Meerstad.

De mate waarin beleidsthema's worden behandeld, hangt af van de relevantie van het thema voor het nieuwe bestemmingsplan buitengebied. De mogelijkheden die kunnen worden geboden zijn afhankelijk van de provinciale omgevingsverordening zoals die door Provinciale Staten is vastgesteld. De inhoud van de verordening heeft op verscheidene punten directe doorwerking voor eigenaren en gebruikers van gronden en opstallen in het buitengebied. Daarnaast bevat de verordening bepalingen die verwerkt moeten worden in de bestemmingsplannen. In voorliggende structuurvisie wordt de inhoud van de provinciale verordening en het derde Provinciaal Omgevingsplan (POP 3) als uitgangspunt genomen voor de beleidsruimte.

Om een voorbeeld te noemen: in de verordening is een verbod opgenomen om nieuwe intensieve veehouderijen binnen de provincie te vestigen. In deze structuurvisie zal daarom geen zoekruimte voor vestiging van intensieve veehouderijen worden opgenomen, aangezien dit in het erop volgende bestemmingsplan niet door de provincie zal worden geaccepteerd.

Tijdens de totstandkoming van de Structuurvisie is intensief overleg geweest met de provincie. Het resultaat is dat de maximale omvang van een agrarisch bouwperceel zoals vastgelegd in artikel 4.22 van de verordening door GS wordt verruimd: "Zodra met de gemeenten in de regio Centraal afspraken zijn gemaakt over de maatwerkbenadering, zullen GS een andere omvang tot maximaal twee ha. vaststellen". Deze maatwerkbenadering is uitgewerkt in de Structuurvisie Buitengebied. Hiermee heeft de gemeente de ruimte die wordt geboden in de verordening opgezocht. Dit naar aanleiding van de wensen die tijdens de inspraak naar voren zijn gebracht.

Integrale beleidsvorming

Het ontwikkelen van de structuurvisie is geen op zich staand project maar heeft een relatie met diverse andere gemeentelijke projecten en programma's. Qua fasering volgt de structuurvisie op de in 2008 vastgestelde Toekomstvisie Slochteren en sorteert de structuurvisie voor op het Bestemmingsplan Buitengebied. Bij deze structuurvisie hoeft geen m.e.r. of m.e.r.-beoordeling te worden opgesteld, de motivering hiervoor is weergegeven in Bijlage 1.

Het schema op de volgende pagina geeft indicatief weer hoe de structuurvisie zich in het beleidvormingstraject verhoudt tot andere beleidsstukken en plannen. Genoemde stukken, visies en regels zijn een selectie van het totaal en geven slechts een indicatie.

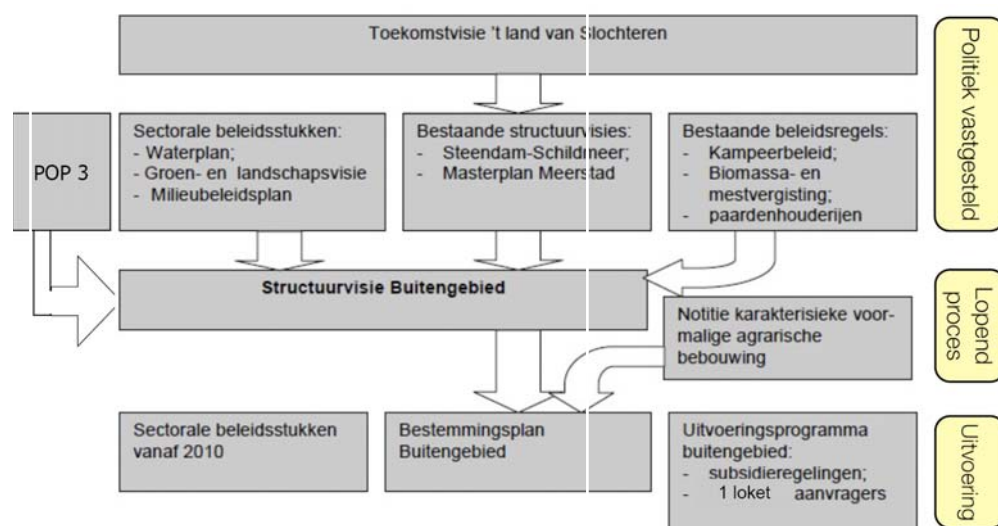
Totstandkoming structuurvisie

De structuurvisie is opgesteld door een ambtelijke projectgroep. Daarnaast heeft een regiegroep, bestaande uit burgemeester Verstegen, wethouder Boersma en ambtelijke ondersteuning, zorggedragen voor de begeleiding en sturing.

Inleiding

Op een aantal momenten heeft communicatie tussen college en raad plaatsgevonden. Enerzijds is op deze momenten de gemeenteraad geïnformeerd over de stand van zaken in het proces, anderzijds is op deze momenten voor de gemeenteraad gelegenheid geweest inbreng te leveren voor de gewenste beleidsvorming.

De bestuurlijke consensus is erg belangrijk, aangezien nu de hoofdlijnen voor het bestemmingsplan zijn uitgezet. Met het Bestemmingsplan Buitengebied zullen belangrijke thema's worden behandeld: agrarisch ondernemen in een steeds meer door regelgeving gedomineerd landschap, welke (niet-agrarische) functies worden toegestaan in vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen en in het buitengebied. De beperkingen van het Provinciaal Omgevingsplan en bijbehorende verordening zijn hierbij leidend. De uitgangspunten uit de Toekomstvisie zijn leidend.

Communicatie

Aan de totstandkoming van de structuurvisie is een uitgebreid communicatietraject gekoppeld. Omdat de structuurvisie de beleidsmatige voorloper van het Bestemmingsplan Buitengebied is, is gekozen voor een interactieve opzet volgens de aanpak van beginnen met de inspraak en vervolgens te starten met de ontwikkeling van het plan. Bewoners, gebruikers en overige belanghebbenden in het buitengebied zijn intensief betrokken bij de totstandkoming van de visie. Om dit te bereiken zijn in eerste instantie een aantal organisaties benaderd voor directe gesprekken om de uitgangspunten voor de ontwikkeling van de structuurvisie te bepalen. Omliggende gemeenten zijn benaderd, belangenorganisaties, terreinbeheerders enz. Met deze partijen zijn individuele interviews gevoerd om duidelijk te krijgen welke beleidsaspecten moesten worden belicht, welke projecten andere organisaties in de pijplijn hebben en hoe daar in de structuurvisie op in te gaan. Aan de hand van de eerste resultaten is een inventarisatie in het buitengebied gedaan.

Inspraak Aansluitend is in 't Bokkeblad een Info-extra bulletin geplaatst waarin de totstandkoming van de structuurvisie is aangekondigd en de bevolking voor een drietal informatieavonden in het gemeentehuis is uitgenodigd. De totale opkomst was circa 150 personen. Tijdens deze informatieavonden is aan betrokkenen uit de 12 deelgebieden gevraagd wie bereid zou zijn meer de diepte in te gaan qua inventarisatie en over zijn/haar gebieden door te praten tijdens keukentafelgesprekken. Deze keukentafelgesprekken hebben meer inzicht gegeven in de wensen van gebruikers, problemen die zij ondervinden en kansen die worden gezien.

Enquêtes Naast de uitnodiging voor de genoemde informatieavonden zijn verschillende enquêtes verspreid/ beschikbaar gesteld op de website:

- specifiek voor agrariërs;
- voor overige ondernemers;
- voor burgers zonder bedrijf.

In totaal zijn er 90 enquêtes ontvangen. De inbreng is gebruikt om de wensen in beeld te brengen. Verspreid door de structuurvisie is deze inbreng verweven. De personen die een concreet verzoek hadden ingediend, hebben in februari een schriftelijke reactie ontvangen.

Informatiebijeenkomsten Volgend op de informatieavonden zijn 4 keukentafelgesprekken georganiseerd waarbij specifiek werd ingegaan op de deelgebieden waar de betreffende personen waren gevestigd. De totale opkomst was circa 40 personen (die eerder op een informatiebijeenkomst aanwezig waren). Door de keukentafelgesprekken is een duidelijk beeld ontstaan van wensen, knelpunten en oplossingsrichtingen. Niet alleen is dit gebiedsspecifiek, door de dialoog is ook beter achterhaald wat werkelijke knelpunten in het gebied zijn die vragen om beleidsinterventie in de structuurvisie. Daarnaast is tijdens de totstandkoming intensief overleg geweest met het bestuur van LTO Afdeling Slochteren en zijn 2 bijeenkomsten met recreatieondernemers uit de gemeente georganiseerd.

Archeologie Tijdens het proces van de Structuurvisie Buitengebied is het beleid voor borging van archeologische waarden afgerond en vastgesteld door de raad. In het kader van het Europese Verdrag van Malta van 1992 zijn gemeenten verplicht om bij ruimtelijke ordeningsinitiatieven inzicht te verschaffen in mogelijke gevolgen voor archeologie. Het archeologiebeleid zal mede als basis dienen voor het op te stellen bestemmingsplan buitengebied. In de voorbereidingsfase van het bestemmingsplan zullen de structuurvisie vermelde wieden worden bezocht om de relevantie te beoordelen.

Ter visie ligging ontwerp Met de resultaten van de inspraak is het ontwerp van de structuurvisie opgesteld. Het ontwerp heeft gedurende 6 weken ter inzage gelegen en is tevens via internet raadpleegbaar geweest. Daarnaast is het ontwerp naar overlegpartners toegezonden met het verzoek een reactie te geven of op de juiste wijze vorm is gegeven aan hun doelstellingen. De samengevatte reacties en de beantwoording door het gemeentebestuur is in de bij de Structuurvisie behorende Nota Inspraak & Overleg weergegeven. Ook is daarin weergegeven in hoeverre reacties hebben geleid tot wijziging in de definitieve versie.

Vervolg na vaststelling Structuurvisie

Na vaststelling van de Structuurvisie Buitengebied wordt het voorontwerp bestemmingsplan opgesteld. Als start van het interactieve traject voor het bestemmingsplan zal voorafgaand aan de tervisielegging van het bestemmingsplan Buitengebied een bijeenkomst worden gehouden waarin de voorgestelde situering van agrarische bouwvlakken wordt gepresenteerd. Suggesties voor aanpassing kunnen dan worden ingebracht.

Leeswijzer

De structuurvisie is opgebouwd uit vier delen: Situatie, Beleid, Uitgangspunten en Visie.

Alle delen, met uitzondering van het deel Uitgangspunten, hebben een thematische opbouw, waarbij in vaste volgorde de thema's Landschap, Cultuurhistorie, Infrastructuur, Natuur, Landbouw, Recreatie, Niet-agrarische bedrijvigheid en Wonen worden doorlopen. Daarnaast komt ook de (vaste) gebiedsindeling in twaalf deelgebieden doorlopend terug.

Het deel Situatie gaat in op de inventarisatie van de huidige situatie van het gebied. Daarnaast wordt ingegaan op de inbreng vanuit het gebied: de resultaten van het interactieve traject met alle actoren in het gebied.

In het deel Beleid wordt ingegaan op het vigerend beleid, waarbij in de laatste paragraaf ingaan wordt op de afstemming met het omliggend gebied (waaronder andere gemeenten).

In het deel Uitgangspunten komen de belangrijkste aspecten uit de voorgaande hoofdstukken terug en wordt tevens ingegaan op van toepassing zijnde randvoorwaarden en belemmeringen. Het visiedeel start met een gebiedstypering per deelgebied. Deze indeling vormt een belangrijke kapstok voor de thematische uitwerkingen.

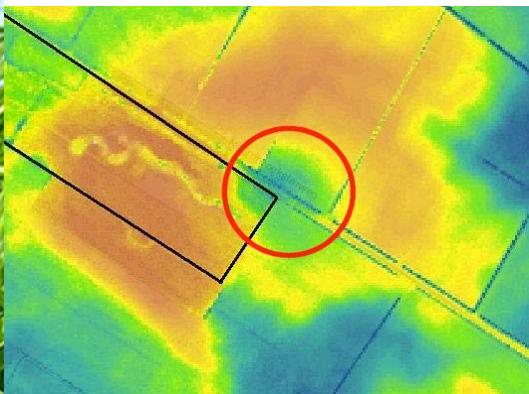
Ontstaansgeschiedenis

Voor het ontstaan van het landschap van de gemeente Slochteren zoals we dat nu zien zijn de laatste fasen van het Pleistoceen en het Holoceen bepalend geweest.

Pleistoceen

Tijdens de laatste fase van het Saalien (150.000 v. Chr.) bereikte het landijs Oost-Groningen. Het landijs perste de ondergrond omhoog en vormde aan de voorzijde van het ijspakket de pleistocene rug waarop Schildwolde, Hellingwold en Siddeburen liggen. Meer westelijk werd, onder invloed van rivieren in het huidige Duitsland, het brede en diepe oerstroomdal van de Hunze gevormd.

Tijdens het warmere Eemien, waarin veel smeltwater naar lager gelegen gebieden stroomde, werd het Hunzedal met zand en klei weer dichtgeslibd. Na het Eemien volgde het Weichselien, waarbij het landijs Groningen niet bereikte, maar de zeespiegel wel laag stond door het vele landijs. Tijdens deze koude en droge periode werd veel dekzand (windafzetting) in het noorden afgezet. De afzetting van dit dekzand had tot gevolg dat het bestaande reliëf in het landschap vervlakte. Het landschap kreeg een geringer reliëf dan daarvoor het geval moet zijn geweest. Hier en daar werden in het landschap lage, glooiende ruggen gevormd die als waterscheidingen gingen fungeren zoals de dekzandruggen die van Siddeburen tot Slochteren en van Froombosch tot Kolham ontstonden. Deze ruggen zijn op Kaart 2 herkenbaar onder de codes Z8 en Z10.

Uitsnede hoogetekaart:
pingoruïne bij het Slochter bos

In het Weichselien zijn pingo's of vorstheuvelds ontstaan doordat grote concentraties water in de ondergrond bevroren (permafrost). Water zette door bevroren uit als een grote ijslens en de bovenliggende grond werd opgetild tot een heuveltje. Toen het klimaat weer warmer werd, smolt de ijslens en gleed de bovengrond van de ijsmassa af naar de buitenkant en vormde een wal rond het nu ontstane meer. Aan de zuidoostkant van het Slochter bos ofwel de tuinen van de Fraeylemaborg zijn de resten van een pingoruïne in het landschap herkenbaar (zie figuur hiernaast). De pingo heeft een omvang van circa 170 bij 130 m. Om de pingo ligt een brede rand van zanden.

Holoceen

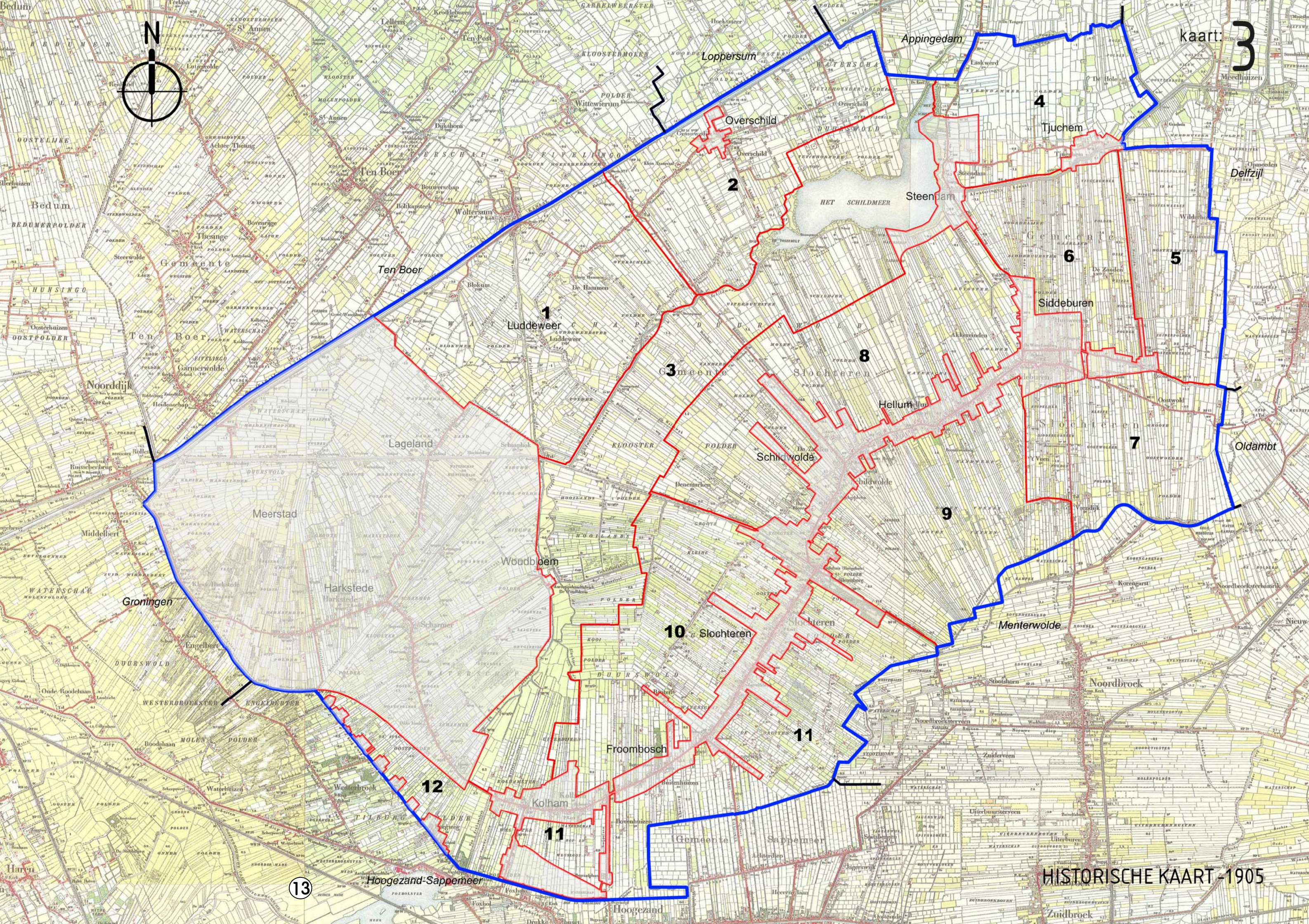
Aan het begin van de huidige klimaatperiode zo'n 12.000 jaar geleden, het Holoceen, werd het warmer en vochtiger. Hierdoor steeg de zeespiegel en ontwikkelde zich in laaggelegen gebieden, die niet door de zee werden overspoeld veengebieden. In de loop van de eeuwen (circa 6000-5000 v. Chr.) ontstonden ook in grote delen van Groningen veenpakketten. Het veen begon aanvankelijk lokaal te groeien in dalen en depressies, zoals in het gebied van het Fivelsysteem. De Slochter Ae en de Scharmer Ae gingen vanaf die tijd als veenstroompjes fungeren. Vanuit de dalen en depressies kroop het veen langzamerhand over het dekzandlandschap en bedekte zelfs de dekzandkoppels en -ruggen met een veenlaag.

In het noordelijke deel van de gemeente Slochteren is de zee tussen 4000 – 3000 v. Chr. binnengedrongen als gevolg van de al eerder genoemde zeespiegelstijging. De maritieme bekkens (voornamelijk kweldergebied) van de Hunze en de Fivel bereikten in die periode hun uiterste grenzen. Na afname van de zeespiegelstijging rond 3000 v. Chr. begonnen de randzones van deze getijdebekken te verlanden. In de loop van de tijd slibden de afwateringskreeken dicht in het kweldergebied, wat leidde tot vernatting en vervolgens opnieuw veengroei. Het nieuwe veen groeide over de klei-afzettingen heen en sloot aan bij de bestaande venen die iets meer zuidelijk aan het oppervlak lagen. De veenontginningen vanaf de middeleeuwen hadden bodemdaling tot gevolg. In de late middeleeuwen leidde dit weer tot verdrinking van het gebied en afzetting van klei op veen.

Het water sneed door de keileem en er ontstonden beek- en rivierdalen, die echter niet zo breed waren als het Hunzedal. Het rivierdal van de Fivel is een dergelijk dal en was ooit een zijtak van de Hunze. De Slochter Ae en

BODEMKAART VAN NEDERLAND

- ENKELVOUDIGE EENHEDEN 1)
- VEENGRONDEN EN MOERIGE GRONDEN
MET EEN MOERIGE BOVENGROND
- KOOPVEENGRONDEN
Veen tot ten minste 120 cm.
- V2 veenmosveen; grondwater ondiep en matig diep
- V3 andere veensoorten dan bosveen of veenmosveen,
grondwater ondiep en matig diep
- MADEVEENGRONDEN; VLIERVEEN- en KOOPVEENGRONDEN
op zand. MOERIGE ZANDGRONDEN
- V5 veenmosveen; binnen 120 cm meestal zand met humuspodzol;
grondwater ondiep en matig diep
- MET EEN MINERALE BOVENGROND
WAARDEVEEN- EN WEIDEGRONDEN
Meestal veen tot ten minste 120 cm
- V10 veenmosveen; grondwater ondiep en matig diep
- V11 andere veensoorten dan bosveen of veenmosveen,
grondwater ondiep en matig diep
- WAARDEVEEN- en WEIDEVEENGRONDEN op zand;
MOERIGE ZANDGRONDEN
met een zavel- of kleidek
- ZANDGRONDEN
- V12 zand binnen 120 cm; grondwater ondiep en matig diep
- KALKRIJK, plaatselijk ondiep kalkloos
VELDPODZOLGRONDEN
- Z8 fijn zand; grondwater matig diep en vrij diep
- Z10 met een zavel- of kleidek; grondwater ondiep tot vrij diep
- LAARPODZOLGRONDEN
- ZEEKLEIGRONDEN
- Z11 fijn zand; grondwater matig diep en vrij diep
- KALKLOOS, plaatselijk kalkrijk
TOCHTEERD- en PLASEERGRONDEN: NESVAAGGRONDEN
- M14 zavel en klei; grondwater ondiep en matig diep
- DRECHTVAAGGRONDEN en LIEDEERGRONDEN;
POLDERVAAGGRONDEN op veen
- M18 zavel en klei; veen beginnend tussen 40 en 120 cm;
grondwater ondiep en matig diep
- LAARPODZOLGRONDEN
- M22 klei; zware tussenlaag of ondergrond;
grondwater ondiep

kaart: **3**

13

12

11

10

11

9

7

6

4

2

1

Gemeente
3

Oldambt

Delfzijl

Meedhuizen

Tjuchem

Appingedam

Loppersum

Overschild

Steenendam

Siddeburen

Hellum

Schildwolde

Woudbom

Harkstede

Groningen

Menterwolde

Noordbroek

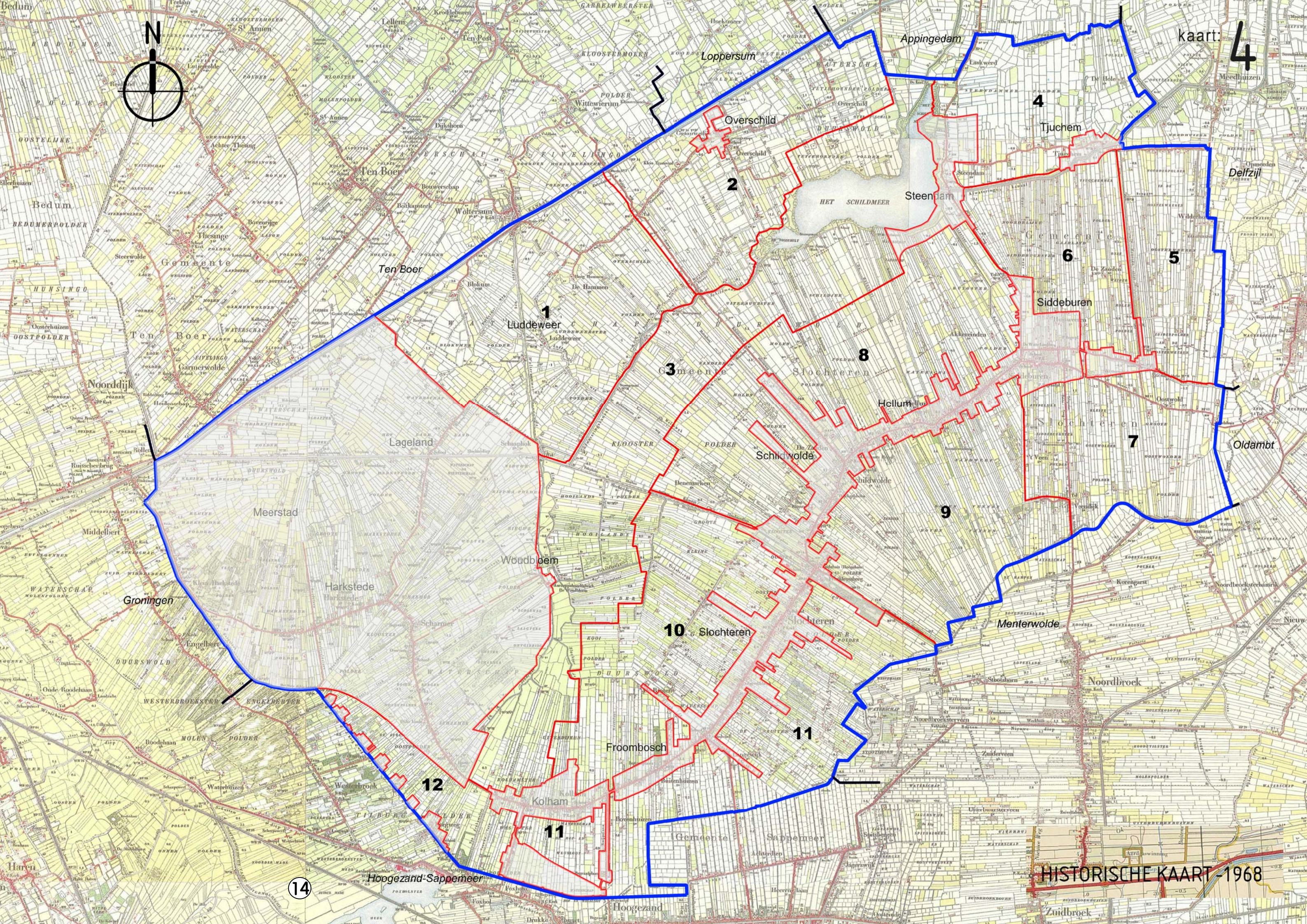
Froombosch

Kolham

Hoogezand-Sappemeer

Gemeente
Sappemeer

HISTORISCHE KAART - 1905

kaart: 4

4

2

1

3

8

6

5

7

9

10

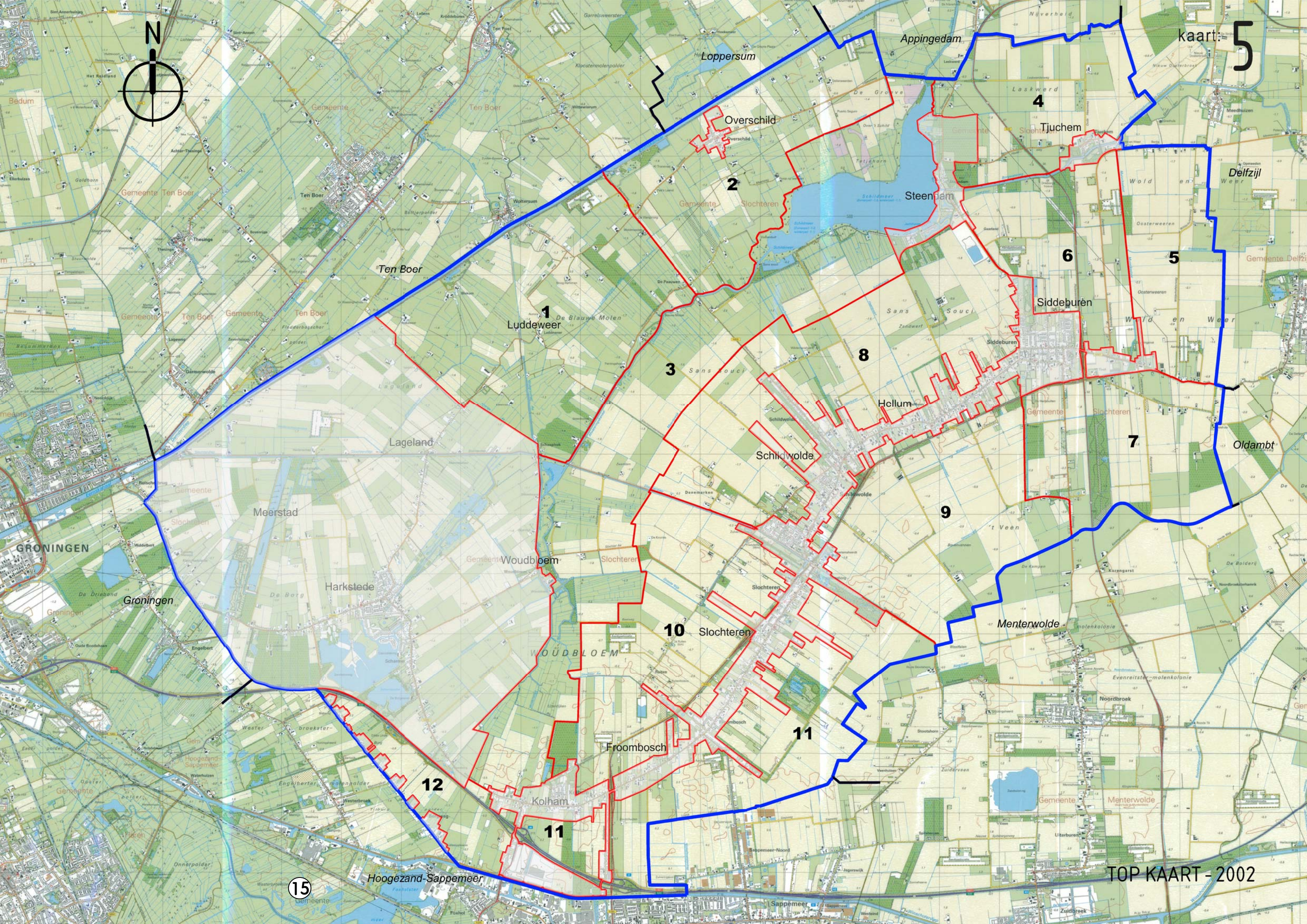
11

12

11

14

HISTORISCHE KAART - 1968

Bewoning in de veengebieden

De hogere delen van de dekzandgebieden (de ruggen en koppen) werden zo'n 12.000–10.000 jaar geleden door de mens bewoond toen het klimaat wat opwarmde. Het gebied bestond toen uit een bevroren vlakte met dwergberken en dwergwilgen. Er zijn bij het Slochter bos vuurstenen gebruiksvoorwerpen teruggevonden van de Hamburg-cultuur. Ook bij het buurtschap Denemarken, Slochteren en in de Hooilandspolder zijn artefacten uit deze periode aangetroffen. Met de opwarming werd het klimaat ook vochtiger en transformeerde het parklandschap in dichte loofbossen. Het bos werd onaantrekkelijk voor groot wild zoals grazers. Met het vertrek van het grote wild was het daar ook voor de mens minder aantrekkelijk. De mens heeft zich vanaf die tijd gevestigd in de omgeving van rivieren en beken, zoals de Scharmer Ae en Slochter Ae.

In de midden-steentijd werd het gebied van de gemeente Slochteren intensief bewoond, zoals blijkt uit de vele vindplaatsen op dekzandkoppen en -ruggen en op de overgangen van hogere, droge gronden naar lagere, natte gronden. Met de introductie van landbouw en veeteelt als middelen van bestaan deed ook de permanent bewoonde nederzetting z'n intrede. Bij Siddeburen en Hellum zijn resten van de Trechterbekercultuur (3350-3050 v. Chr.) op de dekzandruggen aangetroffen.

de Scharmer Ae zijn resten van deze rivier. Op de kaarten 3, 4 en 5 is duidelijk te zien dat de lopen van deze veenstroompjes niet zijn gewijzigd door kanalisatie of landinrichtingswerken. Ondiepe pleistocene geulen en meanderende systemen met vele vertakkingen tussen de dekzandruggen wisselden elkaar af.

Doordat de klei-afzetting voor een slechte afvoer van water uit hoger gelegen gebieden zorgde, kwamen grote delen van het gebied in de periode van 300 tot 600 na Chr. onder water te staan. Hierbij werd knipklei afgezet. Vanaf de vroege Middeleeuwen begon men het gebied in te dijken ter bescherming tegen de invloed van de zee. Hierdoor staakte de afvoer van het zoete water dat afstroomde van hoger gelegen gebieden en groeide het veenpakket weer.

In de loop der eeuwen is er als gevolg van oxidatie en inklinking van het veen een omkering van het reliëf ontstaan. Delen die niet door de zee zijn overspoeld en waar zodoende het veen is blijven liggen, zijn nu het meest gezakt, terwijl de met klei opgevulde geulen nu als ruggen in het gebied liggen; de inversieruggen. De betreffende kleigebieden zijn op Kaart 2 te vinden onder de codes M18 en M14. Bij vergelijking van Kaart 3 en Kaart 5 zijn de betreffende gebieden door de kenmerkende smalle verkaveling, onder andere in de omgeving van Luddeweer, nu op nog zichtbaar. Ook de dekzandopduikingen zijn hierdoor hoger in het landschap komen te liggen.

Bewoning Kleigebied

Het gebied ten noorden van het Schildmeer, in Kaart 2 aangeduid met code M18, kent een andere bewoningsgeschiedenis dan de rest van de gemeente Slochteren. Dit gebied maakte deel uit van de meest zuidelijke zone van wierdenbewoning. In dit gebied liggen verschillende inversieruggen (met klei opgevulde restanten van voormalige rivierbeddingen of kreken) en oeverwallen waarop in de Romeinse tijd bewoning mogelijk werd. De invloed van het zeewater was in de eerste eeuwen na de jaartelling terugge- lopen en in de Romeinse tijd heeft men huiswierden op de verhogingen in het landschap aangelegd. In de loop van de Romeinse tijd, zo rond 250 na Chr., drong de zee weer binnen en hebben de bewoners de huiswierden moeten verlaten wegens wateroverlast.

Cultuurhistorie

Grondgebruik in cultuurhistorisch perspectief

Het landschap zoals dat nu zichtbaar is in Slochteren in Kaart 5 is voornamelijk door menselijk ingrijpen ontstaan en zodoende niet ouder dan uit de Middeleeuwen.

Toen het kleigebied in de middeleeuwen werd ontgonnen werden de van oorsprong Romeinse wierden deels weer in gebruik genomen. Hiervan zijn enkele nog steeds zichtbaar, waarvan een groot aantal is weergegeven op Kaart 18 door middel van een bruine aanduiding.

Verkaveling Ook het veengebied van Midden-Groningen werd pas in de middeleeuwen weer in gebruik genomen vanuit de boogvormige bewoningsas Harkstede – Slochteren – Siddeburen en vanuit de wierden ten noorden van het Schildmeer. Vanaf de bewoningsas Harkstede-Siddeburen is het veengebied in cultuur genomen waarbij het recht van opstrek gold. Het verkavelingspatroon bestond uit langgerekte, smalle akkers. Over de breedte van de woning werden de kavels in het veen uitgelegd. De lange greppels moesten het water afvoeren. Na verloop van tijd daalde de akker door de ontwatering via de greppels en was het perceel alleen nog bruikbaar als hooi- of weiland. Om aan nieuw akkerland te komen moest de boer de greppels verder uitbreiden in het veen. Hierdoor ontstond de typische strokenverkaveling. De daarbij behorende strokenverkaveling ontwikkelde zich door de boogvorm van de (dek)zandrug in de vorm van een veer zoals Kaart 3 duidelijk laat zien. De opstrek eindigde bij natuurlijke hindernissen, ofwel bij historische grenzen zoals de Scharmer Ae, Slochter Ae, de Graauwe Dijk en de Borgweg. De veenontginningen vanaf de middeleeuwen hadden bodemdaling tot gevolg. In de late middeleeuwen leidde dit weer tot verdrinking van het gebied en afzetting van klei op veen.

Vooraf ten zuiden van het Slochterdiep is plaatselijk veel veen afgegraven. Omdat de vervening niets te maken had met ontginning en tot ver in de 19e eeuw doorging, zijn plaatselijk veel kleine petgaten en reliëfverschillen overgebleven. Andere menselijke ingrepen in het landschap waren de klei- of woelgaten, waar met klei opgevulde geulen werden uitgegraven vanwege de kalkrijke klei.

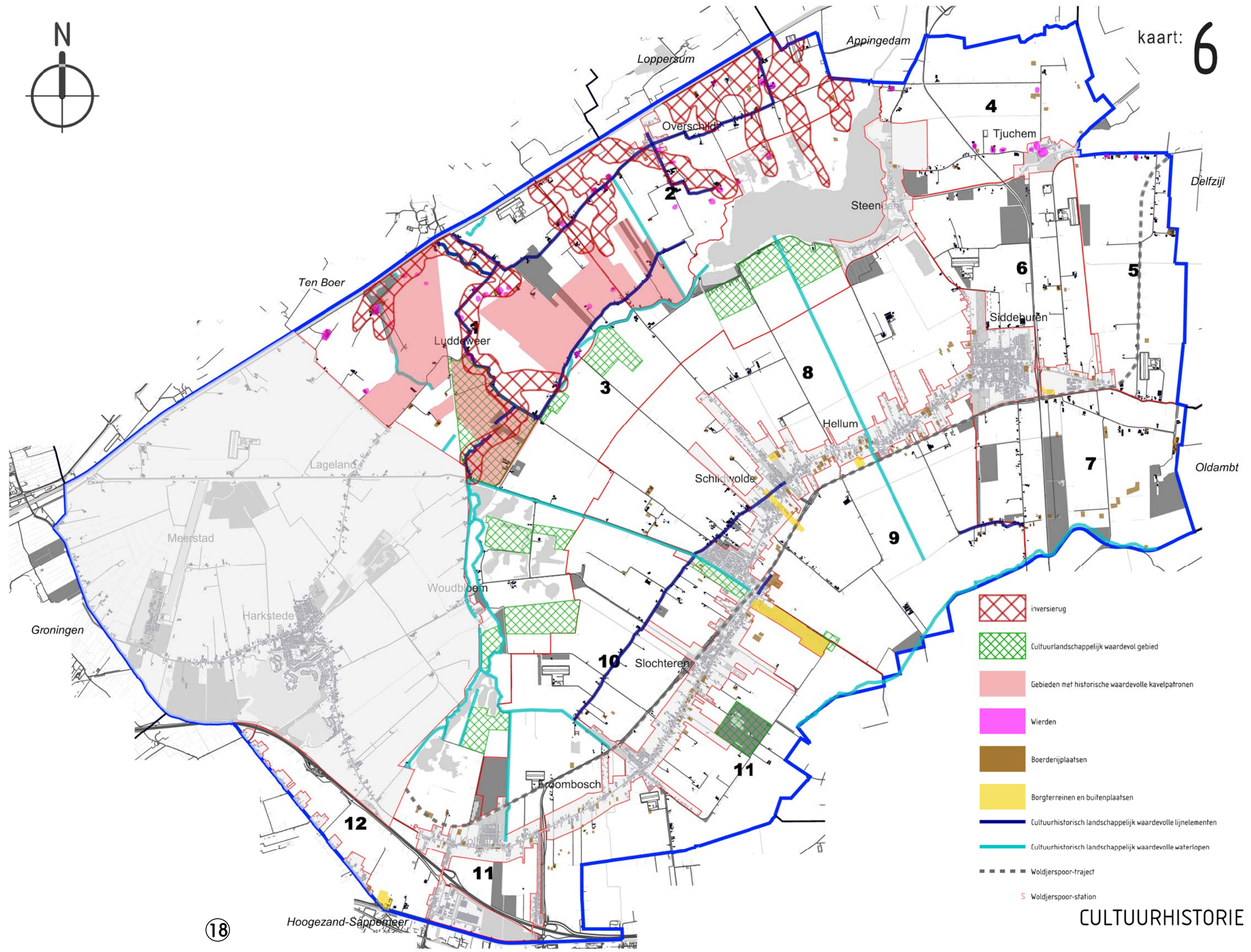
Vanaf de 10e eeuw werd er vanuit de nederzettingen op zandruggen/koppen aan de rand van het veen geakkerd op het veen. De eerste boeren waren vooral akkerbouwers. Door het graven van sloten en het branden van het veen als bemesting daalde het maaiveld zo snel dat het gebied in de loop van de middeleeuwen alleen nog maar geschikt was als weide en hooiland. In de 16de eeuw was akkerbouw alleen nog mogelijk op de dekzandrug waarop ook de dorpen lagen.

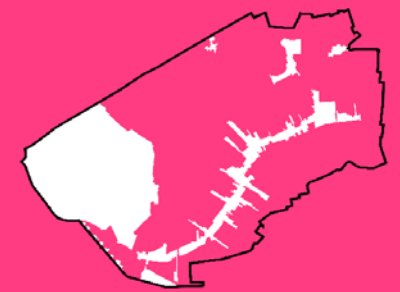
Veendijken en waterbeheer

In de 12e eeuw kreeg men in dit laaggelegen gebied te maken met wateroverlast, omdat het water van alle kanten dit laaggelegen gebied binnen kwam stromen. Om het ongewenste, zure veenwater tegen te houden werden in de middeleeuwen veendijken aangelegd zoals de Groene Dijk om het akkerland van Slochteren en Schildwolde te beschermen tegen het zure veenwater.

In het noordoosten moest de Graauwe Dijk bescherming bieden tegen het veenwater van de Fivel (en een mogelijke aftakking van de Slochter Ae). De dijk begon ten oosten van Overschild en liep via Luddeweer door tot aan Schaaphok. Ook de Borgweg is zo'n middeleeuwse veendijk en de Veendijk aan de zuidoost kant van de gemeente, die ten noorden van de Siepsloot of Sijpe was aangelegd en waarnaar de buurtschap is vernoemd. De betreffende cultuurhistorische waterlopen en lijnelementen zijn weergegeven op Kaart 6.

Fivelloop

De oorspronkelijke bron van de Fivel bevindt zich in de nabijheid van het huidige Foxholstermeer. Op deze plek ontsprong de Fivel als smal stroompje uit een reusachtige veenkoepel. Inmiddels is in dit brongebied het meeste veen door afgraving en oxidatie verdwenen. De eerste zichtbare sporen zijn te vinden in de buurt van Kolham. Hier is de Fivel zichtbaar in de meanders van de Slochter en Scharmer Ae.

Het zijn beide waterlopen met een waterpeil dat boven het maaiveld staat, zodat er aan weerszijden kaden nodig zijn.

Ten noorden van Schaaphok loopt de Fivel door een gebied waar de vroeger door de zee zware kalkarme klei is afgezet, zgn. knikklei. In de directe nabijheid van de Fivel zijn zwaardere zandige deeltjes afgezet. Deze gronden zijn in de loop der tijd minder ingeklonken dan de omliggende gronden en hierdoor is de (oorspronkelijke) Fivel nu zichtbaar als hogere rug in het landschap. Door de droge en stevige bodem waren deze inversieruggen bij uitstek geschikt om wegen op de te leggen, de Luddeweesterweg is hiervan een voorbeeld.

Waterlopen

Om het overtollige veenwater af te kunnen voeren naar zee zijn er in de late middeleeuwen verschillende waterwegen gegraven zoals de Kleislout of zijn bestaande watergangen aangepast. Van deze Kleislout zijn nog minimale delen aanwezig bij de aardgaslocatie ten noorden van het Slochterdiep. In de 15e eeuw werd de Woltersumer Ae gegraven om het water vanuit Kolham en Slochteren te kunnen afvoeren. De Woltersumer Ae is nu nog herkenbaar als noord-zuid georiënteerd lijnelement tussen Schaaphok en Woltersum. In 1659 is met name ten behoeve van het transport van veen het Slochterdiep gegraven van Slochteren naar Schaaphok, waar het uitmondde in de Woltersumer Ae. Bij Schaaphok mondden nog verschillende andere waterlopen in dit Slochterdiep uit, onder andere de Scharmer Ae, de Slochter Ae en het Schildmaar. Dit kronkelende Schildmaar is in de tweede helft van de 19e eeuw uitgediept en rechtgetrokken en werd vanaf die tijd onderdeel van het Afwateringskanaal van Duurswold. Het westelijke deel van het Slochterdiep is 35 jaar later gegraven en daarmee kreeg het kanaal een aansluiting op het Damsterdiep.

Een groot deel van de beschreven waterlopen die nog aanwezig zijn worden als cultuurhistorisch waardevol aangemerkt in Kaart 6 Cultuurhistorie. De aspecten die op de betreffende kaart zijn verbeeld, zijn overgenomen van de Beleidskaart Archeologie Gemeente Slochteren (Libau 2010). Ook de voormalige loop van een aantal waterlopen is als zodanig opgenomen. Dit vanwege hun landschappelijke (oorspronkelijk laagte) of cultuurhistorische betekenis (Borgslout, Siepslout).

Baggerputten

Vanaf de middeleeuwen was het hoogveen in ontginning genomen en was het veen vergraven ten behoeve van de landbouw en kleinschalige turfgraverij voor eigen gebruik. In sommige delen van de gemeente was echter nog laagveen aanwezig, ontstaan door inklinking en oxidatie van het oorspronkelijke hoogveen. In de loop van de 18e eeuw trok de economie aan en werd de vraag naar brandstof en landbouwproducten vanuit de stad Groningen steeds groter. Moerassige gebieden, zoals de streek boven Harkstede en Scharmer, werden nu verveend. De natte kavels werden leeg gebaggerd en de turfbagger werd op de kant te drogen gelegd. Zo ontstonden gebieden met afwisselend baggerputten (rechthoekige waterplassen) en legakkers (smalle stroken grond).

Het natuurgebied De Baggerputten, in Kaart 6 als vierkant herkenbaar in gebied 11, herinnert nog aan deze verveningswerkzaamheden. In dit natuurgebied zijn de petgaten en legakkers nog steeds aanwezig. Dit in tegenstelling tot andere gebieden in de gemeente Slochteren, waar de resten zijn verdwenen.

Woldjerspoor

Een grotendeels verdwenen structuur uit de meer recente historie is het Woldjerspoor. Op 1 juli 1929 werd na jaren van plannen maken en voorbereiding de 30 km lange spoorweg van Groningen via Slochteren naar Delfzijl in gebruik genomen. In de Tweede Wereldoorlog werd de spoorlijn door de Duitsers gedemonteerd en de materialen naar Duitsland afgevoerd. De spoordijk is nu grotendeels verdwenen door de aanleg van de N387, die vrijwel over hetzelfde tracé loopt als het Woldjerspoor. Binnen het grondgebied van de gemeente Slochteren staan nog stationsgebouwen in Harkstede-Scharmer, Kolham en Slochteren. Die van Froombosch en Siddeburen zijn gesloopt. Het voormalige tracé en de bijbehorende stations zijn aangegeven op Kaart 6.

Situatie

Landschap

Bodemsoorten en reliëf

Slochteren vormt van noord naar zuid gezien een overgangszone van klei in het noorden via veen naar zand en keilleem in het zuiden. De hoogte van het maaiveld hangt samen met de bodemsoort. Zoals de hoogtekaart (Kaart 7) laat zien ligt nagenoeg het gehele buitengebied onder NAP. De bodemdaling zet door twee oorzaken door, namelijk door gaswinning en door veenoxidatie. Volgens de prognose zal de bodemdaling als gevolg van gaswinning tussen 2005 en 2050 nog tussen de 10 en de 15 cm bedragen. In Duurswold is de verwachte maaiveldddaling door veenoxidatie lokaal van aard. Plaatselijk kan de verwachte bodemdaling oplopen tot 50 cm in 2050. De laagst gelegen gronden worden gevormd door veengronden die door de oxidatie en ontwatering zo ver zijn gedaald.

Landschap

Het landschap dat nu zichtbaar is, is voor een fors deel bepaald door de ontginningen en landbouwkundige verbeteringen: de ruilverkavelingen van Slochteren en Harkstede in de jaren 60 en 70. Vergelijking van Kaart 4 en 5 laat zien dat het landschap pas na 1970 drastisch is veranderd en historische verkavelingspatronen in sommige gebieden geheel zijn verdwenen. Het doel van de ruilverkaveling Slochteren was:

- de wateraanvoer en -afvoer drastisch te wijzigen ten gunste van de landbouw;
- de ontsluiting te verbeteren, deels dwars op de oorspronkelijke kavelrichting;
- vergroting van de percelen, met als gevolg daarvan een verandering van de oorspronkelijke strokenverkaveling naar een grootschalige rationele verkaveling;
- aanleg van beplantingselementen met een visueel/recreatieve functie;
- inrichtingsmaatregelen ten behoeve van natuurgebieden.

Een ander beeldbepalend element in het gebied zijn de brede singels die dwars op het lint vanuit het dorp naar het buitengebied lopen en de wegbeplantingen.

Het grootste deel van het buitengebied heeft een grootschalig open karakter met hier en daar verdichtingen in de vorm van beplantingen op erven, rond NAM-platforms, slibdepots en natuurgebiedjes. Daarnaast zijn er nog structurerende elementen die loodrecht op het lint staan, zoals het landgoed behorende bij de Fraeylemaborg, de beplanting parallel aan de Meenteweg en de eerder genoemde singels die zijn aangeplant tijdens de ruilverkaveling.

In het ruilverkavelingsplan voor Harkstede uit 1978 was het uitgangspunt om de hoofdstructuur bestaande uit de opstrekkende, met de zandrug meedraaiende verkaveling te handhaven. Verdraaiing van de kavel(in)richting is in dat ruilverkavelingsgebied daarom niet of nauwelijks toegepast.

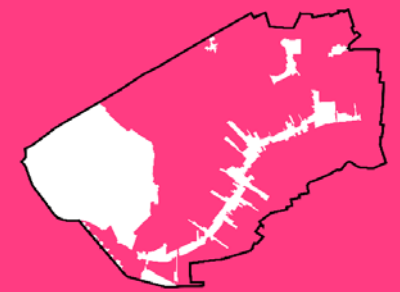
In het gebied dat niet in de bovengenoemde ruilverkavelingsplannen is meegenomen (omgeving Luddeweer-Overschild), wordt het landschap meer bepaald door inversieruggen die veelal als dijken in het landschap herkenbaar zijn (in de vorm van bebouwde erven en de wegenstructuur). Het gebied is door deze structuur en de onregelmatige structuur van de kavels iets kleinschaliger dan het aangrenzende gebied (EHS Midden-Groningen).

Vergelijking van de kaarten uit 1905, 1968 en 2003 laat duidelijk zien waar de ruilverkaveling grote gevolgen heeft gehad en waar het landschap er op hoofdlijnen nagenoeg ongewijzigd bij ligt.

Houtteelt

De laatste twee decennia is het landschap drastisch veranderd met de opkomst van de houtteelt in de 80'er jaren van de twintigste eeuw. In Slochteren zijn op diverse landbouwpercelen houtteeltbossen gerealiseerd,

structuurvisie buitengebied

gekenmerkt door snelgroeiende soorten als populieren en wilgen. Een aantal hiervan is bestemd als blijvend bos, waar door uitdunning periodiek wordt gekapt. Deze bossen zijn opengesteld en hebben een multifunctioneel karakter.

Op het merendeel van de bospercelen is sprake van een tijdelijke situatie die is ontstaan door een subsidiestroom die agrariërs een vergoeding bood om hun percelen voor houtteelt te gebruiken. Hierbij gold de voorwaarde dat de bossen na de afgesproken termijn (15- 25 jaar) zouden worden gekapt waarbij deze percelen niet onder de Boswet zouden komen te vallen. Met de afloop van de termijn worden de tijdelijke houtteeltpercelen nu gekapt, waardoor het landschap meer een open karakter krijgt.

Het grootste areaal aan natuur in het buitengebied wordt gevormd door het natuur(ontwikkelings)gebied Midden-Groningen van circa 2000 ha., dat gedeeltelijk nog in uitvoering is. In dit gebied, waarvan de aanleg eind jaren negentig is begonnen, zal een mozaïek van open water, verlanding, riet- en zeggemoeras, ruigten en broekbos ontstaan. Naast het aaneengesloten natuurgebied, dat onderdeel uitmaakt van de Ecologische Hoofdstructuur, liggen er verspreid nog andere natuurgebieden zoals de Baggerputten en enkele voormalige slibdepots langs het Eemskanaal.

Het groene lint op de dekzandrug van Harkstede tot Siddeburen is vanuit het buitengebied ten oosten van het Afwateringskanaal/Schildmeer en ten zuiden van het Slochterdiep duidelijk zichtbaar en herkenbaar. Het contrast tussen het bebouwingslint (de cultuuras) en het open buitengebied is kenmerkend waarbij waterlopen, singels en laantjes als vingers dwars op het hoofdlint in het buitengebied grijpen.

Situatie

Water

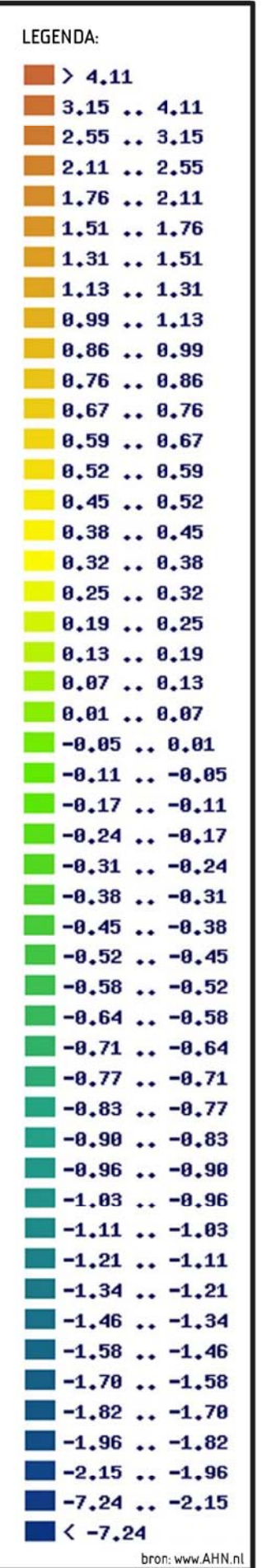
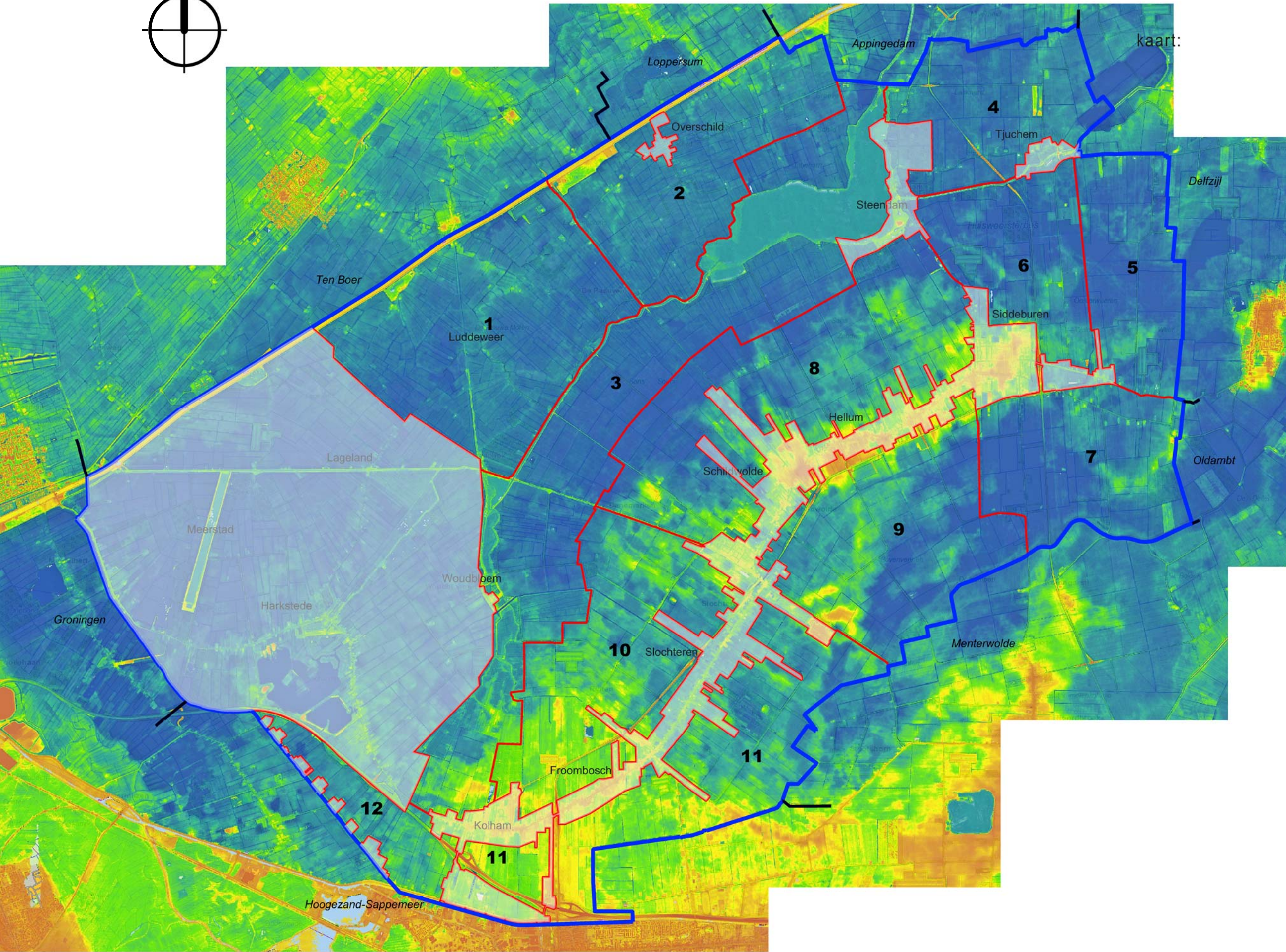
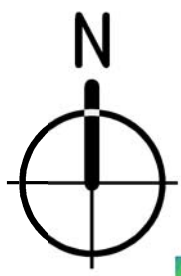
Het boezemsysteem bestaat in hoofdlijnen uit het Schildmeer, de Groeve, het Afwateringskanaal Duurswold, het Slochterdiep en zijtakken van deze kanalen: de roeibaan, Scharmer en Slochter Ae. Het Eemskanaal en Winschoterdiep maken geen onderdeel uit van de boezem van Duurswold en hebben een eigen peil. Deze hebben een belangrijke regionale watervoerende en nationale transportfunctie.

De boezem ligt grotendeels tussen kaden, verhoogd in het landschap. De boezem voert het overtollig water, dat uit de omliggende polders naar de boezem wordt gemalen, af naar zee via het Afwateringskanaal. In perioden van watertekort voert de boezem water aan voor de polders. De boezem is grotendeels bevaarbaar voor boten met een diepgang tot 1,20 meter (figuur hiernaast) en maakt onderdeel uit van het Damsterdiep-circuit. De bruggen over het Slochterdiep en bij De Groeve zijn beweegbaar, in tegenstelling tot de vaste bruggen in het Afwateringskanaal. Deze kennen een doorvaarthoogte van 2,50 meter.

Het watersysteem in het landelijk gebied bestaat uit een uitgebreid stelsel van watergangen dat de overwegend laaggelegen polders in Duurswold beschermt tegen wateroverlast door overtollig water af te voeren en middels poldergemalen op te voeren naar de boezem. Ten behoeve van de landbouw en om extreme verdroging van het veen te voorkomen wordt in perioden van watertekort water aangevoerd. De natuurgebieden worden over het algemeen meer vernat. De watergangen buiten de boezem hebben naast een watervoerende functie ook een waarde voor natuur en ecologie. Ten slotte zijn ze gedeeltelijk van cultuurhistorische waarde en hebben ze functies voor beleving en recreatie. Een gedeelte wordt gebruikt door kanovaarders waarbij wel gebruik moet worden gemaakt van kano-overstapplaatsen in verband met peilverschillen.

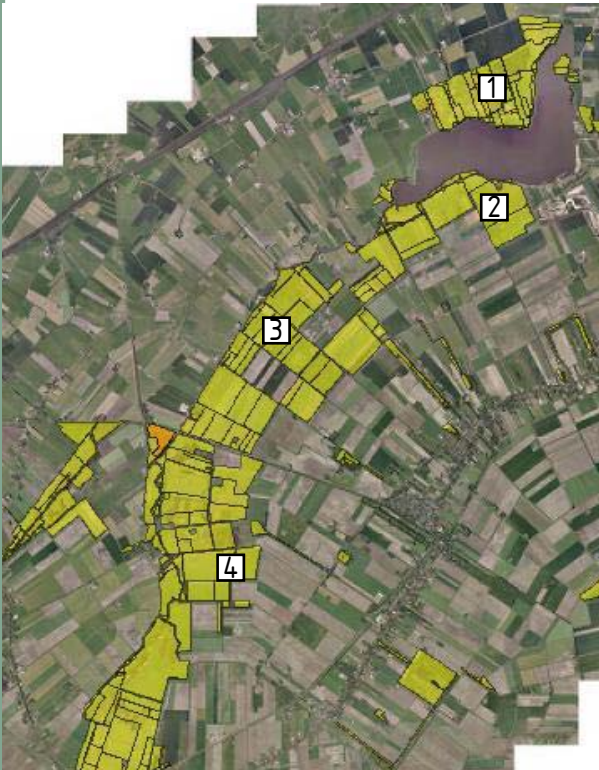
Natuur

In deelgebied 3 (Midden Groningen) zijn een aantal natuurdeelgebieden te onderscheiden die in beheer zijn bij Staatsbosbeheer (SBB). Om een indruk te geven wordt van een aantal gebieden beschreven hoe de ontwikkeling er tot nu toe uit heeft gezien.

1. Tetjehorn

Tetjehorn aan de noordoever van het Schildmeer is sinds 1980 steeds verder in beheer gekomen, waarbij werd gestart met maaibeheer zonder bemesting. De gronden, voornamelijk bestaand uit klei en deels veen, die in 1985 en 1990 werden toegevoegd werden wel bemest, terwijl op de laatste gronden die sinds 1997 in beheer zijn een aantal plagexperimenten zijn gedaan. Sinds 1997 is het beheer steeds extensiever geworden (Natuurontwikkeling in Midden Groningen, 2000 & Laagland Bekenproject, 2000).

2. Haansplassen en Zuidzijde Schildmeer

Het gebied is sinds 1982 in beheer bij SBB met het doel het gebied als weidevogelgebied in te richten. In dit gebied is in delen van 1992 tot 1996 geëxperimenteerd met maatregelen om de hoeveelheid pitrus te bestrijden. Daarom is het beheer meer gericht op extra mesten en maaien. Het gebied lijkt qua bodemstructuur op Tetjehorn; hier moet echter nog wel een stap worden gezet om het gebied in de definitieve vorm in te richten.

3. Kloosterpolder

Dit gebied ten zuiden van de Dannemeerweg ten oosten van het Afwateringskanaal is sinds 1983 in beheer bij SBB waarbij het beheer zeer extensief is vanwege de zeer hoge zuurgraad a.g.v. kattenklei in de bodem.

4. Woudbloem

Het natuurgebied ten zuiden Woudbloem ligt tussen de Scharmer en Slochter Ae en staat daarom ook wel bekend als 'de Ae's'. Dit gebied wordt al sinds 1978 grotendeels beheert door Staatsbosbeheer als graslandreservaat. Bij de natuurinrichting zijn hier alleen werkzaamheden uitgevoerd in percelen waar de oorspronkelijke structuur verdwenen was. De oude meanders van de Ae's en percelen met reliëf zijn gespaard gebleven.

Infrastructuur

W e g e n

De belangrijkste wegen binnen het grondgebied van Slochteren zijn de A7 en N33, die beide onderdeel uitmaken van het landelijke hoofdwegennet. Van regionaal belang zijn de provinciale wegen N387 (Hoogezand-Wagenborgen) en de Meenteweg (Schildwolde-Ten Post). Van lokaal belang zijn met name de Hoofdweg (door de lintdorpen), Noordbroeksterweg en Damsterweg.

De overige infrastructuur in het buitengebied wordt gevormd door plattelandswegen (erftoegangswegen) met over het algemeen een smal profiel. Een deel van deze wegen is gelegen op oude dijken of hogere natuurlijke ruggen in het gebied, zoals de Graauwedijk, Luddeweesterweg en Groenedijk. Andere wegen zijn tijdens een ruilverkaveling aangelegd (Veenweg, Bovenvennenweg). Deze wegen, weergegeven op kaart 8 'Verkeer' kennen hun knelpunten vanwege de veengrond en de smalle profielen.

Daarom is voor een aantal wegen in het gebied aslastbeperking van 4,8 ton ingesteld. In het noordelijke deel van de gemeente zijn dit de volgende wegen / wegvakken:

- Oude Graauwedijk, Overschild;
- Slochtermeentweg vanaf Afwateringskanaal tot Luddeweesterweg;
- Weg langs Afwateringskanaal;
- Scharmer Ae, van Woudbloem tot Slochterdiep;
- Graauwedijk, van Groeveweg tot zuidzijde Eemskanaal;
- Westerpauwen;
- Wilderhofsterweg Siddeburen, vanaf 2,8 km vanaf Oudeweg tot Weereweg;
- Slochterdiep vanaf kruispunt Borgsloot / Eemskanaal ZZ tot kruispunt Hamweg.

W a t e r w e g e n

Slochteren heeft een redelijk uitgebreid net van waterwegen. Het Eemskanaal is daarbij het belangrijkste voor de beroepsvaart en voor de recreant als staande mastroute. Andere bevaarbare watergangen (met een beperkte vaarhoogte) zijn het Afwateringskanaal en het Slochterdiep.

K a b e l s e n l e i d i n g e n

Mede vanwege het Slochter gasveld ligt er een uitgebreid leidingnetwerk in de gemeente. De aardgasleidingen die van planologisch belang zijn vanwege hun omvang en regionaal c.q. nationaal verzorgend karakter zijn in beheer bij de NAM en de Gasunie. Beide type leidingen krijgen een planologische bescherming.

Ten behoeve van de stroomvoorziening lopen 2 bovengrondse tracés door Slochteren. Eén hoogspanningleiding van 110 kV loopt vanuit De Groeve langs het Eemskanaal naar Lageland en vervolgens naar Groningen en één 380 kV leiding volgt vanuit de Groeve globaal de N33 in zuidelijke richting.

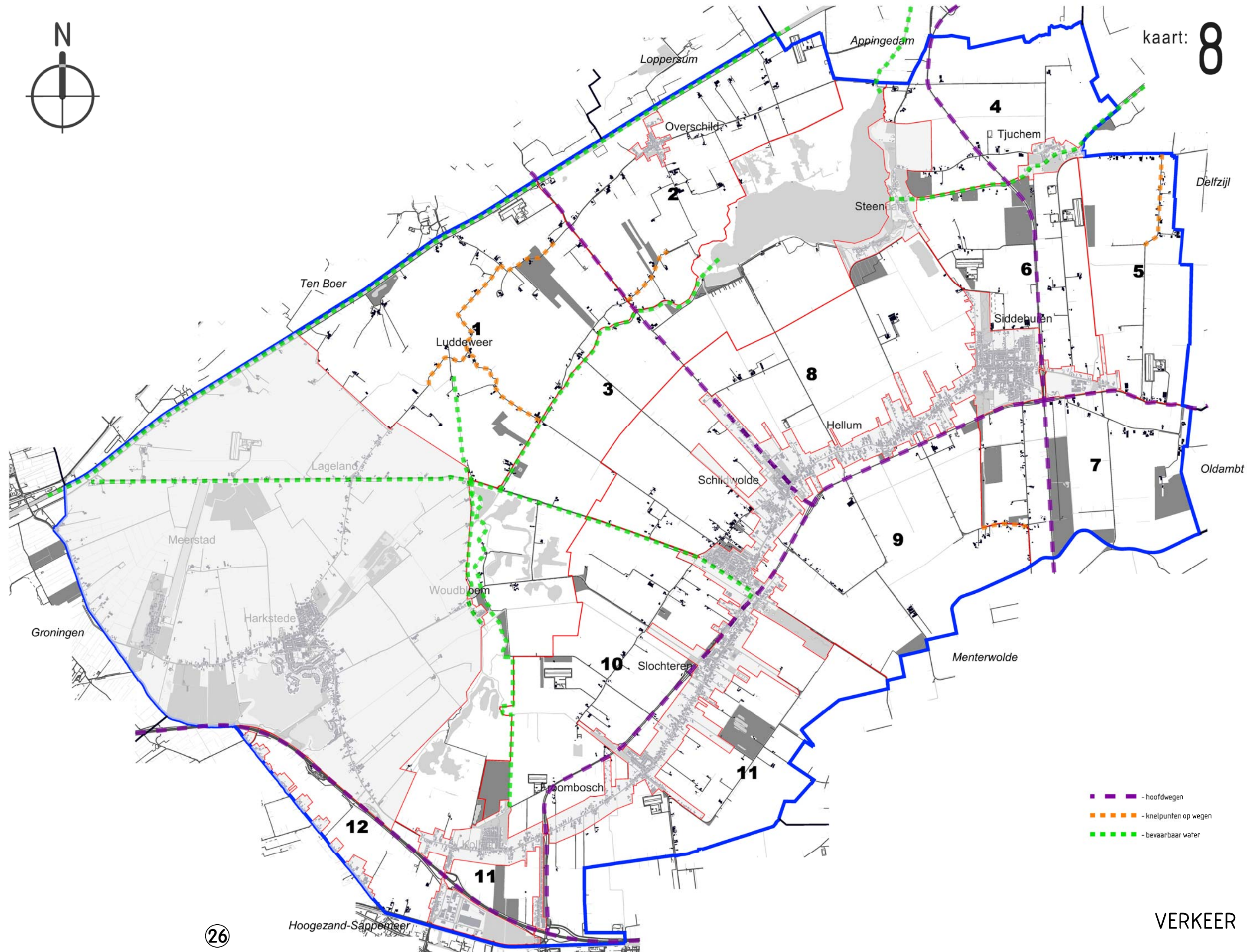
Ten slotte liggen enkele rioolpersleidingen door het buitengebied die van regionale betekenis zijn na ontmanteling van de rioolwaterzuiveringsinstallaties in de gemeente.

De genoemde tracés zijn opgenomen op Kaart 12 en de belemmeringenkaart (Kaart 15) in het hoofdstuk Uitgangspunten en Randvoorwaarden.

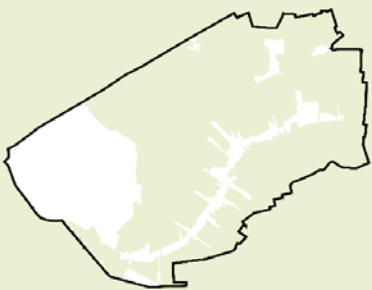

kaart: 8

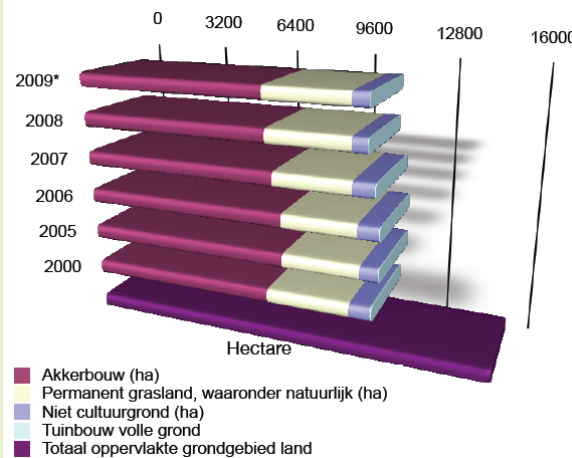
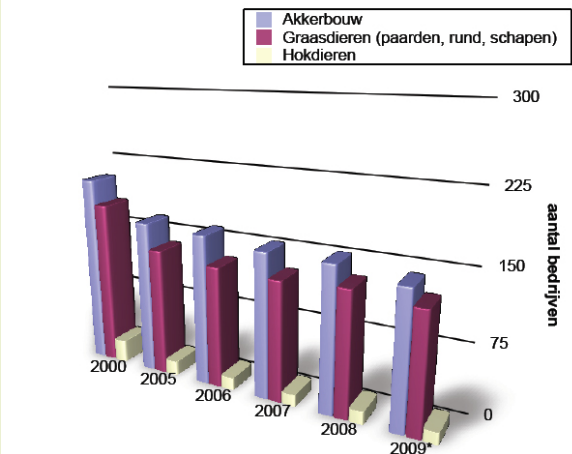
- hoofdwegen
- knelpunten op wegen
- bevaarbaar water

VERKEER

Landbouw

Verdeling agrarische bedrijfstypen gemeente Slochteren

Huidige situatie Slochteren

De landbouw is de grootste grondgebruiker in Slochteren. Naar verhouding neemt de akkerbouw daarbij een iets groter aandeel in dan de melkveehouderij. Ongeveer 60% van de agrarische gronden is als bouwland in gebruik. Daarbij is met name het gebied Luddeweer- Overschild in gebruik bij melkveehouderijen en het gebied aan weerszijden van het dorpslint bij akkerbouwers. Ook valt op dat een relatief groot deel van de akkerbouwbedrijven in het lint is gevestigd en melkveehouderijen over het algemeen in het buitengebied. Daarnaast is er nog een tiental bedrijven dat zich richt op intensieve veeteelt (als hoofd- of neventak).

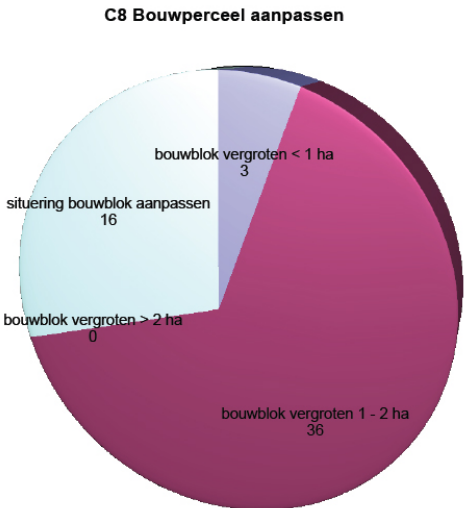
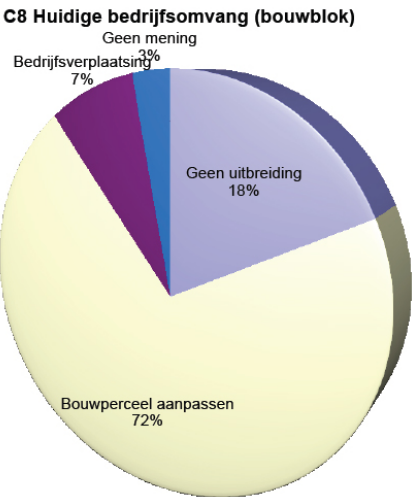
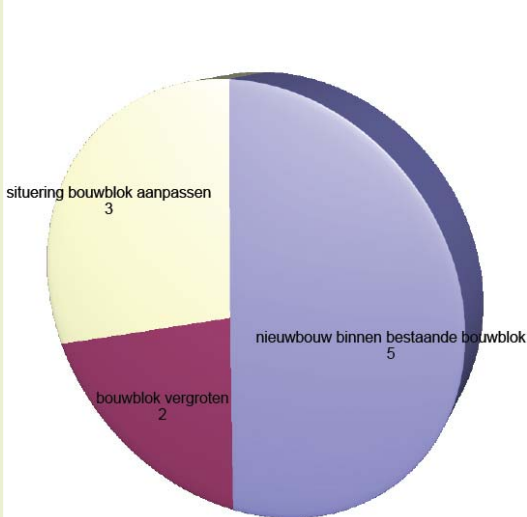
Zoals de grafieken (CBS Statline) laten zien is het aantal agrarische bedrijven de laatste tien jaar licht gedaald. Daarnaast laten onderstaande grafieken een weergave zien van de resultaten van de enquête onder de ondernemers in de agrarische sector.

De vraag naar mogelijkheden voor schaalvergroting komt duidelijk naar voren in de resultaten van de enquête. Daarbij worden zowel het uitbreiden van het grondareaal genoemd als het vergroten van het bouwblok. Ruim 70% van de respondenten ziet een vergroting van de bedrijfsomvang als noodzakelijke investering. Qua toename grondareaal wordt gemiddeld uitgegaan van 20-30 ha. uitbreiding per bedrijf.

Ongeveer 70% van de respondenten wil graag zijn huidige bouwperceel aanpassen. Tweederde van deze groep ziet dit in de vorm van vergroting van het bouwperceel, bij 30% is aanpassing van de situering voldoende.

Ontwikkeling op bestaande percelen

Bij bedrijven in het lint is er nauwelijks behoefte aan uitplaatsing naar het buitengebied, slechts een kleine groep (7%) ziet meer in bedrijfsverplaatsing. Veelal zijn er op de bestaande bouwpercelen al de nodige investeringen gedaan, zodat verplaatsing economisch gezien niet altijd rendabel is. Daarnaast is ook de woonomgeving een factor die mee speelt, met name bij gezinnen met kinderen (dichtbij voorzieningen). Een groot deel van de respondenten (75%) geeft aan in de toekomst te gaan investeren om uiteenlopende redenen en/of doelen (zie figuur volgende pagina).

Situatie

Verbreiding

Verbreiding van het agrarische bedrijf is een algemene trend. In de huidige situatie heeft al ongeveer een kwart van de agrariërs niet-agrarische neveninkomsten, door bijvoorbeeld agrarisch natuurbeheer, verkoop van agrarische producten en/of een baan buitenshuis.

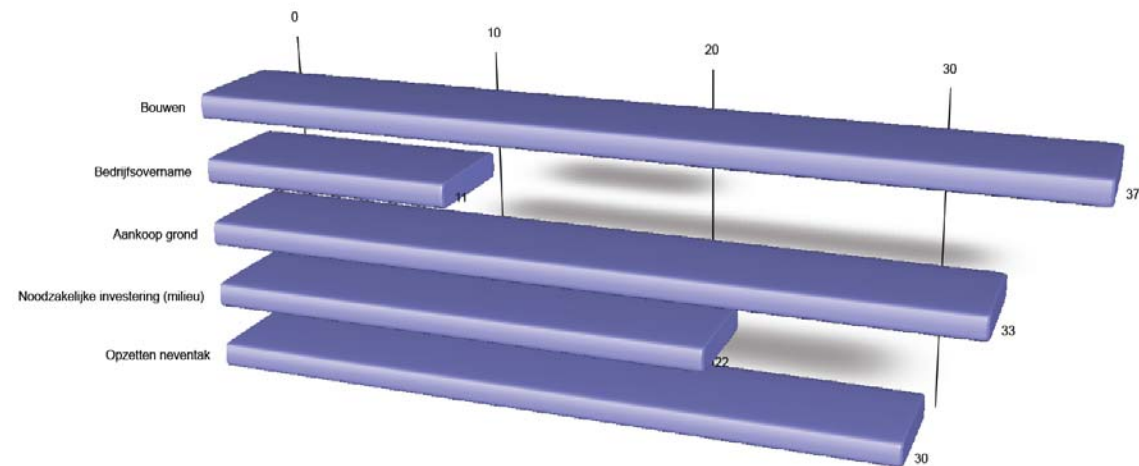
Vaak vindt er een combinatie van nevenactiviteiten plaats. Als toekomstige mogelijkheden wordt ondermeer het produceren van duurzame energie en agrarisch natuurbeheer als gewenste neventak genoemd.

Landschap

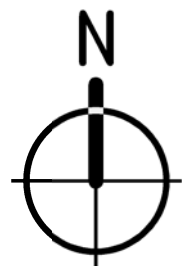
Het behoud van het agrarische cultuurlandschap van Slochteren komt ook naar voren als wens bij ondernemers en bewoners in het buitengebied. De openheid, het contrast met het lint en de mogelijkheden voor recreatief medegebruik worden daarbij genoemd. Ook de kansen die de bestaande natuurgebieden bieden zouden beter kunnen worden benut. Dit zou kunnen door routegebonden recreatie meer te stimuleren (wandelen, fietsen, varen) ook in combinatie met pleisterplaatsen (horeca).

Verkeer

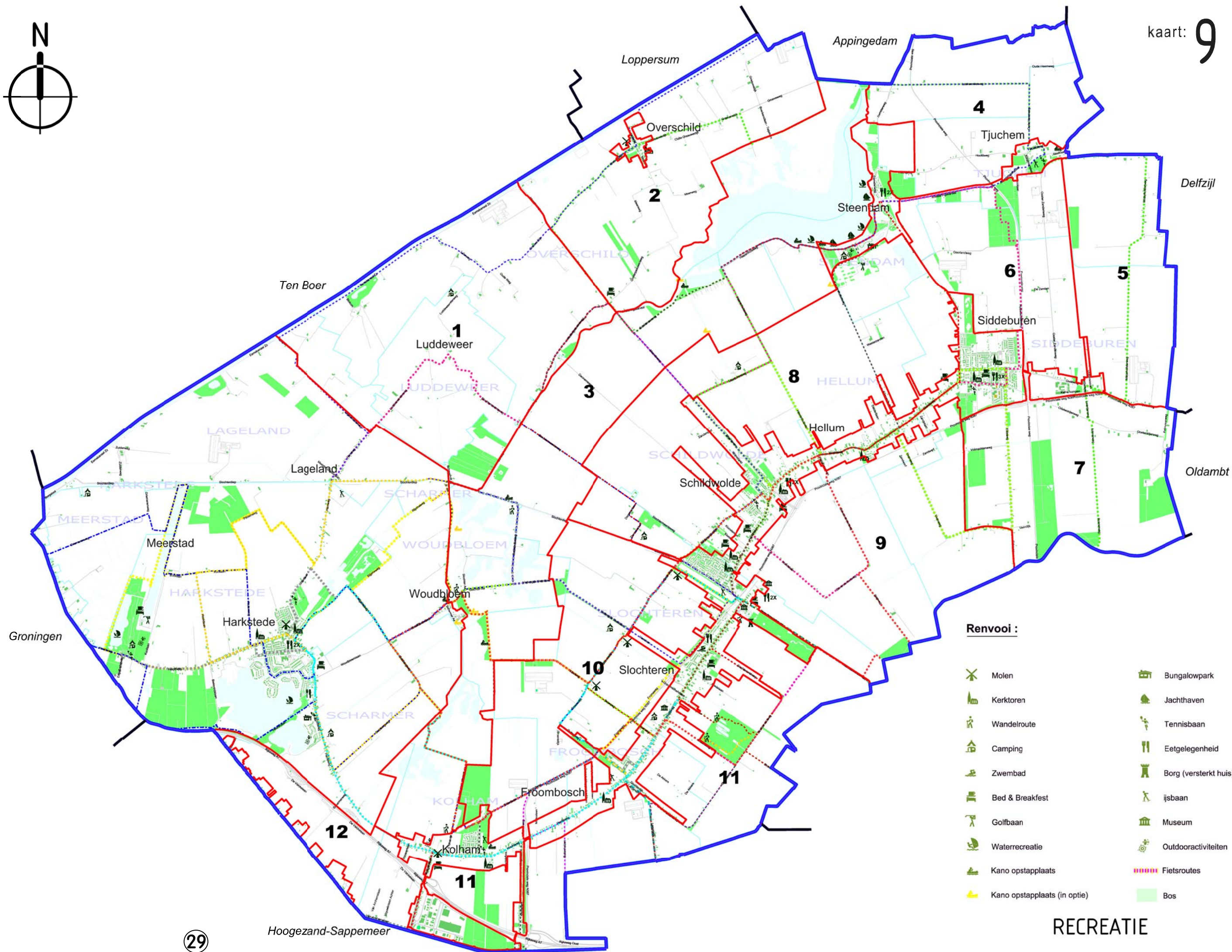
Een deel van met name de agrarische ondernemers ervaart lokaal knelpunten in de verkeersstructuur. Dit heeft te maken met smalle landbouwwegen, drempels en routes door dorpen. Dit laatste aspect geldt met name voor de agrariërs die met hun bedrijf in het lint zijn gevestigd.

4C9 Investeringsplannen (aantal respondenten initiatieven)

kaart: 9

Recreatie

De recreatiesector in Slochteren bestaat voornamelijk uit kleinschalige bedrijven en voorzieningen als weergegeven op Kaart 9. De locatie van de voorzieningen is bij benadering en in het geval er meerdere voorzieningen zijn (zoals horeca) per kern weergegeven. Her en der liggen bed & breakfast-accommodaties, (mini-)campings, eet- en drinkgelegenheden en enkele musea en galeries.

Daarnaast is in de gemeente een aantal recreatieparken die hoofdzakelijk zijn gericht op verblijfsrecreatie. Nabij het Schildmeer zijn dit de Otter en Villapark Schildmeer. In de omgeving van Harkstede-Scharmer liggen het Grunopark en de Borgmeren.

De mogelijkheden voor de dagrecreatie bevinden zich rond het Schildmeer, in Slochteren (omgeving Fraeylemaborg), bij het Grunopark en de plassen ten zuiden van Harkstede.

In het buitengebied liggen verschillende routes voor fietsers en zijn in de natuurgebieden wandelpaden aangelegd die vanaf enkele parkeerplaatsen kunnen worden bereikt. Daarnaast zijn in het Afwateringskanaal en in de Scharmer en Slochter Ae kanovoorzieningen aangelegd. Zoals genoemd zijn er voor de watersport mogelijkheden om tot een doorvaarthoogte van 2,50 meter een groot deel van de boezem te bevaren. Er is een staande mastroute over het Slochterdiep van Slochteren tot het Eemskanaal en op het Afwateringskanaal en het Schildmeer van de Meenteweg tot De Groeve.

Rond Steendam is de recreatiesector van oudsher met name gericht op watersport. De in de zomer van 2010 geopende golfbaan bij Steendam vormt een aanvulling op de bestaande recreatie-voorzieningen in die omgeving. Door geconcentreerde ontwikkeling van voorzieningen op de bestaande recreatieparken en de ontwikkeling van een boulevard langs het Schildmeer wordt de bestaande recreatiestructuur versterkt in het kader van de Structuurvisie Steendam Schildmeer. Alleen een slecht-weeraccommodatie ontbreekt nog in dit gedeelte van de gemeente.

In Harkstede en de omgeving zijn de recreatieve accommodaties ingevuld door de particuliere exploitanten. Bij het Grunopark zijn diverse mogelijkheden voor verblijfsrecreatie (camping, bungalowpark en sporthotel). De enige indoor-activiteit voor buitenstaanders wordt gevormd door een indoor-kunstsibaan.

Aantrekkingskracht

In Slochteren zijn verschillende trekkers: de belangrijkste aantrekkingskracht vormt de Fraeylemaborg waarbij de borg, het koetshuis met museumwinkel en expositieruimte, de orangerie met tentoonstelling 'Nederland aardgasland' en het restaurant in de boerderij kan worden bezocht en verschillende exposities worden georganiseerd. Daarbij komen veel mensen af op het bijbehorende park en het omliggende erfgoedkwartier. Het natuurgebied De Baggerputten is iets minder bekend, maar wordt wel veel bezocht en sterk gewaardeerd door passanten die het wandelend of fietsend aandoen. De molens langs de Groenedijk hebben aantrekkingskracht op de fietser, mede vanwege de markante ligging in het Slochter carré. Zoals blijkt uit de recreatiestructuurkaart lopen de meeste beschreven fietsroutes dan ook langs het carré.

Behalve de Fraeylemaborg is er in de gemeente geen echte slecht weervoorziening aanwezig die is gericht op informatievoorziening en/of vermaak van gezinnen. Daarnaast zijn in Slochteren nog enkele kleine musea (zoals het politiepettenmuseum, museum '40-'45 en boerderijmuseum).

Niet-agrarische bedrijvigheid

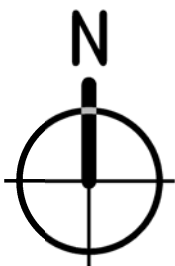
Loonbedrijven

In het buitengebied zijn diverse niet-agrarische bedrijven gevestigd. Van de bedrijven die in ruimtelijk opzicht relevant zijn is de grootste groep loonbedrijven. Naast de agrarische bedrijven die een loonbedrijf als nevenactiviteit uitoefenen, zijn er een aantal zelfstandige loonbedrijven die zich manifesteren als agrarisch hulpbedrijf, al dan niet in combinatie met grondwerken. In Luddeweer bevindt zich op een voormalige agrarische bouwstede een palletrecyclingbedrijf. Dit bedrijf maakt sinds een aantal jaren onderdeel uit van een in Groningen gevestigd bedrijf.

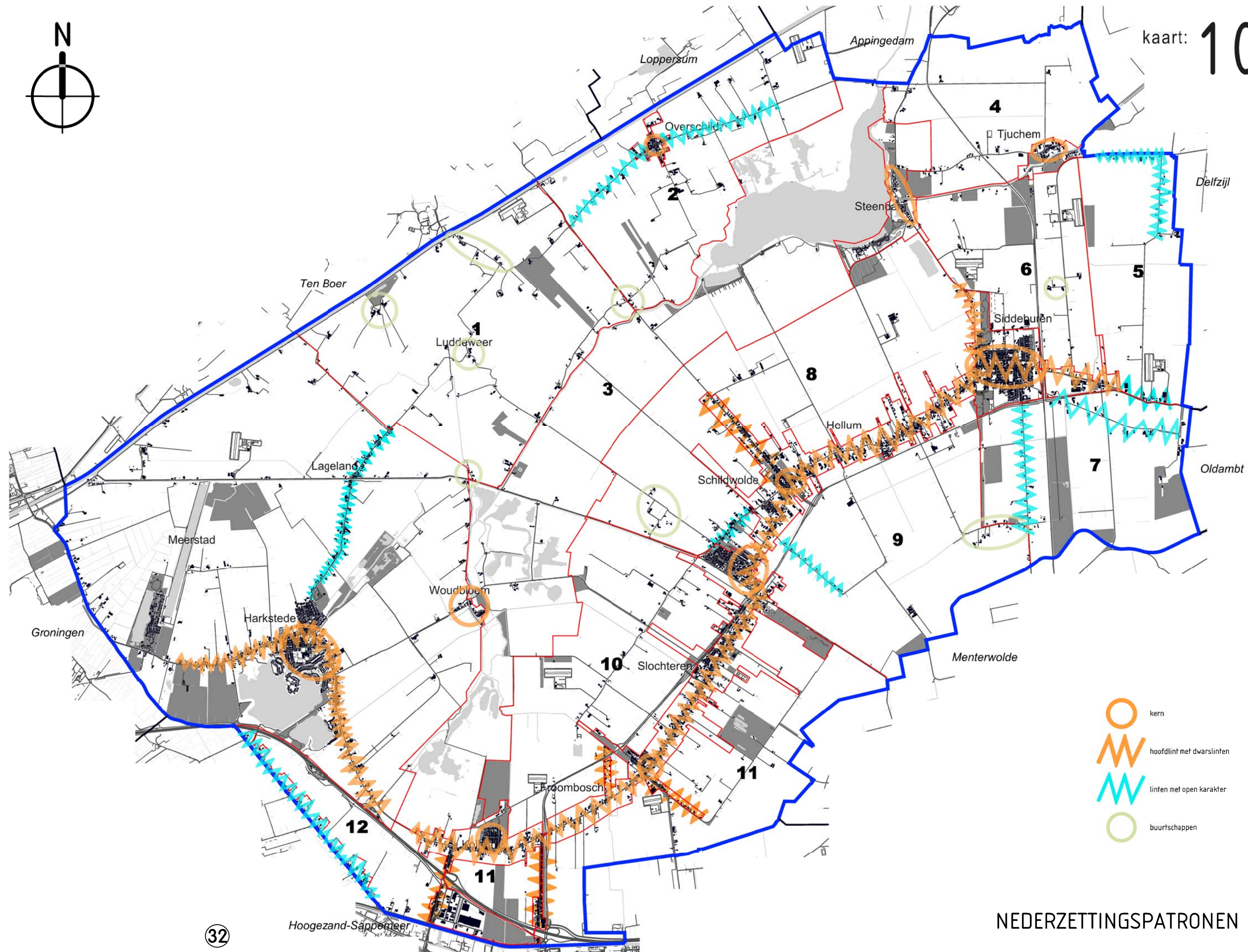
NAM-locaties

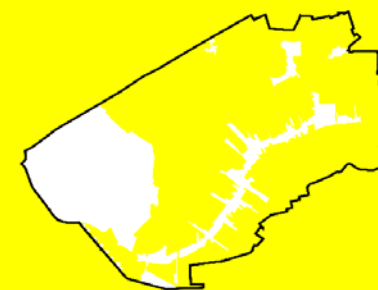
In het buitengebied bevinden zich ook een aantal NAM-locaties, waarvan het grootste deel gaswinlocaties zijn. Vanwege de omvang van het Slochter gasveld, dat zich uitstrekt over een groot deel van de provincie Groningen, liggen de locaties verspreid door de hele gemeente. Enkele locaties zijn nu (tijdelijk) niet in gebruik als winlocatie of zijn enkel in gebruik als observatielocatie. Naar verwachting zullen deze locaties wel weer voor de gaswinning in gebruik worden genomen waardoor vergunde milieugebruiksruimte gehandhaafd wordt. Het gebruik levert belemmeringen op voor de omgeving ten aanzien van geluid en externe veiligheid (risico). In het hoofdstuk Uitgangspunten wordt hier nader op ingegaan.

kaart: 10

Wonen

Bepalend voor de gemeente is het grote contrast tussen het lint en het omliggende (open) buitengebied. In het noordwesten van het gebied liggen enkele nederzettingen op (natuurlijke) verhogingen in het veenlandschap. Grofweg is er in het buitengebied een onderscheid te maken in drie bebouwingspatronen:

Lintbebouwing met open karakter en weidse doorzichten

Deze lintstructuren bestaan uit doorgaande wegen, met daaraan arbeiderswoningen en agrarische bebouwing. De bebouwing is gesitueerd op ruime kavels, die verweven zijn in het buitengebied. Ook dit lint kent verdichtingen in de bebouwing. Door de ruime opzet en weidse doorzichten naar het achterland ontstaat een landelijk beeld, waardoor de individuele bebouwing nog meer geaccentueerd wordt. Overschild en de bebouwing langs de Graauwedijk buiten het dorp zijn daarvan voorbeelden. Ook de kern Tjuchem inclusief de bebouwing langs de Weereweg en Wilderhofsterweg heeft dit karakter.

Andere bebouwingslinten met dit open landelijke karakter zijn onder meer Borgweg, Schildwolderdijk, Groenedijk, Eideweg en Oostwoldjerweg.

Buurtschappen

De gemeente Slochteren kent een aantal kleine nederzettingen, welke zijn ontstaan aan het eind van de 19e eeuw. Deze nederzettingen bestaan uit boerderijen, arbeiderswoningen en gebouwen die van oorsprong een andere dan de huidige woonfunctie hadden. De buurtschappen weergegeven op Kaart 10 zijn: Schaaphok, Blokum, Laanweg, Denemarken en Veenweg. Andere kleine bebouwingsconcentraties zijn: De Paauwen, Luddeweer en de Zanden.

Verspreid liggende bebouwing

Naast de te onderscheiden bebouwingsconcentraties is er sprake van solitaire bebouwing, verspreid in het buitengebied. De grootste categorie is agrarische bebouwing of voormalige agrarische bebouwing. In het zuidoostelijke deel van het buitengebied is vrijwel geen bebouwing aanwezig. Daarnaast bevinden zich ook (burger)woningen in het gebied en andere (bedrijfs)bebouwing. Deze bebouwing is veelal nog authentiek en draagt daarmee bij aan de identiteit van het Duurswold.

Bestaand beleid

Nota Ruimte

De Nota Ruimte is op 23 april 2004 vastgesteld in de ministerraad en volgt sindsdien de stappen van de planologische kernbeslissing (PKB) Nationaal Ruimtelijk Beleid. Het is een strategische nota op hoofdlijnen, waarin rijksverantwoordelijkheden en die van anderen duidelijk zijn onderscheiden. De nota geeft invulling aan het motto "decentraal wat kan, centraal wat moet". Gekozen is voor een versterking van het decentrale planningsstelsel, met een kernrol voor de gemeentelijke bestemmingsplannen. Het Rijk richt zijn ordenende en sturende rol vooral op de elementen van de zogenaamde Ruimtelijke Hoofdstructuur. Voor gebieden die daar buiten vallen, zoals het grondgebied van de gemeente Slochteren, laat het Rijk de ruimtelijke ordening over aan de provincies en gemeenten. Wel geldt een aantal algemene doelstellingen en spelregels die ervoor moeten zorgen dat overal aan eisen van "ruimtelijke basiskwaliteit" wordt voldaan. Onder dit laatste wordt het samenspel van gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde verstaan. Volgens planning zal de regering in de eerste helft van 2010 het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (AMvB Ruimte) vaststellen. Voor de overzichtelijkheid van het beleid is gekozen voor het uitbrengen van één AMvB Ruimte. Daarbij wordt ingezet op nationale regels met betrekking tot onder andere zuinig ruimtegebruik, bescherming van kwetsbare gebieden en bescherming van het land tegen overstroming en wateroverlast. De inhoud Algemene Maatregel van Bestuur moet worden verwerkt in plannen van lagere overheden zoals structuurvisies en bestemmingsplannen van provincies en gemeenten.

AMvB Ruimte

De belangrijkste doelstellingen in het POP 3 op ruimtelijk vlak zijn:

- het creëren van een duurzame leefomgeving;
- het eigen karakter handhaven en versterken;
- het creëren van sterke steden en een vitaal platteland.

Om de zogenoemde provinciale belangen te borgen zijn regels opgenomen in een verordening; de provinciale omgevingsverordening. De Omgevingsverordening kent een stelsel van ontheffingen, zodat sturing op ontwikkelingen kan worden gehouden.

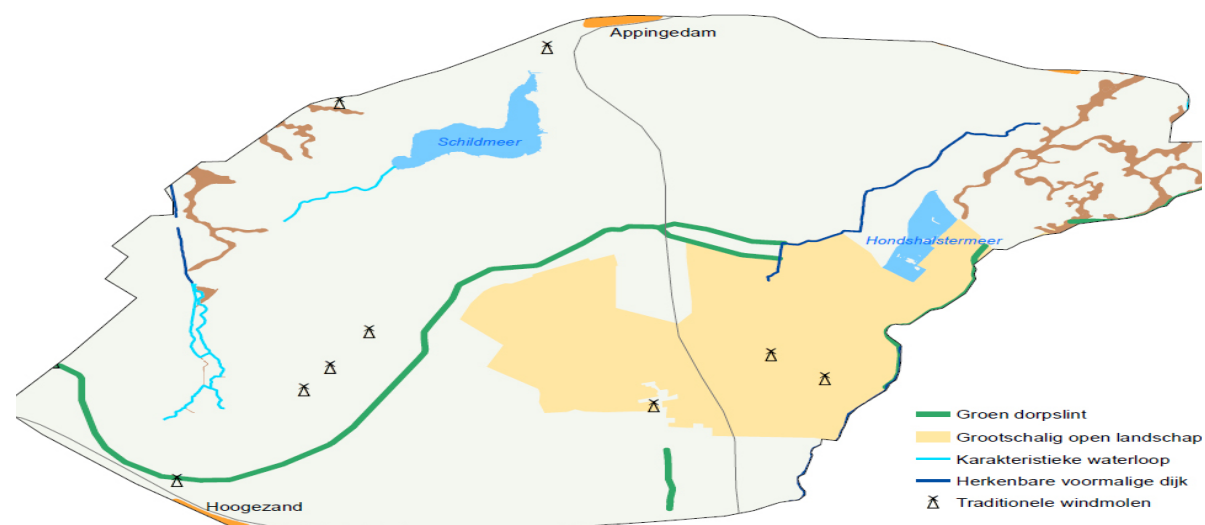
POP III en Omgevingsverordening

Op 17 juni 2009 hebben de Provinciale Staten het nieuwe Provinciale Omgevingsplan 2009-2013 (kortheidshalve verder 'POP 3' genoemd) vastgesteld waarin doelstellingen voor de gebieden ruimtelijke ordening, milieu, waterhuishouding en bereikbaarheid zijn opgenomen.

Het versterken van het eigen karakter van de provincie Groningen is het centrale uitgangspunt van het POP 3. Aan de hand van onder meer kernkarakteristieken is de provincie onderverdeeld in 11 gebieden met elk zijn eigen landschapstypen en karakteristieken.

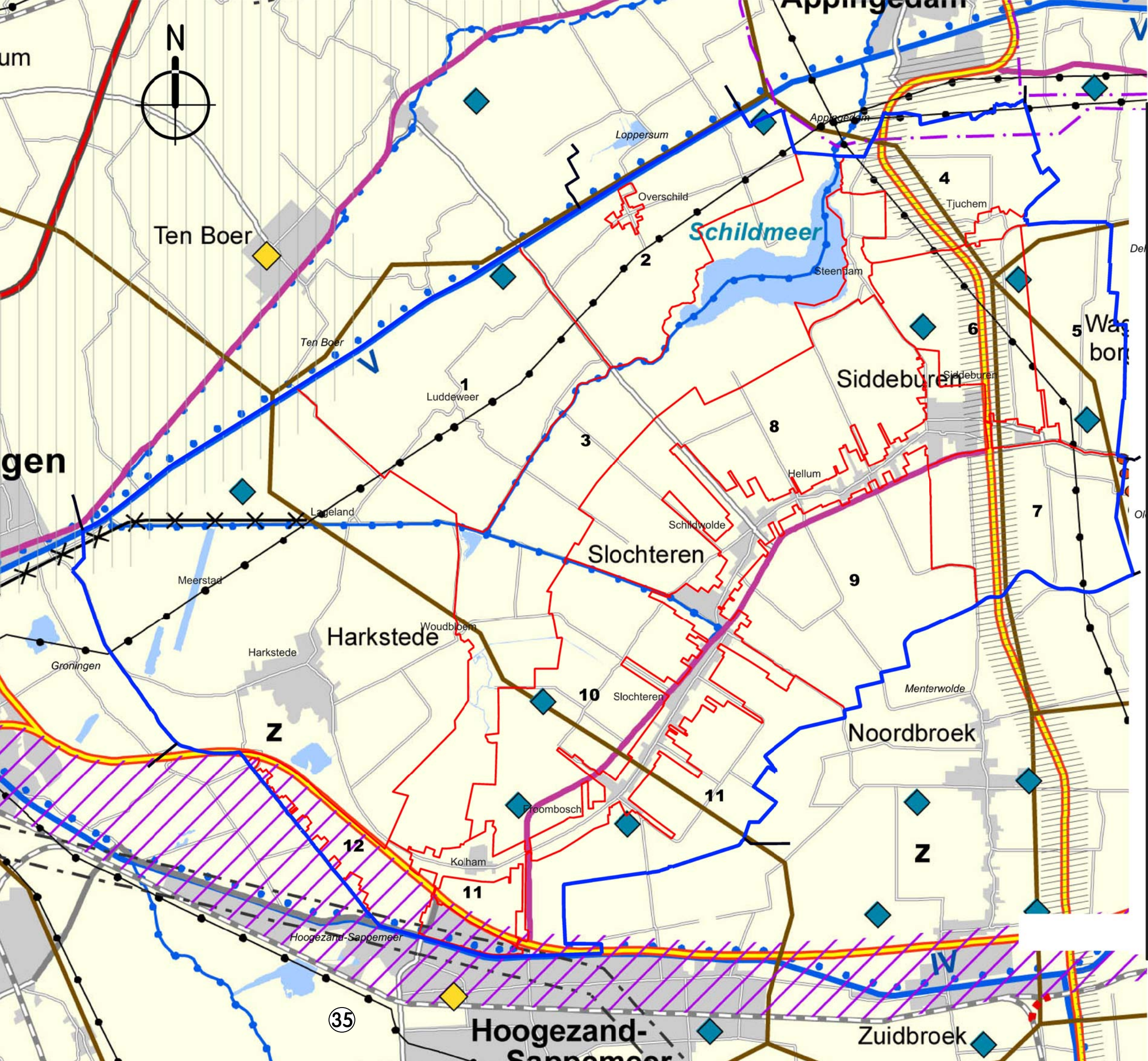
Slochteren valt in twee deelgebieden, namelijk 'Midden Groningen' en voor een klein gedeelte langs het Eemskanaal in het gebied 'Hogeland - Lauwersland - Fivelboezem'.

Kaart 11: Kernkarakteristieken Midden-Groningen (POP 3)

De kernkwaliteiten van Midden Groningen zijn weergegeven in de kaart hiernaast.

De andere zone wordt gekenmerkt als wierdenlandschap en dijkenlandschap. Belangrijke karakteristieken van het gebied zijn de landbouw en de cultuurhistorie. Met het oog op de ontwikkelingen in de landbouw heeft de provincie als doel gesteld in dit gebied schaalvergroting mogelijk te maken onder voorwaarden (onder meer een goede inpassing). Wat betreft de cultuurhistorie wordt ingezet op een betere bescherming en vermarkting, hetgeen ook toerisme en recreatie ten goede komt.

Legenda

Autowegen

Regionaal verbindend net

- Stroomweg A
- Stroomweg B

Regionaal ontsluitend net

- Gebiedsontsluitende weg A
- Gebiedsontsluitende weg B
- Overig provinciaal wegennet
- Gereserveerd tracé wegverbinding
- Zoekgebied wegverbinding
- Transferium

Vaarwegen

- IV (Inter) nationale hoofdvaarweg met klasseaanduiding
- Overige vaarweg
- Basistoervaartnet

Spoorwegen

- Landelijk hoofdspoorwegennet
- Zoekgebied spoorverbinding

Energie

- Bovengrondse hoogspanningsleiding
- Tracé ondergrondse hoogspanningsleiding (in studie)
- Kabelstrook
- Buisleidingenstraat
- Gereserveerd tracé buisleidingenstrook/-straat
- Gereserveerd tracé ethyleenleiding

Delfstoffen

- Aardgaswinning
- Zandwinning

Overige aanduidingen

- Open water
- Beperkte bebouwingshoogte (straalpad telecommunicatie)

Regio Groningen-Assen 2030 nationaal stedelijk netwerk

Regiovisie Groningen-Assen

Twaalf gemeenten en twee provincies (Groningen en Drenthe) hebben een convenant opgesteld waarin een gezamenlijke ontwikkelingsvisie staat verwoord die ertoe moet leiden dat de regio zich in 2030 heeft ontwikkeld tot een nationaal en internationaal economisch kerngebied. Deze doelstelling wordt middels vier programma's gerealiseerd. De programma's zijn Regiopark, Woningbouw & Verstedelijking, Bereikbaarheid en Bedrijventerreinen.

Voor het buitengebied van Slochteren is met name het programma Regiopark van belang. Binnen dit programma staat het behoud en ontwikkeling van de groene ruimte (cultuurlandschap) binnen de regio centraal. Het doel is het initiëren en ondersteunen van projecten die een duidelijke toegevoegde waarde hebben voor landschap, natuur en recreatief medegebruik in de regio. Het programma is er daarbij op gericht samenhang aan te brengen in initiatieven die de overheden en maatschappelijke organisaties in het landelijk gebied nemen. Onder recreatie wordt nog nader ingegaan op de uitvoering van het regionale uitvoeringsprogramma Vitaal Platteland.

Toekomstvisie Land van Slochteren

Op 27 mei 2008 heeft de gemeenteraad de Toekomstvisie vastgesteld. Hierin is de stip op de horizon gezet hoe Slochteren er in 2020 uit zou moeten zien. Deze stip is uitgewerkt in drie thema's:

- meedoen en voorzieningen;
- wonen en werken;
- recreatie en buitengebied.

Kernbegrippen uit de Toekomstvisie zijn:

1. rechten en plichten, eigen verantwoordelijkheid, van inwoners, maatschappelijk middenveld, ondernemers, partners en overheid;
2. verantwoordelijk voor henzelf, maar ook voor de gemeenschap: gezamenlijkheid. Samen staan we sterk;
3. verschil mag er zijn: differentiatie in voorzieningen, qua (buiten)gebied en in woonmilieus. Door te differentiëren kunnen we als gemeente ruimte bieden om de eigen verantwoordelijkheid te nemen;
4. diversiteit in eigenheid (identiteit); het karakteristieke van de dorpen en de mensen is een groot goed, dat behouden en versterkt moet worden;
5. ontwikkeling en versterking van kwaliteiten, zoals de sociale cohesie ofwel noaberschap (nodig voor de ontmoeting), het goede voorzieningenniveau, het prettig wonen. Op veel fronten is doorgaan op de ingezette koers nodig om de visie te realiseren;
6. kwaliteit gaat voor kwantiteit, dit geldt zowel voor voorzieningen, ondernemerschap en wonen.

Meer specifiek voor het buitengebied zijn de volgende doelstellingen geformuleerd. In het buitengebied krijgen landschap en ondernemerschap de ruimte. Tot op welke hoogte verschilt per gebied (gebiedsdifferentiatie) en we vragen er wel iets voor terug. Het is een plek om elkaar te ontmoeten en samen te ontspannen. Voor eigen inwoners en voor gasten. We genieten van de rust en de ruimte, de natuur, het water en het karakteristieke landschap. Het leggen van verbindingen tussen recreatieve voorzieningen biedt kansen voor versterking van deze sector.

De toeristische en recreatieve voorzieningen bieden levendigheid. Het buitengebied biedt ook de ruimte voor agrarisch ondernemerschap. Er is veel mogelijk in de gemeente, maar dat kan wel per plaats verschillen. Wat op de ene plek wel kan, past ergens anders misschien minder goed. Belangrijk is dat gebruikers van het gebied rekening met elkaar houden en samen het buitengebied levendig houden.

Beleidsregels

Vooruitlopend op de actualisering zijn voor een aantal specifieke ruimtelijke thema's beleidsnotities en/of regels vastgesteld op 7 april 2009, die als afwegingskader voor het meewerken aan ruimtelijke plannen zullen worden gebracht en als input voor nieuwe bestemmingsplannen gelden.

De volgende beleidsregels zijn relevant voor de ontwikkelingsmogelijkheden in het buitengebied: paardenhouderijen, biomassa- en mestvergistings, recreatieve verblijfsaccommodaties, (ho)reca en ondersteunende (ho)reca, theetuinen & verbreding agrarische bedrijven, aan-huis-verbonden beroepen bedrijven en paardenbakken.

Op hoofdlijnen zullen een aantal beleidsregels verder worden toegelicht bij de paragrafen van de betreffende thema's. Ter aanvulling is nog een beleidsnotitie voor vrijkomende agrarische bedrijven en bescherming van karakteristieke boerderijen in voorbereiding.

Landschap

Andere speerpunten in het LOP die mede van toepassing zijn op het buitengebied van Slochteren zijn de volgende elementen:

Wegbeplantingen

Wegbeplantingen geven schaal en maat aan het Groninger landschap, ze omzomen de openheid. Op verschillende plekken is er sprake van fragmentatie en ontbreekt er een eenduidig beplantingsbeeld.

Waterlopen

De waterlopen zijn de blauwe aders door het landschap; ze geven kleur en tekening aan het open landschap. Voor het landschap is het van belang dat het onderscheid tussen de verschillende typen herkenbaar is en blijft. De betekenis van deze blauwe aders dient versterkt te worden. Naast de landschappelijke en cultuurhistorische betekenis als structuurlijnen in het landschap, gaat het daarbij ook om de betekenis die de waterlopen kunnen hebben voor natuur, recreatie en waterberging.

Historische terreinen & wierden
Verschillende historische terreinen (waaronder voormalige kloosterterreinen) bevinden zich veelal onherkenbaar in het landschap. Relicten als grachten en wierden zijn soms nog wel zichtbaar of aanwezig. In veel gevallen heeft de aanwezige bebouwing geen of nauwelijks nog een relatie met de ondergrond.

Groene erven

In de openheid van het Groninger land tekenen de beplante erven de horizon en geven ze het landschap diepte, groene eilanden in een zee van ruimte. De kwaliteit van de groene erven staat onder druk, naast het verdwijnen van de karakteristieke boerderijen verdwijnt ook vaak de beplanting. Boeren hebben vaak niet meer de middelen, tijd of interesse voor het ontwikkelen en onderhouden van een passende erfbeplanting rond om het bedrijf. Uitbreiding van agrarische bedrijven vindt ook vaak plaats buiten de groene erven.

Streefbeeld landschap Midden Groningen

In het provinciaal Natuurbeheerplan wordt Slochteren tot de regio Midden Groningen gerekend. Landschappelijk worden daarbij de volgende gebieden onderscheiden:

- een afgesloten zeearm (Slochter Ae en Schildmeer, met een uitloper langs de Munnikesloot naar 't Veen);
- de zandrug Siddeburen-Schildwolde-Slochteren.

Door de grote verscheidenheid in geografische kenmerken en historische ontwikkeling komen vrijwel alle Groningse landschapstypen in deze regio voor. Midden-Groningen is een belangrijk onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur.

Het streefbeeld voor de natuurgebieden in Midden Groningen wordt bepaald door de overgang van patroonbeheer naar een rivier- en moerslandschap waarin natuurlijke processen als kwel, overstroming en begrazing het beeld bepalen.

Landschapsbeheer

Onder landschapsbeheer wordt verstaan het in stand houden van landschapselementen door middel van een aangepast beheer. Zowel in natuurgebieden als in agrarisch gebied komen landschapselementen voor. De begrenzing van een landschapsbeheertype in natuurgebieden gebeurt op elementniveau. Dat wil zeggen dat in overleg met de beheerder het element op de beheertypekaart wordt ingetekend alvorens subsidie wordt aangevraagd. Binnen Slochteren zijn geen gronden aangeduid en is de subsidie dus niet van toepassing.

Landschapsontwikkelingsplan Noord Groningen

Het landschapsontwikkelingsplan (LOP) Noord Groningen beoogt de unieke kwaliteiten van het Noord Groningse landschap te behouden en te versterken. Hoewel de gemeente Slochteren niet binnen het plangebied valt kijkt het LOP over de grenzen van het plangebied heen door een visie te geven op het stroomgebied van het vroegere riviertje de Fivel, waarvan tegenwoordig slechts relictten over zijn. Dit geldt met name voor het noordwesten van de gemeente.

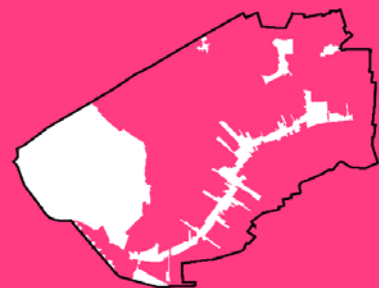
Om de eenheid tussen de bestaande relictten en structuren van de Fivel te versterken wordt ondermeer voorgesteld om de Fivelloop als landschappelijk element herkenbaar te maken. Per deelgebied wordt wel een eigen inrichting of profiel gekozen maar riet(vegetatie) wordt voorgesteld als rode draad die de afzonderlijke Fiveltrajecten tot een eenheid smeedt.

Voor de Fivelloop in Slochteren wordt in het veengebied uitgegaan van een hoge ligging in het landschap (Fivel tussen dijken) met in de toekomst brede rietbermen, ook binnen het bestaande profiel. In het gebied ten noorden van Schaaphok waar de oude loop alleen nog herkenbaar is door inversieruggen en enkele watergangen wordt behoud van de inversierug voorgestaan met smalle rietbermen om de oorspronkelijke loop aan te duiden en door het riet de eenheid met andere deeltrajecten van de Fivel te versterken.

Als aanvullende landschappelijke maatregelen wordt voorgesteld:

- de randen van het brongebied afbakenen (behoud en versterken laanbeplanting langs de Hoofdweg);
- openheid versterken
- aandacht voor het boerenerf (groene eilanden);
- aandacht voor het dorpsilhouet (zicht op de kerktoren).

Het aanleggen van recreatieve routes in het gebied van de Fivel (zoals bij Woudbloem en de TRAP-route bij Schaaphok) past in het beleid om de geschiedenis van de Fivel beter zichtbaar te maken.

In het plan van toedeling van de Landinrichtingscommissie Midden-Groningen zijn ontwikkelingen opgenomen die relevant zijn voor de Structuurvisie Buitengebied. Het gaat om de volgende elementen:

- verbreding wegbermen;
- fietspad noordoever Schildmeer;
- de (TRAP)-route bij Schaaphok, tussen het Slochterdiep en de Slochtermeenteweg;
- kadeherstel Woltersumer Ae;
- ecologische verbindingszone tussen Schildmeer/Groeveweg en Eemskanaal op basis van vrijwilligheid.

Voor het buitengebied wordt in het Landschaps- en groenbeleid ingezet op de volgende doelen:

1. herkenbaarheid van het landschap vergroten en de karakteristieke onderdelen ervan beschermen;
2. ecologische verbindingen tot stand brengen, gekoppeld aan het vergroten van de ecologische waarde van de elementen zelf;
3. mogelijkheden recreatief gebruik vergroten;
4. ontwikkelen aantrekkelijke woonmilieus;
5. bieden van mogelijkheden voor nieuwe functies;
6. landbouw als drager van het landschap.

Landinrichtingsplannen

In Slochteren zijn momenteel 2 herinrichtingsplannen in uitvoering, waarvoor 2 commissies zijn ingesteld: Gebiedscommissie Meerstad en de Landinrichtingscommissie Midden Groningen. Het doel van de eerste is het creëren van een overgangsgebied tussen stad en buitengebied door het landschap op te waarderen en een kwalitatief hoogwaardig stadslandschap te creëren. De Landinrichtingscommissie Midden Groningen is gericht op het Strategisch Groen Project Midden Groningen. Voor dit project zijn meerdere doelstellingen voor uiteenlopende aspecten: het ontwikkelen van een grootschalig natuurgebied, het verbeteren van de inrichting ten behoeve van de landbouw, het verbeteren van de waterhuishouding en de aanleg van recreatieve voorzieningen en verbindingen.

Landschaps- en groenbeleid Slochteren

In 2000 is de Landschaps- en groenvisie vastgesteld door de gemeenteraad. Op basis van dit beleidsplan is een Basisdocument integraal beheerplan opgesteld dat vervolgens uitgewerkt is in het Beheerplan groen Slochteren. In de Groen- en landschapsvisie wordt de gewenste ontwikkelingslijn van de groene ruimte binnen de gemeente vormgegeven. De visie maakt daarbij onderscheid tussen de groenstructuur in de kernen en het buitengebied. In het buitengebied ligt de schaal op landschapsniveau. De uitvoering en beheer van het groen en landschapsbeleid is opgenomen in het Beheerplan Groen Slochteren. Daarnaast dient het plan ook als leidraad voor de aanleg van nieuw groen. Inhoudelijk is er een zoneringsbeleid in en rond de kernen. Dit betekent dat er op representatieve plekken in de kernen (kernzone) een intensievere vorm van beheer is dan in de overgangen naar het buitengebied (randzone) waar een extensievere, soberder beheer wordt uitgevoerd.

Water

Maatregelen boezem

Maatregelen landelijk gebied

Water(systeem)plan Duurswold

Naar aanleiding van de ernstige wateroverlast in de jaren '90 is het water(systeem)plan Duurswold opgesteld. Oorzaken lagen destijds in onvoldoende afstemming tussen ontwikkelingen in de ruimtelijke ordening en het waterbeheer en gevolgen van klimaatverandering, bodemdaling en zeespiegelstijging. Hierop was 'Het water van Slochteren' in 2006 het eerste product als visie op het toekomstige beheer van het watersysteem in Slochteren. In samenwerking met ondermeer het waterschap is op basis van deze visie het 'Water(systeem)plan Duurswold' opgesteld en in 2007 door de raad vastgesteld.

O p g a v e s

Uit de verschillende analyses worden er een aantal knelpunten gesignaleerd waarvan de onvoldoende vaardiepte op een aantal plaatsen in de boezem een prominent punt is. Een andere opgave ligt in uitvoering van het Masterplan Kaden voor het op hoogte brengen van de boezemkaden. Maar ook zijn er een aantal andere terreinen, zoals de ecologische kwaliteiten van het watersysteem, waarvoor aanvullende maatregelen nodig zijn.

In de periode tot 2015 zullen boezemkaden op hoogte worden gebracht. Aanvullend daarop zal nader onderzoek worden gedaan in hoeverre de hoogte van kaden langs de Borgsloot en het westelijk deel van het Slochterdiep en van de Woltersumer Ae op orde is. Waar nodig zullen aanvullende herstelmaatregelen worden genomen, in het geval van de Woltersumer Ae mogelijk in combinatie met herstel van cultuurhistorische waarden.

Om deze kadeverbetering te kunnen uitvoeren streeft het waterschap er naar om langs de boezemkaden een vrijwaringszone te handhaven van ten minste 15 meter breedte. De bedoeling is dat zich in deze vrijwaringszone geen ontwikkelingen voordoen die beperkingen zouden kunnen inhouden voor toekomstige kadeverbetering.

Voor de kanalen in Duurswold is het nodig om de inrichting van 7 kilometer oevers natuurvriendelijk te optimaliseren en om een voorziening voor vismigratie naar het natuurgebied Midden-Groningen aan te leggen bij gemaal Sans Souci.

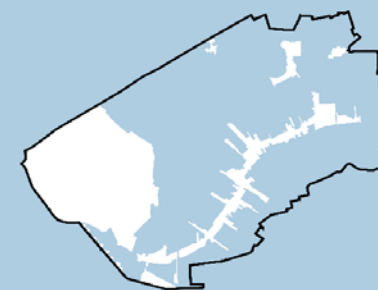
Op een aantal plaatsen is voor de vaarwegen in het Schildmeer, de Groeve, het Slochterdiep en de Scharmer Ae geconstateerd dat de waterdiepte onvoldoende is voor de toegelaten diepgang van 1,20 meter. Inmiddels zijn voorbereidingen in gang gezet om deze vaarwegen te baggeren.

Door de aanleg van Meerstad zal op termijn het Slochterdiep worden onderbroken. De wateraanvoer naar Duurswold zal dan worden vervangen door aanvoer van water via de aan te leggen noordelijke kwelsloot. Ten behoeve van de vaarverbinding zullen extra sluizen worden ingericht tussen het nieuwe meer en het Eemskanaal en het Slochterdiep.

Om het gewenste ecologisch potentieel voor het Schildmeer te kunnen bereiken is een combinatie nodig van inrichting van brede natuurvriendelijke oeverzones en de toepassing van een natuurvriendelijker dynamisch peilbeheer, waarbij aandacht moet zijn voor veiligheid, vaardiepte, wateraanvoer/berging en effecten op de omgeving (zoals grondwaterniveaus/kwel, natuur binnen de boezemkaden).

Het systeem van watergangen en poldergemalen is in het landelijk gebied van Duurswold zodanig ingericht dat wateroverlast geen probleem vormt of gaat vormen. Knelpunten die lokaal kunnen ontstaan door bodemdaling onder invloed van veenoxidatie kunnen naar verwachting worden opgelost door aanpassingen in

structuurvisie buitengebied

het peilbeheer en eventueel aanpassingen in de detailontwatering. De bodemdaling als gevolg van gaswinning leidt naar verwachting ook niet tot wateroverlast. Zoals de Figuur Hoogtelijnen bodemdaling gaswinning laat zien, is de bodemdaling als gevolg van de gaswinning in Slochteren het sterkst bij Overschild.

Het tegengaan van verdroging van natuur wordt in Duurswold reeds aangepakt in de lopende projecten Westerbroek, Midden-Groningen en Meerstad.

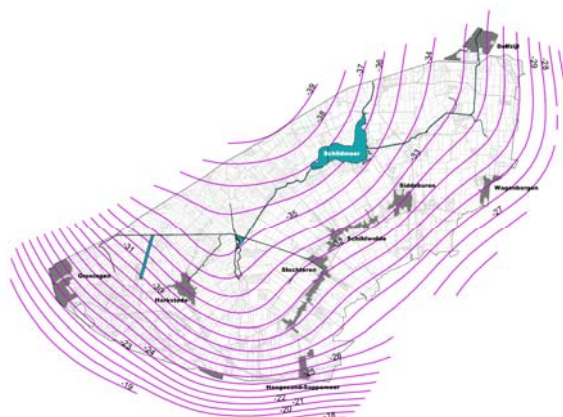
In het kader van functieveranderingen in de landinrichtingen Midden-Groningen, Meerstad en Westerbroek zullen in deze gebieden de komende jaren aanpassingen in de waterhuishouding worden doorgevoerd. Daarbij zal gezorgd worden dat hiervan geen negatieve effecten uitgaan voor bestaande gebiedsfuncties. Ook wordt door de Landinrichtingscommissie van Midden-Groningen de haalbaarheid nader bekeken om doorsnijding van de natuur in Midden-Groningen door de Grote Wijk te beëindigen en de peilen voor het aanliggende landbouwgebied te optimaliseren.

Slochteren streeft naar het verbinden van de natuur in Midden-Groningen met de natuurinrichting aan de dorpsranden. Watergangen in het landelijk gebied kunnen hiervoor als dragers functioneren. Verder wordt gestreefd naar verdere ontsluiting ten behoeve van recreatiemogelijkheden als kanoroutes.

Landschapsontwikkelingsplan Noord Groningen

In het LOP is het Schildmeer als een potentieel water gezien in de ontwikkeling of betere benutting van verschillende watergangen. Zo wordt ingezet op 'de Waterstraat' waardoor via een nieuw aan te leggen meer ten westen van Appingedam het Schildmeer via De Groeve functioneel en mentaal wordt verbonden met het noordelijk wierdenlandschap: het Damsterdiepcircuit.

Figuur Hoogtelijnen bodemdaling gaswinning

Natuur

Europees beleid

De Europese Vogel- en Habitatrichtlijn is voor het natuurbeleid richtinggevend aangezien er verschillende wetten uit zijn gevolgd. Zo is door de Flora- en faunawet de soortenbescherming geborgd en wordt de gebiedsbescherming geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998. Slochteren kent hiervan slechts één Natuurbeschermingswetgebied, te weten de noordoever van het Schildmeer.

Provinciaal beleid

Natuurbeheerplan
Gedeputeerde Staten (GS) hebben op 22 september 2009 het Natuurbeheerplan vastgesteld. Dit plan beschrijft de subsidiemogelijkheden voor natuurbeheer van agrarische cultuurgrond en ontwikkeling van natuurgebieden, agrarische natuur en landschapselementen in Groningen.

Agrarisch natuurbeheer
De subsidiemogelijkheden zijn nadrukkelijk gerelateerd aan de natuurdoelen die de provincie nastreeft. Het Natuurbeheerplan is dus in die zin ook een sturingsinstrument. In aangewezen beheergebieden kunnen grondeigenaren subsidie ontvangen voor een aangepast agrarisch beheer van hun landbouwgronden. Dit wordt aangeduid als agrarisch natuurbeheer. De gronden houden hun agrarische hoofdfunctie.

Bij de ontwikkeling van nieuwe natuurgebieden zijn er twee mogelijkheden:

1. de overheid koopt de gronden aan en levert die door aan natuurterreinbeherende organisaties;
2. de grondeigenaren richten hun gronden zelf in ondersteund door subsidie en beheren het als natuurgebied, waarbij de agrarische functie komt te vervallen. Dit is aangeduid met particulier natuurbeheer.

Enkele delen van het gebied Midden-Groningen kunnen nog door middel van deze laatste 2 methoden worden ontwikkeld (o.a. Haansplassegebied). Het Europese landbouwbeleid zal hier vanaf 2013 op inspelen door te voorzien in een overgang van subsidie op gewassen naar vergoedingen voor maatschappelijk gewenste prestaties, zoals beheer van natuur en landschap.

EHS: Midden Groningen

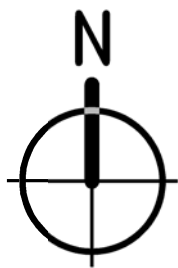
Naast het genoemde Natuurbeschermingswetgebied is tussen 1993 en 2000 de EHS Midden Groningen begrensd en inmiddels voor meer dan de helft gerealiseerd. De EHS is een samenhangend netwerk van ecologisch waardevolle gebieden bestaand uit:

- bestaande natuurgebieden: gebieden die qua omvang, samenhang en kwaliteit daadwerkelijk bijdragen aan het functioneren van de EHS;
- nieuwe natuurgebieden: landbouwgebieden die worden omgezet in natuurgebied;
- ecologische en robuuste verbindingzones.

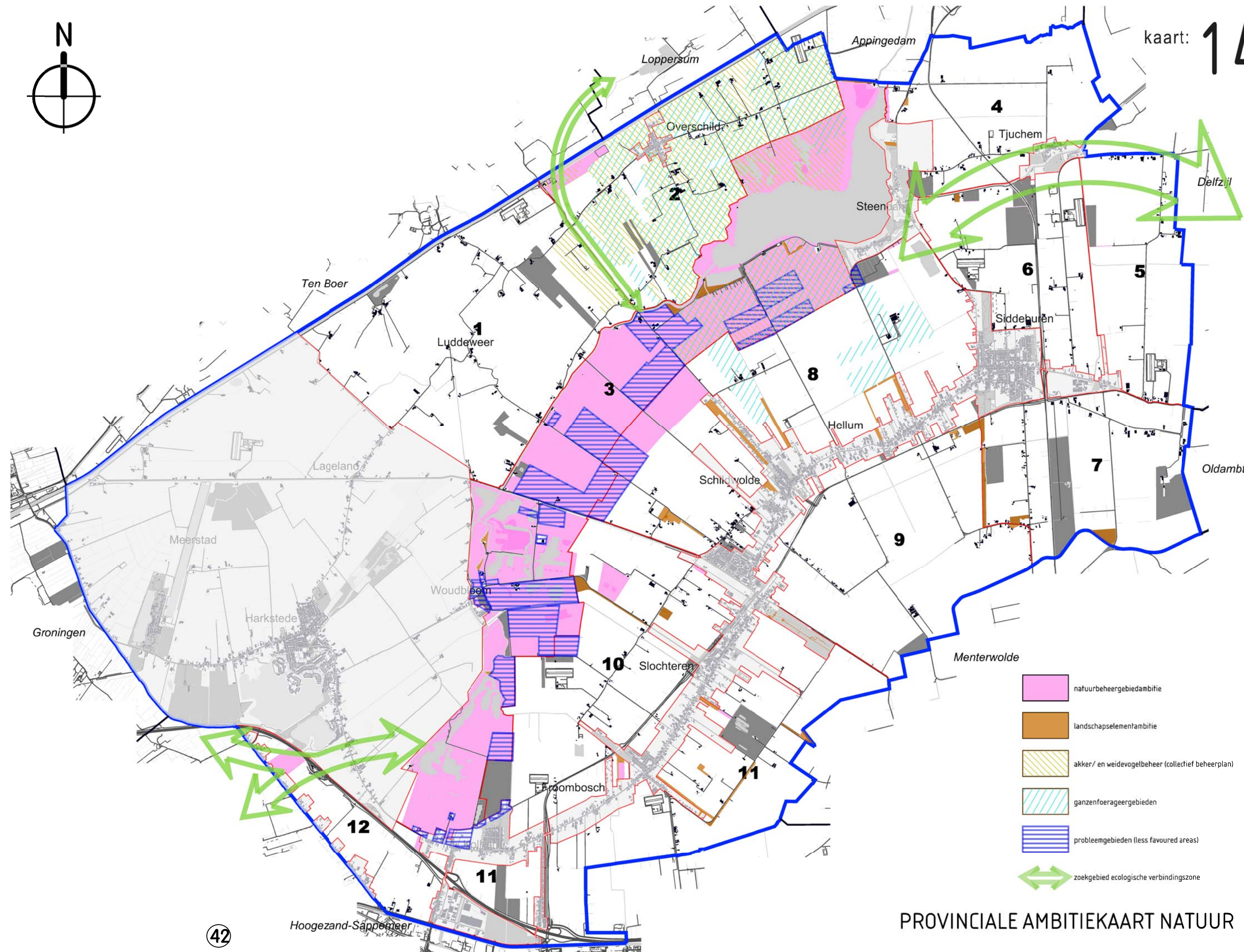
Het beleid is er op gericht dat de EHS in 2018 gerealiseerd is. Ten aanzien van de begrenzing en de realisatie van de EHS zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. grondverwerving vindt plaats op basis van vrijwilligheid;
2. verhoging van het waterpeil in natuurgebieden is pas aan de orde als grotere aaneengesloten waterhuishoudkundige eenheden zijn verworven;
3. verhoging van het waterpeil in natuurgebieden mag niet leiden tot vernatting van aangrenzende landbouwgronden;
4. in beginsel worden geen hydrologische bufferzones buiten de EHS ingesteld. Wederzijdse nadelige beïnvloeding van landbouw en natuur wordt voorkomen of beperkt door te streven naar grote, aaneengesloten natuurgebieden met natuurlijke grenzen en zo nodig door technische maatregelen;
5. realisatie van de EHS mag niet leiden tot beperkingen op aangrenzende landbouwgronden (planologische schaduwwerking);
6. voor begrensde natuurgebieden in de EHS blijft de landbouwkundige functie gehandhaafd totdat de gronden zijn verworven of totdat een grondeigenaar een beschikking heeft voor particulier natuurbeheer.

kaart: 14

	In het kader van de EHS wordt er naar gestreefd natuurgebieden op zodanige wijze met elkaar te verbinden dat het voor dieren en planten(soorten) mogelijk is om tussen de verschillende natuurgebieden te migreren. Om deze verbindingen te leggen worden de volgende zogenaamde Robuuste Verbindingzones gerealiseerd. • van het Zuidlaardermeer gebied en Hunze via Westerbroek naar Midden-Groningen; • Midden-Groningen, ten zuiden langs het Schildmeer en langs het Afwateringskanaal Duurswold naar het Hondshalstermeer (en vervolgens naar Blauwe Stad) • Midden-Groningen Hoeksmeer'. Daarnaast worden de natuurgebieden Eekwerd en Hoeksmeer aangetakt op de Ecologische Hoofdstructuur, globaal langs de Meenteweg. In het provinciaal beleid wordt er naar gestreefd de verbindingzones zo veel mogelijk te realiseren in een combinatie met andere functies als waterberging, kadeherstel en oeverinrichting.
Medegebruik EHS	In de EHS en de verbindingzones is natuur richtinggevend, maar daarnaast is er ook ruimte voor (extensief) medegebruik, zoals wandelen, fietsen en kanoën. Bij dit medegebruik moet eventuele schade aan zowel actuele als potentiële natuurwaarden tot een minimum worden beperkt. Het is niet altijd op voorhand duidelijk in hoeverre een bepaalde ontwikkeling of activiteit nadeel oplevert voor actuele en/of te ontwikkelen natuurwaarden. In zo'n situatie moet door de initiatiefnemers worden aangetoond wat de effecten van de ontwikkeling of activiteit op de natuurwaarden zijn en welke maatregelen worden getroffen om eventuele schade tot een minimum te beperken.
Verzuringgevoelige gebieden	Een aantal gebieden zijn aangewezen als verzuringgevoelige gebieden, hetgeen inhoudt dat hier kwetsbare natuur aanwezig is (vegetatie en/of bodemomstandigheden). Deze zouden verdwijnen indien de zuurgraad van de lucht en bodem te hoog wordt. Daarom worden deze gronden in de provinciale omgevingsverordening als zodanig aangeduid en mogen binnen een straal van 250 meter van deze gebieden geen nieuwe bouw- of gebruiksmogelijkheden worden gecreëerd die in strijd zijn met de Wet ammoniak en veehouderij, zoals bijvoorbeeld mestbassins of intensieve veehouderijen
Overige natuur	Niet alleen binnen de EHS, maar ook in het landelijk gebied buiten de EHS, ziet de provincie het als haar taak om een basiskwaliteit van natuur- en landschap in stand te houden en waar nodig te herstellen. Enerzijds gaat het daarbij om het behoud van natuurwaarden van bestaande natuurgebieden. Anderzijds ligt het accent op het behoud van natuur- en landschapswaarden van het agrarisch cultuurlandschap (weidevogels, akkerfauna, natuurwaarden in perceelsranden en slootkanten). De Nota 'Meer Doen in Minder Gebieden' van de Provincie Groningen voorziet in het aanwijzen van kerngebieden waarin het akkervogelbeheer en het weidevogelbeheer geconcentreerd wordt ingezet. De begrenzing van deze kerngebieden weergegeven in Kaart 14 is in samenspraak met de agrarische natuurverenigingen in Groningen tot stand gekomen. In het Natuurbeheerplan is voor beheer van agrarische natuur in totaal 2166 ha. (exclusief ganzenbeheer) gereserveerd. Voor Slochteren betekent dit dat er subsidiemogelijkheden bestaan voor agrariërs die zich met agrarisch natuurbeheer bezig willen houden.
Ganzenfoerageergebieden	De afgelopen jaren heeft het Rijk in samenwerking met provincies en belangenorganisaties beleid ontwikkeld voor de opvang van overwinterende ganzen in Nederland. Aanleiding hiervoor was de toenemende schade aan landbouwgewassen als gevolg van vraat en vervuiling (uitwerpselen op grasland). Door het aanwijzen van foerageergebieden voor de meest algemene ganzensoorten wordt geprobeerd om de omliggende landbouwgronden te ontlasten van de ganzendruk. Boeren en natuurterreinbeheerders die ganzen opvangen in begrensde foerageergebieden (zie kaart 14) kunnen hiervoor subsidie ontvangen op basis van de Subsidieregeling Natuur en Landschap. In door de provincie aangewezen gebieden, worden met de beheerders (agrariërs, agrarische natuurverenigingen, natuurbeherende organisaties en vrijwilligers)

Beleid

Weide- en akkernatuur

door de provincie maatregelen ter bescherming van de weidevogels en akkervogels ontwikkeld en wordt hen financiële ondersteuning bij het beheer gegeven. Daarnaast wil de provincie voorkomen dat nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied een negatieve invloed hebben op de stand van de weide- en akkervogels. Bij dergelijke ontwikkelingen in kerngebieden voor weide- en akkervogels moeten mitigerende en compenserende maatregelen worden genomen. In landbouwgebieden geldt het beschermingsregime niet voor activiteiten die onderdeel vormen van een normale agrarische bedrijfsvoering. De ganzenfoerageer-, weidevogel- en akkervogelbeheergebieden hoeven dan ook niet in bestemmingsplannen te worden opgenomen.

Ecologische basiskaart en leidraad

Gemeentelijk beleid

‘De ecologische basiskaart en leidraad Slochteren’ is een handreiking voor het toetsen van ruimtelijke ontwikkelingen en werkzaamheden met de mogelijke gevolgen voor beschermde en/of bedreigde planten en dieren. De kaart en leidraad geven invulling aan de goedgekeurde gedragscode door LNV “Bestendig beheer gemeentelijke groenvoorzieningen” en is ook van belang als toetsingskader van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet.

De ecologische basiskaart bestaat uit meerdere kaarten waarop ondermeer de ligging van natuurgebieden en aanwezige populaties van soorten zijn aangegeven. De themakaarten zijn bedoeld als toetsingskader bij ruimtelijke ingrepen’ en bij ‘bestendig beheer en onderhoud’. In de bijbehorende leidraad is aangegeven wanneer bepaalde werkzaamheden op het vlak van bouwen (en slopen) en groenbeheer kunnen plaatsvinden.

Er is vooral gekeken buiten de reeds beschermde natuurgebieden, aangezien binnen de natuurgebieden bijzondere waarden al beschermd worden door de planologische status van die gebieden. De aandacht is daarbij vooral gevestigd op bijzondere soorten of waarden genoemd in de Flora- en faunawet die voorkomen in gebieden, zoals agrarische cultuurgronden, bosgebieden en landschapselementen.

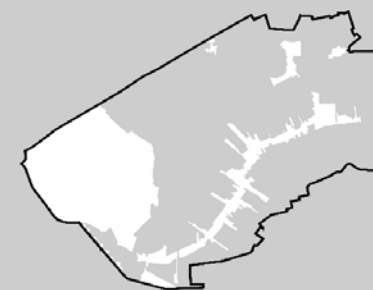
Ruimtelijk worden er vier gebieden onderscheiden, het lint (A), Midden-Groningen (B), het gebied Luddeweer-Overschild (C) en het overige deel van de gemeente aan weerszijden van het lint (D).

Het stedelijke deel (het bebouwingslint van Harkstede tot Siddeburen), bezit een relatief lage natuurwaarde en weinig bijzondere soorten, behalve een aantal vogel- en vleermuissoorten. De gebieden C en D zijn hoofdzakelijk agrarisch in gebruik en bezitten eveneens lage natuurwaarden, met uitzondering van een aantal (geïsoleerde) locaties die o.a. in beheer zijn bij natuurbeherende organisaties zoals Staatsbosbeheer (o.a. De Baggerputten) of een stichting (o.a. De Fraeylemaborg). Ten aanzien van de beheerdoelstellingen van de (gemeentelijke) bermen, oevers en beplantingen wordt verwezen naar het Beheerplan Groen uit 2004.

Bescherming van bomen

In aanvulling op het groenstructuurplan is in de APV een beschermingsstelsel opgenomen om monumentale bomen te beschermen. Het gaat hierbij om bomen die zijn geregistreerd bij de Bomenstichting. De betreffende bomen worden tegen kappen beschermd en zullen in de toekomst ook worden beschermd voor nadelige invloeden uit de directe omgeving. Zo zal binnen de kroonprojectie pas na een beoordeling een bouw- of aanlegvergunning worden verleend, waarbij uit de beoordeling moet blijken dat de boom niet onevenredig wordt aangetast. In het buitengebied betreft dat vooral monumentale bomen bij boerderijen.

Naast de A.P.V. geldt voor bomen en bosgebieden een bescherming middels de Boswet (voor bomenrijen bestaande uit meer dan 20 bomen en bosgebieden groter 10 are, uitzonderingen daargelaten). Deze wet is van toepassing buiten de bebouwde kom en regelt dat voor bos dat gekapt wordt herplantplicht geldt. De Boswet is niet van toepassing op erven en tuinen.

Infrastructuur

Provinciaal basisnet

In het Basisnet dat door de provincie is opgesteld zijn wegen, waterwegen en spoorwegen aangewezen waarover gevaarlijke stoffen mogen worden vervoerd. Binnen Slochteren zijn de A7, de N33 en het Eemskanaal opgenomen in dit Basisnet. Nadere uitleg wordt in het hoofdstuk Uitgangspunten en Randvoorwaarden gegeven.

Beheerplan Wegen

Uitgangspunten die in het Beheerplan Wegen zijn geformuleerd en relevant zijn voor het buitengebied zijn als volgt.

1. verkeersfrequenties en aslasten zijn doorslaggevend voor het wegontwerp en de keuze van onderhoudsmaatregelen;
2. per wegtype en gebruiksfunctie worden onderhoudsmaatregelen gedefinieerd;
3. het onderhoud aan asfaltverhardingen vindt zoveel mogelijk preventief plaats (tijdig herstel structurele schade);
4. andere differentiëring van de richtlijnen vindt plaats op basis van de functionele indeling van de wegen. Dit houdt in dat aan wegen van hogere orde (veel verkeersbelasting, grote verkeersfunctie) hogere normen worden gesteld. Hierbij moet gedacht worden aan de wegen met veel zware transporten (landbouw en vrachtverkeer). De aslasten in relatie tot het aantal aslastherhalingen zijn daarbij van belang. In feite kan één vrachtwagen meer kapot maken dan 100 personenauto's;
5. het uitvoeren van onderhoud wordt zoveel mogelijk integraal aangepakt (in combinatie met aanpakken riolering, kabels en leidingen).

Structuurvisie buisleidingen

Op nationale schaal ontwikkelt het Rijk een structuurvisie voor buisleidingen ten behoeve van het vervoer van gevaarlijke stoffen; de Structuurvisie Buisleidingen. Zo kan het Rijk het transport van grondstoffen en chemische stoffen in de toekomst blijven garanderen.

Naar verwachting wordt voor de ruimtelijke reservering van een buisleidingstraat aansluiting gezocht bij bestaande buisleidingen. Het gebruik van buisleidingstraten voorkomt onnodige verspilling van de schaarse ruimte, doordat nu in een strook van 45-70 meter maximaal 15-20 leidingen worden gelegd, terwijl voorheen voor elke leiding een apart tracé werd gekozen. Binnen de gemeente Slochteren wordt door VROM gezocht waar een buisleidingenstraat kan worden toegevoegd. Hoe deze komt te liggen zal in de loop van 2010 duidelijk worden.

Provinciaal Omgevingsplan 3

Het provinciaal beleid is voor wat betreft de infrastructuur vooral gericht op borging van de regionale en nationale ontsluitingsfunctie van enkele tracés. De N33 Zuidbroek-Appingedam/Delfzijl is één van trajecten waar een studie naar verbeteringsmaatregelen voor wordt uitgevoerd. Hiertoe is tevens een ruimtelijke reservering langs de N33 opgenomen. Met betrekking tot het landbouwverkeer wordt geconstateerd dat door de schaalvergroting over steeds grotere afstanden met grote landbouwvoertuigen wordt gereden. Daarbij leidt dit op drukke (stroom)wegen tot knelpunten vanwege het snelheidsverschil. Op kleine wegen wordt het gevaar voor (brom)fietsers erkend. De oplossingen moeten per geval worden beoordeeld.

Ten behoeve van het vervoer van gassen en vloeistoffen zijn ruimtelijke reserveringen voor tracés van buisleidingen(straten) opgenomen in het POP 3. Nieuwe leidingen zijn nodig vanwege een (inter)nationaal vervoer van aardgas, vervoer van CO₂ dat is afgevangen, stikstof en synthesesgas. Tussen Delfzijl en de Eemshaven is een buisleidingstraat gewenst om gassen en vloeistoffen uit te kunnen wisselen. Hiervoor vindt een tracéstudie plaats, waarbij drie varianten wordt onderzocht, waarvan één gedeeltelijk in Slochteren is gelegen. Aangezien nog onbekend is welk traject als voorkeurstracé uit de Milieueffectrapportage blijkt wordt dit tracé nog niet in de kaart van de Structuurvisie Buitengebied opgenomen.

Gemeentelijk Verkeer- en vervoersplan en Beheerplan wegen

De gemeente Slochteren kent een Gemeentelijk Verkeer- en vervoersplan (GVVP) dat dateert van 1999. Doel van dit plan was de verplichte wegategorisering in het kader van Duurzaam Veilig te implementeren. Hierdoor hebben verschillende wegen in het buitengebied een snelheidsregime van 60 km/uur in plaats van 80 km/uur en inmiddels is de weginrichting op kruispuntenniveau al gedeeltelijk hierop aangepast. In de loop van 2010 zal een nieuw mobiliteitsplan (GVVP) worden opgesteld met een meer integraal karakter. Daarin wordt ook het wegbeheer geïmplementeerd. Hierin zal voortvloeiend uit de Toekomstvisie worden opgenomen dat in 2020 op vele plekken verschillende vormen van snel en langzaam verkeer gebruik maken van dezelfde wegen. Alle verkeersdeelnemers (wandelaar, fietser, automobilist) maar ook landbouwverkeer en andere zwaardere weggebruikers hebben een eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van de veiligheid.

Behalve de wegategorisering is ook de wijze en intensiteit van het beheer van de wegen van groot belang, juist in het buitengebied. Om keuzes over de wijze van beheer van de wegen tot 2013 te kunnen maken is in 2009 het Beheerplan Wegen Gemeente Slochteren vastgesteld. Er is onderscheid gemaakt naar de belastingsklasse (wegtype indeling). Circa 56% van het gehele wegenareaal bestaat uit wegen in de klasse Licht belast, veelal zijn dit landbouwwegen. Een probleem dat wordt gesignaleerd is dat de draagkracht van de wegen in deze klasse niet meer voldoet aan de massa en maatvoering van de moderne landbouwwerktuigen en vrachtverkeer.

Landbouw

Agrarische bouwpercelen

Nieuwvestiging

Mogelijke wijziging verordening
Mogelijk wordt de omgevingsverordening op het verbod tot omzetting van intensieve neventakken naar hoofdtak gewijzigd. Ter uitvoering van een door Provinciale Staten (PS) aangenomen motie over het beleid over intensieve veehouderijen hebben GS een beleidsalternatief op hoofdlijnen opgesteld. In dit alternatief wordt tegemoet gekomen aan de oproep van PS te komen met een beleidsalternatief met enerzijds een uitbreidingsplafond voor de volwaardige intensieve veehouderijen en anderzijds meer uitbreidingsruimte voor de niet volwaardige intensieve veehouderijen (neventakken). Wanneer en of dit voorstel door PS zal worden aangenomen is nog onduidelijk. Bij verruiming van de mogelijkheden in de verordening zal in het bestemmingsplan alsnog worden bekeken waar intensieve veehouderijen meer uitbreidingsmogelijkheden kunnen krijgen.

Provinciaal beleid

Slochteren is van oudsher een agrarische gemeente. Ook in de toekomst zal de landbouw naar verwachting een grote rol blijven spelen. Ondanks de ontwikkeling van Meerstad en Midden-Groningen blijft een belangrijk deel van het grondgebied in gebruik bij agrariërs.

Het nieuwe Europese landbouwbeleid voorziet in een verdere afbouw van inkomenssteun aan boeren. Het is grotendeels zelf aan de sector om te bepalen hoe zij de achteruitgang in inkomen wil compenseren. Veel agrariërs kiezen voor schaalvergroting. Een deel kiest voor verbreding of een combinatie van beiden.

Om aantasting van het landschap te voorkomen is het oprichten van agrarische bedrijfsgebouwen en bouwwerken alleen toegestaan binnen bouwpercelen. In de omgevingsverordening zijn hiervoor specifieke regels opgenomen:

- oppervlakte bouwpercelen 1 ha.;
- maatwerk bij grotere oppervlakte, ontheffing van GS voor bouwpercelen tot 2 ha;
- ontheffingsmogelijkheid voor GS voor agrarische bouwpercelen groter dan 2 ha.

Om ruimte te bieden aan bedrijven die te weinig ontwikkelingsmogelijkheden hebben binnen de bestaande bouwpercelen worden op basis van een ruimtelijke en functionele analyse de mogelijkheden van gebieden in beeld gebracht. De verantwoordelijkheid voor landschappelijke inpassing ligt in beginsel bij de gemeente. Afhankelijk van de omvang van de schaalvergroting en de kwetsbaarheid van het landschap wordt de provincie betrokken. Op basis van afspraken tussen provincie en gemeente (convenant) kan de maatwerkbenadering worden toegepast tot 2 ha.

Om het landschap te beschermen worden geen nieuwe bouwpercelen ontwikkeld voor nieuw- of hervestiging. Uitzonderingen zijn uitplaatsing uit EHS, of uitplaatsing vanwege ruimtegebrek of milieuhinder. In alle gevallen moet het gaan om volwaardige bedrijven die duurzaam in stand gehouden kunnen worden.

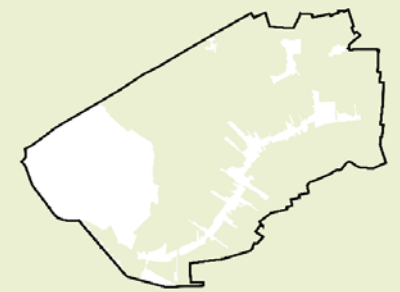
In de provinciale omgevingsverordening wordt onderscheid gemaakt in twee typen agrarische bedrijven:

1. grondgebonden bedrijven, waaronder akkerbouwbedrijven en melkrundveehouderijen;
2. intensieve veehouderijen, waaronder varkenshouderijen en pluimveebedrijven (ongeacht scharrel- en hokdieren) en overige hokdieren. Uitzondering vormen de veehouderijen die de dieren biologisch houden conform de Landbouwkwaliteitswet.

De tweede groep bedrijven wordt niet meer toegestaan in de provincie, uitgezonderd bestaande (neven) bedrijven. Reden is dat de verschijningsvorm van intensieve veehouderijen het buitengebied aantasten en deze sector overbelasting van het wegennet op het platteland door vrachtverkeer van en naar de bedrijven tot gevolg heeft. Zodoende zijn alleen bestaande intensieve veehouderijen in Slochteren toegestaan die op 1 januari 2009 over een geldige milieuvergunning beschikten en zijn genoemd in Bijlage 2.

Hervestiging van bestaande bedrijven is mogelijk middels ontheffing van de omgevingsverordening. Hierbij geldt wel de strikte voorwaarde dat het een volwaardig bedrijf betreft en het bedrijf op de huidige locatie niet meer kan uitbreiden. De provincie verleent uitsluitend ontheffing als de effecten op de bestaande ruimtelijke omgeving zodanig zijn dat van een verslechtering geen sprake is.

Uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen is niet toegestaan, tenzij de uitbreidingsbehoefte voortkomt uit aangescherpte normen op het gebied van milieu en dierenwelzijn. Ontheffing wordt uitsluitend toegestaan bij volwaardige intensieve veehouderijen. De provincie verleent uitsluitend ontheffing als de effecten op de bestaande ruimtelijke omgeving zodanig zijn dat van een verslechtering geen sprake zal zijn.

Subsidie probleemgebieden Natuurlijke omstandigheden, zoals een uitgesproken reliëf, hoge grondwaterpeilen, laaggelegen veengronden, de aanwezigheid van houtsingels langs de percelen of onregelmatige perceelsvormen, kunnen een beperking vormen voor de landbouw in bepaalde gebieden. Door deze fysieke omstandigheden hebben de agrariërs een concurrentienadeel, immers de productiekosten zijn hoger en het rendement is lager. Daarom is voor deze gebieden een subsidieregeling ingesteld ter compensatie van de natuurlijke handicaps. De gronden waar deze compensatie van toepassing is, worden probleemgebieden of less favoured areas genoemd en zijn weergegeven in Kaart 14.

Lichtemissie stallen In de omgevingsverordening zijn ook duisternis en stilte als relevante planologische aspecten opgenomen. Ten aanzien van duisternis heeft dit betrekking op regels voor de beperking van lichtemissie van nieuwe ligboxenstallen. De lichtsterkte van de bron mag niet meer dan 150 lux zijn, tenzij er in de stal in de avond- en nachturen gebruik wordt gemaakt van voorzieningen die de lichtuitstraling sterk reduceren.

Mestopslag Voor mestopslag is in het vigerende bestemmingsplan voorzien in een regeling om binnen het bouwvlak silo's op te richten en vrijstellingsbevoegdheden om in incidentele gevallen toestemming te geven buiten het bouwperceel silo's te plaatsen. Dit kan uitsluitend bij milieuhygiënische knelpunten, logistieke redenen of indien er belemmeringen waren bij plaatsing binnen het bouwperceel.

Toekomstvisie Zoals gemeld in de Toekomstvisie ligt primair het initiatief bij de ondernemers om in te spelen op kansen en ontwikkelingen. De gemeente biedt ruimte voor ondernemerschap.

Beleidsregel Biomassa en mestvergisting **Beleidsregels - Agrarisch** Dit beleid komt voort uit de verwachte groei van initiatieven voor het opwekken van duurzame energie op het agrarisch bedrijf. Er wordt in het beleid onderscheid gemaakt tussen biomassa- en mestvergisting op boerderijniveau en op industrieel niveau. In dit kader worden alleen agrarische mogelijkheden belicht.

Uitgangspunten van het beleid zijn:

- situering bij een bestaand agrarisch bedrijf;
- als ondergeschikte nevenactiviteit;
- het bedrijf verwerkt in hoofdzaak eigen lokaal geproduceerde mest en/of biomassa;
- opslag in hoofdzaak op bouwperceel;
- geen onevenredige afbreuk aan verkeerssituatie.

Op grond van beleidsregel Theetuin en verbreding agrarische activiteiten (vastgesteld door B&W d.d. 7-4-2009) wordt het uitoefenen van een theetuin (of theeschenkerij) bij agrarische bedrijven en ruime woonpercelen mogelijk gemaakt. Daarnaast wordt ingegaan op de mogelijkheden voor kleinschalige activiteiten van recreatieve, educatieve of verzorgende aard als nevenactiviteit bij een agrarisch bedrijf. Hieronder vallen onder andere boerderijwinkels, zorg, recreatieve verhuur en rondleidingen.

Actieplan LTO Slochteren

In 2007 is door LTO Afdeling Slochteren het landbouwstructuurplan Slochteren aangeboden als reactie op de Toekomstvisie. De wensen van de agrarische vertegenwoordiging zijn hierin verwoord. Het Landbouwstructuurplan van LTO is als input meegenomen bij de ontwikkeling van de Toekomstvisie en de Structuurvisie Buitengebied. Belangrijke speerpunten die erin zijn genoemd zijn:

- voldoende mogelijkheden voor schaalvergroting voor melkveehouderijen en akkerbouwbedrijven;
- steunen initiatieven voor opwekken duurzame energie;

- mogelijkheden kavelruil;
- niet-agrarische functies in vrijkomende gebouwen;
- compacte dorpsuitbreidingen (geen nieuwe linten);
- landbouwverkeer (gedeeltelijk) toestaan op provinciale weg;
- investering in ruilverkavelingswegen;
- verbreding (waaronder agrarisch natuurbeheer, zorgboerderijen, verkoop, kinderopvang).

Bestemmingsplan Buitengebied 1997

In het bestemmingsplan is vooral ingegaan op uitvoering van de herinrichting die verband hield met de ontwikkeling van Midden Groningen. Hierbij werd onderscheid gemaakt tussen gebieden binnen het natuurontwikkelingsgebied en gebieden die er buiten liggen. Het bieden van doelmatige ontwikkelingsmogelijkheden voor een duurzame landbouw stonden voorop in de gebieden die niet zijn aangewezen als natuurontwikkelingsgebied.

Mogelijkheden voor nieuwvestiging in de vorm van bouwzones zijn echter niet aanwezig in het vigerende bestemmingsplan. In het bestemmingsplan werd ingegaan op de veranderingen in de landbouw en werd ruimte geboden aan de verschuiving van akkerbouw naar veeteelt en teelten met een hogere opbrengst per ha. zoals vollegronds groenteteelt en fruitteelt. Voor wat betreft vestiging van intensieve veehouderijen is in het plan ruimte geboden voor vestiging van intensieve neventakken tot een oppervlakte van 1500 m² of de bestaande oppervlakte. In de directe omgeving van natuurgebieden of dichtbij dichte woonbebouwing zijn geen vestigingsmogelijkheden.

Gebiedsgericht

De mogelijkheden voor schaalvergroting, die in het vigerende bestemmingsplan worden geboden hangen samen met het natuurontwikkelingsgebied, het lint en de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw. Er zijn daarbij 2 gebieden onderscheiden. Zone A bood beperkte uitbreidingsmogelijkheden. Mogelijkheden voor grootschaliger bebouwing werden geboden in de toenmalige zone B, waarbinnen nu de deelgebieden 1, 2, 4 (ged.), 5, 6 (ged.), 7, 9 (ged.) en 12 vallen. Dit werd gemotiveerd doordat het betreffende gebied grootschaliger is, geringere cultuurhistorische en recreatieve waarden kent en minder bebouwingsconcentraties kent. Landbouwkundige ontwikkelingen moesten hier worden afgewogen afhankelijk van de visuele openheid en de landschappelijke waarden op kavelniveau. Destijds werd de maat van bouwvlakken op ten hoogste 1 ha. gezet, waarbij de bestaande situatie zodanig was dat de gemiddelde oppervlakte aan bedrijfsgebouwen maximaal 3000 m² bedroeg.

Recreatie

Bestemmingsplan Buitengebied (1997) en Strategisch Groenproject Midden-Groningen

In het bestemmingsplan Buitengebied Herziening 1997 waren in samenhang met de natuurontwikkeling oorspronkelijk kansen gecreëerd voor ontwikkeling van de recreatieve mogelijkheden. In de natuurgebieden en het natuurontwikkelingsgebied werd van gemeentezijde ingezet op recreatief medegebruik als fietsen, wandelen en watersport. Buiten genoemde gebieden, in en nabij de dorpen, werd ook ingezet op de verblijfsrecreatieve functie. In de buurt van de grenzen van het natuurontwikkelingsgebied werden in het oorspronkelijk plan mogelijkheden geboden voor zogenoemde steunpunten. Hierbij werd hiërarchisch onderscheid gemaakt in:

- primaire steunpunten met horeca, verblijfsaccommodaties en een voorlichtingscentrum;
- secundaire steunpunten met verhuurpunten en parkeerplaatsen;
- pleisterplaatsen zoals mini-campings of dagrecreatieterreinen.

Voor wat betreft de inrichting van het gebied is hieraan invulling gegeven in het project Herinrichting Midden Groningen met als uitvoeringsdocument het Strategisch Groenproject Midden Groningen. Echter, de provincie heeft destijds aan bovengenoemde beleidsruimte voor ontwikkeling van een dergelijke recreatiestructuur in en om Midden Groningen goedkeuring onthouden. Voorzieningen die zowel de natuurdoelstelling als de agrarische bedrijfsvoering konden dienen zoals informatiepanelen, schuilhutten zijn uiteindelijk wel ingebed in het bestemmingsplan en inmiddels grotendeels gerealiseerd op basis van het Strategisch Groenproject.

Nota Vitaal Platteland

Het kabinetsbeleid is gericht op een leefbaar platteland en een vitale en duurzame agrarische sector. De vitaliteit van een gebied wordt volgens het kabinet bepaald door een bloeiende economie, goede woonomstandigheden, een levendige sociale structuur en een sterke identiteit, een gezond functionerend ecosysteem en een aantrekkelijk landschap. Vanwege de samenhang tussen deze factoren, is de Agenda voor een Vitaal Platteland als een integrale kabinetsnota geschreven.

In de periode 2007-2009 is vanuit het actieplan in totaal €1,1 miljoen in Slochter projecten geïnvesteerd. De totale projectomvang is ruim €3,8 miljoen. Het projectgebied omvat de hele gemeente. Aan de hand van vier thema's zijn actielijnen uitgezet voor de toekomst. De actielijnen geven concreet aan op welke punten ontwikkeling en stimulering gewenst is. Nieuwe ideeën worden getoetst aan het Actieplan.

- landbouw, natuur en landschap;
- plattelandseconomie en leefbaarheid;
- identiteit, cultuur en toerisme;
- samenwerken en netwerken.

Inmiddels is een aantal initiatieven gerealiseerd waaronder uitkijktorens in en rond Midden Groningen, het bezoekerscentrum Erf en Weide in Woudbloem en de faunavoorziening in het Noorderwold.

Kampeerbeleid

Wegens het vervallen van de Wet Openluchtrecreatie is in 2008 de Beleidsregel Kamperen vastgesteld waarin is beschreven welke vormen van kamperen op welke locaties worden toegestaan en onder welke voorwaarden. In het beleid is rekening gehouden met het uitgangspunt van het kabinet om terughoudender te zijn in wat de overheid regelt en om meer ruimte te bieden aan ondernemers zodat deze aan de eisen van de consument kunnen voldoen en hun concurrentiepositie kunnen behouden. Voor de structuurvisie is met name het beleid voor mini-campings van belang, aangezien dat de enige structurele vorm van kamperen is waarvoor uitbreidingsmogelijkheden worden geboden.

In het huidige bestemmingsplan voor het buitengebied is een bevoegdheid opgenomen om mini-campings bij vrijstelling toe te staan bij agrarische bedrijven en bij woningen. In de "beleidsregel kamperen" is het beleid voor campings, mini-campings, camperplaatsen en natuurkampeerplaatsen geformuleerd. Dat beleid wordt verwerkt in de nieuwe bestemmingsplannen.

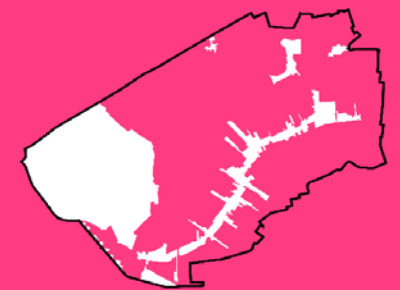
Het houden van een mini-camping zal mogelijk worden op zowel agrarische als niet-agrarische terreinen bij een (dienst)woning. Op de mini-camping mogen maximaal vijftien kampeerplaatsen zijn die worden gebruikt door mobiele kampeermiddelen zoals (toer)caravans, vouwwagens, campers, tenten en huifkarren.

Horeca en overnachtingsgelegenheden

Om meer ruimte te bieden voor kleinschalige accommodaties in de vorm van theetuinen/theeschenkerijen is in de "beleidsregels theetuinen en verbreding agrarische bedrijven" opgenomen dat het bestuur bereid is mee te werken aan verzoeken om theetuinen bij woningen en agrarische bedrijven mogelijk te maken.

Om de toerist meer mogelijkheden te bieden in Slochteren te overnachten wordt het bij (vrijstaande) woningen toegestaan om kleinschalige vormen van bed & breakfast te exploiteren. Het moet daarbij om een kleinschalige en recreatieve gelegenheid gaan. Voorzover de bestemmingsplannen hier nog niet in voorzien, moet de aanvrager nog wel een verzoek om ontheffing indienen. Voor de agrarische bedrijven en woonpercelen met grootschalige bestaande bebouwing bestaat er daarnaast de mogelijkheid voor een groepsaccommodatie. Deze vorm moet wel expliciet zijn gericht op het bieden van recreatieve overnachtingsmogelijkheid voor groepen.

Beleid

Cultuur

In het POP 3 en de provinciale verordening zijn het beschermen en versterken van cultuurhistorische waarden belangrijke beleidsdoelen. Waarden die beschermd moeten worden zijn zowel boven als onder de grond gelegen. Voor het buitengebied zijn relevant de verplichte bescherming van molens, waardevolle gebouwen en met name boerderijen en karakteristieke waterlopen. Deze zijn vastgelegd in de provinciale omgevingsverordening.

Het gemeentelijk cultuurbeleid is vastgelegd in de Cultuurnota 2009 – 2012 Gemeente Slochteren. Slochteren is een plattelandsgemeente, waarbij een kernachtig beleid past dat stuurt op slechts enkele peilers. Deze peilers horen typisch bij een plattelandsgemeente: een uitgebreid verenigingsleven, vier bibliotheekvestigingen, een kunstuitleen, monumenten en een monumentale borg met een museale functie. Slochteren scoort echter minder op de aanwezigheid van aanbieders van cultuureducatie. De ontwikkeling van Meerstad zal wel consequenties hebben voor het culturele aanbod in Slochteren.

Gebouwde omgeving en landschap

Bekende monumenten in Slochteren zijn de Fraeylemaborg, de Geertsemaheerd en de stations langs het voormalige Woldjerspoor. Daarnaast zijn de monumentale kerken binnen de gemeentegrenzen en de oude windmolens beeldbepalend. Verder kennen we in onze gemeente monumentale herenboerderijen, beelden en gedenktekens.

Het huidige beleid van de gemeente volgt het rijksbeleid. Slochteren kent geen gemeentelijke monumentenlijst. Wel is in de Cultuurnota de mogelijkheid opgenomen om het opstellen van een gemeentelijk monumentenbeleid te onderzoeken. In het beleid voor vrijkomende agrarische bebouwing dat in uitvoering is, wordt al een inventarisatie gemaakt van karakteristieke boerderijpanden, met als doel om deze objecten in het bestemmingsplan (buitengebied) voor sloop en grootschalige vormverandering te beschermen.

In het landschap zijn de watergangen belangrijk als het om cultuurhistorisch belang gaat. Zoals al is beschreven is de aanleg van watergangen van centraal belang geweest voor de ontwikkeling van Slochteren. Niet alleen in verband met de ontwatering en ontginning, maar ook voor transport over water. Namen als Schipsloot verwijzen hier ook naar. Op diverse plaatsen treft men ook nog oude infrastructuur als zwaaiakomen, sluisjes en een windmolen voor bemaling aan.

Het beleid van de gemeente Slochteren is er op gericht de aanwezige cultuurhistorische waarden te behouden, versterken en ontsluiten. Het meest recente voorbeeld van herstel van cultuurhistorische elementen in het buitengebied is de restauratie van de Haansluis en de aanwijzing ervan als Rijksmonument.

Milieu

In het najaar van 2009 is door de gemeenteraad de Nota Duurzaam Slochteren vastgesteld. In deze nota is het beleid op het gebied van milieu en duurzaamheid beschreven. De uitvoering van de nota is in eerste instantie gericht op de periode 2010-2013.

De nota sluit aan op de Toekomstvisie Land van Slochteren. De ambities voor het buitengebied zijn als volgt:

- inzetten op een duurzaam gebruik van het buitengebied met een balans tussen de verschillende functies;
- bestaand beleid voor landschap, groen en water voortzetten zoals opgenomen in de vastgestelde plannen en waar nodig of mogelijk aanscherpen.

Duurzaam gebruik van het buitengebied houdt in de balans vinden voor verschillende gebruikers: alleen door de verschillende functies goed op elkaar af te stemmen kunnen de kwaliteiten van het buitengebied worden benut en behouden.

- in een duurzaam buitengebied past geen grootschalig toerisme. Kleinschalig toerisme sluit wel uitstekend aan bij de structuur van het buitengebied en de verschillende functies die de ruimte in het buitengebied gebruiken;
- beleid voor het kansen bieden aan kleinschalig toerisme verankeren in het Bestemmingsplan Buitengebied;
- stimuleren van kleinschalige toerisme en andere vormen van duurzaam ondernemen inbrengen in Vitaal Platteland;
- aanleggen en verbeteren van fiets-, wandel en vaarmogelijkheden.

Aan de ambities uit de Nota Duurzaam Slochteren wordt onder andere invulling gegeven met deze Structuurvisie Buitengebied en aansluitend in het op te stellen bestemmingsplan. Mede gezien de wens vanuit de agrariërs/ ondernemers van het buitengebied, zal een "ruimtelijke" benadering worden gedaan om in te spelen op de milieu- en duurzaamheidsdoelstellingen (bijvoorbeeld zonnepanelen op de daken van de boerderijen).

Niet-agrarische bedrijvigheid

Provinciaal omgevingsbeleid

De provincie heeft in haar beleid regels opgenomen om te voorkomen dat het buitengebied sluipenderwijs wordt gebruikt voor functies die niet in het buitengebied maar in stedelijk gebied thuishoren. Dit om versnippering en verstening van het landelijk gebied te voorkomen. Onderdeel daarvan is dat bestaande niet-agrarische bedrijven slechts beperkt mogen worden uitgebreid.

Nieuwe niet-agrarische bedrijvigheid is alleen toegestaan in bestaande vrijgekomen (agrarische) bebouwing. Er gelden daarbij een aantal voorwaarden.

- de functie wonen wordt beperkt tot het hoofdgebouw;
- uitsluitend inpandige verbouwing;
- de ten tijde van de vaststelling van het plan bestaande maatvoering, die bepaald wordt door de goothoogte, dakhelling, nokhoogte, nokrichting en oppervlakte blijft behoudens geringe uitwendige aanpassingen gehandhaafd;
- de te vestigen bedrijvigheid wordt beperkt tot de milieucategorieën 1 en 2 (lichte bedrijvigheid), bedoeld in de VNG-brochure Bedrijven en Milieuzonering, editie 2007;
- de opslag van materialen of goederen op het erf anders dan ter verwezenlijking van de bestemming wordt uitgesloten.

De provincie heeft een ontheffingsbevoegdheid opgenomen om vervangende bebouwing op te richten of een bedrijfsuitbreiding te realiseren onder voorwaarden dat de landschappelijke kwaliteit verbetert.

Gemeentelijk beleid

Toekomstvisie

In de Toekomstvisie Land van Slochteren wordt het thema hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) ook benoemd. Vrijkomende bebouwing wordt gezien als kans voor startende bedrijfjes (pioniersfunctie) en ruimte voor mantelzorg. Door nieuwe functies toe te staan kan karakteristieke bebouwing worden behouden.

VAB-beleid

Er is een specifieke beleidsnotitie in voorbereiding voor de functieverandering en bescherming van voormalige agrarische bebouwing. Naast een verruiming van de gebruiksmogelijkheden worden in het beleid ook criteria opgenomen voor het bepalen van karakteristieke boerderijen. Het beleid zal moeten aansluiten op het provinciaal beleid.

Wonen

Woonplan Slochteren

Provinciaal beleid

Om aantasting van het landschap te voorkomen is de provincie zeer terughoudend met nieuwe woonfuncties in het buitengebied. Nieuwe woningen zijn alleen toegestaan als er sprake is van:

- bedrijfswoningen;
- landgoederen;
- incidentele woningbouw in kleine kernen en bebouwingslinten en herontwikkeling van storende bebouwing met het doel de ruimtelijke kwaliteit verbeteren;
- woonfuncties in vrijkomende (agrarische) gebouwen.

Uitbreiding van bestaande woningen is ook aan regels gebonden. De maximale oppervlakte van een woning (inclusief bijgebouwen) wordt gesteld op 300 m² mits de noodzaak is aangetoond om af te wijken van de gangbare maat van 200 m².

Gemeentelijk beleid

Het woonplan gemeente Slochteren schetst een beeld van de gemeentelijke visie op het wonen (volkshuisvesting). Het huidige woonplan is in 2002 vastgesteld en destijds was het vaststellen van een woonplan een provinciale verplichting. Momenteel is een nieuw woonplan in voorbereiding waarbij de verplichting vanuit de provincie niet meer aanwezig is. Het wordt door de gemeente Slochteren wenselijk gevonden om een woonplan te hebben, omdat met een woonplan een goede afweging kan worden gemaakt voor wat betreft de locatie van een beoogde ontwikkeling, het aantal nieuw te bouwen woningen, de doelgroepen waarvoor gebouwd wordt en het tempo waarin dit bouwen zou moeten plaatsvinden.

De volkshuisvestelijke keuzes worden mede op basis van de toekomstverwachtingen gemaakt. De prognoses over de demografische factoren (o.a. leeftijd) zijn hierbij erg belangrijk. Daarnaast zijn er reeds een aantal visies vastgesteld die van invloed zijn op het wonen binnen de gemeente Slochteren. Zo is de Toekomstvisie 2020 vastgesteld waarin naar voren komt dat er in beginsel alleen in de drie hoofdkernen wordt gebouwd (Harkstede, Slochteren en Siddeburen). Wel is de insteek dat incidentele woningbouw onder bepaalde voorwaarden mogelijk moeten zijn. Daarnaast zijn er voor bepaalde kernen al gebiedsvisies vastgesteld waarin nieuwe bouwlocaties zijn beschreven. Het betreft: gebiedsvisie Slochteren, gebiedsvisie Siddeburen, gebiedsvisie Harkstede (update in 2010) en gebiedsvisie Steendam-Schildmeer.

In het projectgebied van de Structuurvisie Buitengebied wordt met uitzondering van vrijkomende agrarische bebouwing en een landgoedinitiatief niet voorzien in nieuwe woningen.

Welstand

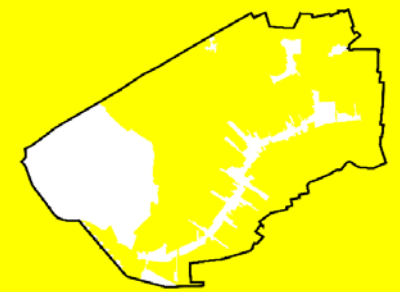
De Welstandsnota Slochteren bevat het welstandsbeleid voor de gemeente. De nota tracht op een heldere en klantvriendelijke manier de welstandsgrenzen duidelijk te maken voor zowel aanvragers van een bouwvergunning, architecten/aannemers, omwonenden en de welstandscommissie. Het is hierdoor voor alle partijen vooraf duidelijk aan welke criteria een bouwwerk zal moeten voldoen. Bouwplannen die niet voldoen aan redelijke eisen van welstand, zullen zo worden geweerd. Op deze manier levert de Welstandsnota een bijdrage aan het behouden van, en daar waar nodig, het versterken van de schoonheid en aantrekkelijkheid van de gemeente Slochteren. De bestemmingsplannen worden afgestemd op de welstandsnota.

Een doeltreffend welstandsbeleid is alleen mogelijk met een gebiedsgerichte benadering. Daarvoor zal een adequate gebiedsindeling noodzakelijk zijn. Uitgangspunt voor de gebiedsindeling is dat vergelijkbare gebieden op verschillende plaatsen in de gemeente zoveel mogelijk onder één noemer worden gebracht, waarbij is gestreefd naar een beperkt aantal deelgebieden.

Een belangrijk handvat bij de gebiedsindeling is een typering van de landschappelijke gegevens, met de aanwezige structuurlijnen en de hiermee samenhangende bebouwingsconcentraties. Het landschap en de

structuurvisie buitengebied

structuur van de gemeente Slochteren kenmerken zich vooral door de ligging van het zwaartepunt van de dorpsbebouwing in een lang bebouwingslint op de glaciale zandrug, lopend door een relatief open landelijk gebied. Daarmee zijn het lint en het buitengebied als deelgebieden reeds te onderscheiden. Tot het lint zijn overigens ook gerekend de op het lint aantakende laantjes, waarvan de bebouwing is georiënteerd op het bebouwingslint, zoals bijvoorbeeld de Muggenbeeklanen en de Stichtingslaan.

Het welstandsbeleid in het buitengebied kent drie gebiedstypen. Buiten de algemene categorie 'buitengebied' zijn een aantal nederzettingen onderscheiden met verspreide bebouwing, maar ook lintvormige bebouwingsstructuren met een meer landelijk en opener karakter dan het hoofdlint. Beide zijn vanwege hun specifieke eigenschappen ondergebracht in een eigen gebiedscategorie. Hierdoor draagt het welstandsbeleid bij aan het onderscheiden van deze buurtschappen.

In 2010 wordt de Welstandsnota herzien. De welstandsnota zal waar nodig aansluiten bij de structuurvisie buitengebied. Parallel daaraan worden panden geïnventariseerd en geselecteerd die als karakteristieke agrarische bebouwing kunnen worden aangemerkt. Deze lijst wordt vervolgens ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad en krijgt doorwerking door specifieke welstandscriteria en specifieke vormbeschermende bouwregels in het bestemmingsplan. Daartegenover staat dat de gebruikers ervan naast de reguliere gebruiksmogelijkheden binnen de geldende bestemming ook toestemming krijgen om andere beschreven functies uit te oefenen in die gebouwen. Dit mede om het behoud van het erfgoed te kunnen financieren.

Afstemming

Meerstad

Door de ontwikkeling van Meerstad op het grondgebied van Groningen en Slochteren zal het zuidwestelijk deel van het buitengebied drastisch veranderen. Het buitengebied van Slochteren zal meer als uitloopgebied van Groningen gaan functioneren. Meerstad zal meer aantrekkingskracht krijgen als woon- en werklandschap en gaan functioneren als stadsrandzone of uitloopgebied tussen stad en buitengebied.

Omliggende gemeenten

De ontwikkeling van het buitengebied van de gemeente Slochteren staat niet op zichzelf. Niet alleen zijn er projecten op nationale schaal om natuurgebieden in de Ecologische Hoofdstructuur met elkaar te verbinden, er zijn ook infrastructurele werken op regionale en nationale schaal die de gemeentegrenzen overschrijden. De gemeente heeft hier overigens geen sturende maar een volgende rol.

Beleidsafstemming op intergemeentelijk niveau vindt met name plaats bij projecten ter bevordering van recreatie, werkgelegenheid en ontsluiting. In het onderstaande wordt voor enkele gemeenten genoemd welke thema's voor Slochteren relevant zijn. Hieronder wordt aangegeven welke ruimtelijke ontwikkelingen in omliggende gemeenten en/of gebieden relevant zijn voor Slochteren.

Hoogezand-Sappemeer

Hoogezand-Sappemeer maakt net als Slochteren onderdeel uit van het gebied van de Regiovisie Groningen-Assen.

Robuuste verbindingszone	Het gebied rondom Westerbroek vormt een belangrijke missende schakel in de verbinding van laagveenmoerassen in Nederland, in het bijzonder tussen het Zuidlaardermeergebied en Midden Groningen (aanbrengen robuuste verbindingszone EHS). De opgave bestaat uit de aanleg van ruim 200 ha. verbindende natuur die vooral bestaat uit water, natte graslanden en moerasbos. Daarnaast moet de infrastructuur in het gebied, zoals de A7, de spoorlijn en het Winschoterdiep passeerbaar gemaakt worden voor dieren. Randvoorwaarde voor een robuuste verbindingszone is dat deze geen belemmeringen mag opwerpen voor de industrie in de Winschoterdiepzone, met name Foxhol. Het bedrijventerrein wordt niet uitgebreid, maar wel geïntensiveerd en gerevitaliseerd.
Bedrijventerreinen	Er zijn 2 verschillende zones: ten oosten en ten westen van de Kerkstraat aan het Winschoterdiep. Aan de westkant van Hoogezand liggen bedrijventerreinen waar bedrijven tot categorie 5 gevestigd kunnen worden. Hier worden de ontwikkelingsmogelijkheden gestimuleerd, rekening houdend met de bestaande bebouwing (o.a. Westerbroek en Foxhol). Nieuwe bedrijfsterreinruimte is nog beschikbaar in Westerbroek.
Sappemeer Noord	Het grootschalige gebied ten noorden van het Achterdiep is gereserveerd voor tuin- en glastuinbouw. Vestiging of verplaatsing van tuinbouwbedrijven moet hier binnen plaatsvinden.
Westerbroek	Als overgang en buffer tussen de rustige, groene natuurgebieden en de drukkere, rode bebouwingsgebieden, zijn er mogelijkheden voor de oprichting van landgoederen. Realisatie van landgoederen is niet noodzakelijk om de robuuste verbindingszone te ontwikkelen maar biedt wel kansen. Concluderend kan worden gesteld dat grijze en blauwe verbindingen in Hoogezand-Sappemeer vooral op het zuiden van de gemeente gericht zijn. Voor de relatie met het buitengebied van Slochteren is met name de ecologische verbindingszone Westerbroek-Kolham van belang.

structuurvisie buitengebied

Rondje Groningen

De gemeenten Oldambt, Delfzijl, Appingedam en Slochteren hebben in 2010 het 'Schetsboek Rondje Groningen' vastgesteld. Het 'Rondje Groningen' is een integrale gebiedsontwikkeling met als doel een doorgaande vaarverbinding aanleggen tussen het Oldambtmeer (Blauwe Stad), het Schildmeer en mogelijk de Dollard.

Naast de gemeenten Oldambt, Appingedam en Slochteren zijn het waterschap Hunze en Aa's en Staatsbosbeheer belangrijke aandeelhouders in het project.

De rol van Slochteren is bescheiden. Het primaire deel van de ontwikkeling, het aanleggen van een nieuwe vaarverbinding, ligt op grondgebied van de buurgemeenten. Het fysieke tracé is in Slochteren in de vorm van het Afwateringskanaal al aanwezig. Hier zal de komende jaren de aandacht uitgaan naar de gebiedsontwikkeling Steendam/ Schildmeer en de aanleg van de ecologische verbindingszone tussen het Schildmeer en Wagenborgen.

Groningen

De stad Groningen is van groot belang voor Slochteren, aangezien de inwoners (potentiële) recreatieve gebruikers zijn van het buitengebied. Doordat Meerstad als stepping stone gaat functioneren, zal Slochteren in de beleving wellicht dichterbij Groningen komen te liggen.

Ten Boer

Het Eemskanaal scheidt Slochteren van Ten Boer. De Bloemhofbrug is de enige verbinding. Qua landschap moet echter wel over het Eemskanaal worden gekeken, aangezien het landschap aan weerszijden nog steeds vele overeenkomsten laat zien. Met name in de omgeving van Woltersum, dat direct tegen het Eemskanaal ligt, overschrijden de patronen en waterlopen het Eemskanaal. Om deze reden is in de visie voor de gebiedstypering aangesloten bij het gebied, waarbij de helft van deelgebied 1 en 2 landschappelijk bij het wierdenlandschap van Noord Groningen horen.

Loppersum

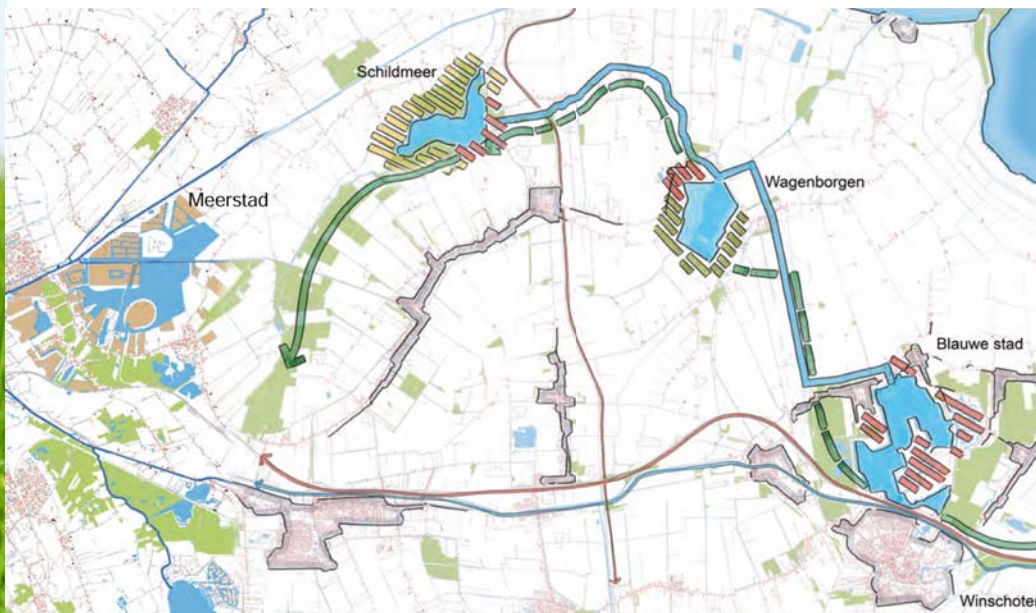
Loppersum is niet direct over de weg verbonden met Slochteren maar grenst aan de gemeente Slochteren. Landschappelijk zijn er relaties tussen het noordwestelijke deel van Slochteren en Loppersum. Het gebied Overschild-Luddeweer maakt uit van het wierdenlandschap van Noord Groningen. Afgezien van de provinciale weg Schildwolde-Ten Post en de ecologische verbindingszone die Hoeksmeer met de Ecologische Hoofdstructuur verbindt, zijn door de doorsnijding van het Eemskanaal nauwelijks meer relaties tussen beide gemeenten.

Delfzijl

Delfzijl heeft samen met Appingedam en Scheemda een structuurvisie opgesteld met als doel het gebied zo aantrekkelijk mogelijk te houden en te maken voor de toerist en recreant. Slochteren wil zich daarbij aansluiten.

Appingedam

Samen met Delfzijl wordt in Appingedam sterk ingezet op de ontwikkeling van routegebonden recreatie. De omgeving van het Schildmeer en Steendam kunnen baat hebben bij deze wens door waar mogelijk de netwerken op elkaar te laten aansluiten (zowel paden als water).

Enerzijds gaat het om de fietsnetwerken waarbij de stad Appingedam op zichtafstand van het Schildmeer ligt bij de Groeve, maar het Eemskanaal een barrière vormt om nieuwe verbindingen te kunnen realiseren. Qua vaarcircuit is Appingedam van groot belangrijk als onderdeel van het Damsterdiepcircuit, van waar de vaarrecreant via De Groeve naar het Schildmeer kan varen (met staande mast). Voor schepen met een doorvaarthoogte van ten hoogste 2 meter is het vervolgens mogelijk om via het Afwateringskanaal naar Meedhuizen te varen. Deze netwerken worden nu nader uitgewerkt in het kader van het 'Rondje Groningen' (zie kader).

Uitgangspunten en randvoorwaarden

Samenvatting en conclusie

In hoofdstuk 2 is de inventarisatie beschreven van de ruimtelijke opbouw van het gebied (ondergrond, infrastructuur en occupatie), wensen en initiatieven van bewoners en ondernemers uit het buitengebied. Vervolgens zijn in hoofdstuk 3 de beleidskaders neergezet. Uit deze inventarisatie zijn een aantal pijlers voortgekomen waarop de visie verder wordt vormgeven. Daarnaast komen in dit hoofdstuk nog andere aspecten aan de orde die als randvoorwaarden worden meegenomen in de visie.

Per thema heeft dit geleid tot de volgende uitgangspunten:

Landschap

- behoud cultuurhistorisch waardevolle structuren en elementen;
- in delen van het gebied de grootschalige openheid beschermen.

Water

- uitvoering geven aan de doelstellingen die zijn geformuleerd in het Waterplan en Waterstructuurplan.

Agrarisch

- ruimte bieden aan schaalvergroting binnen de agrarische sector waar mogelijk;
- ruimte voor verbreding van bestaande agrarische activiteiten;
- behoud openheid agrarisch cultuurlandschap;
- ontsluiting medebepalend voor mogelijkheden schaalvergroting.

Recreatie

- de mogelijkheden die zich aandienen om natuur(ontwikkelings)gebied Midden-Groningen benutten;
- stimuleren recreatieve initiatieven in aangeduide gebieden;
- toegankelijkheid verbeteren buitengebied voor recreatief medegebruik;

Cultuur

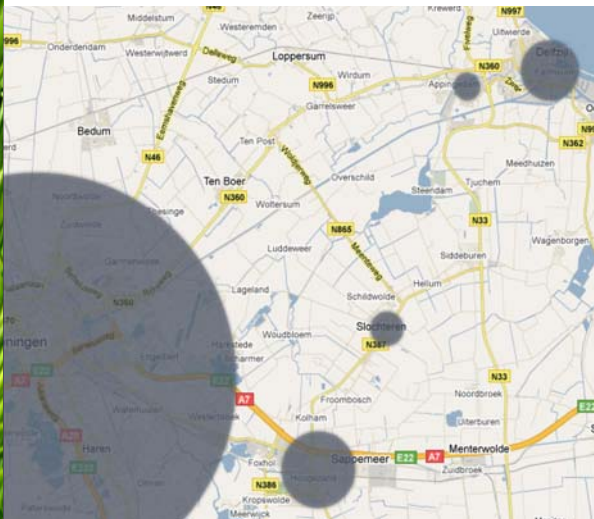
- functieverruiming en streven naar behoud van karakteristieke vrijkomende bebouwing.

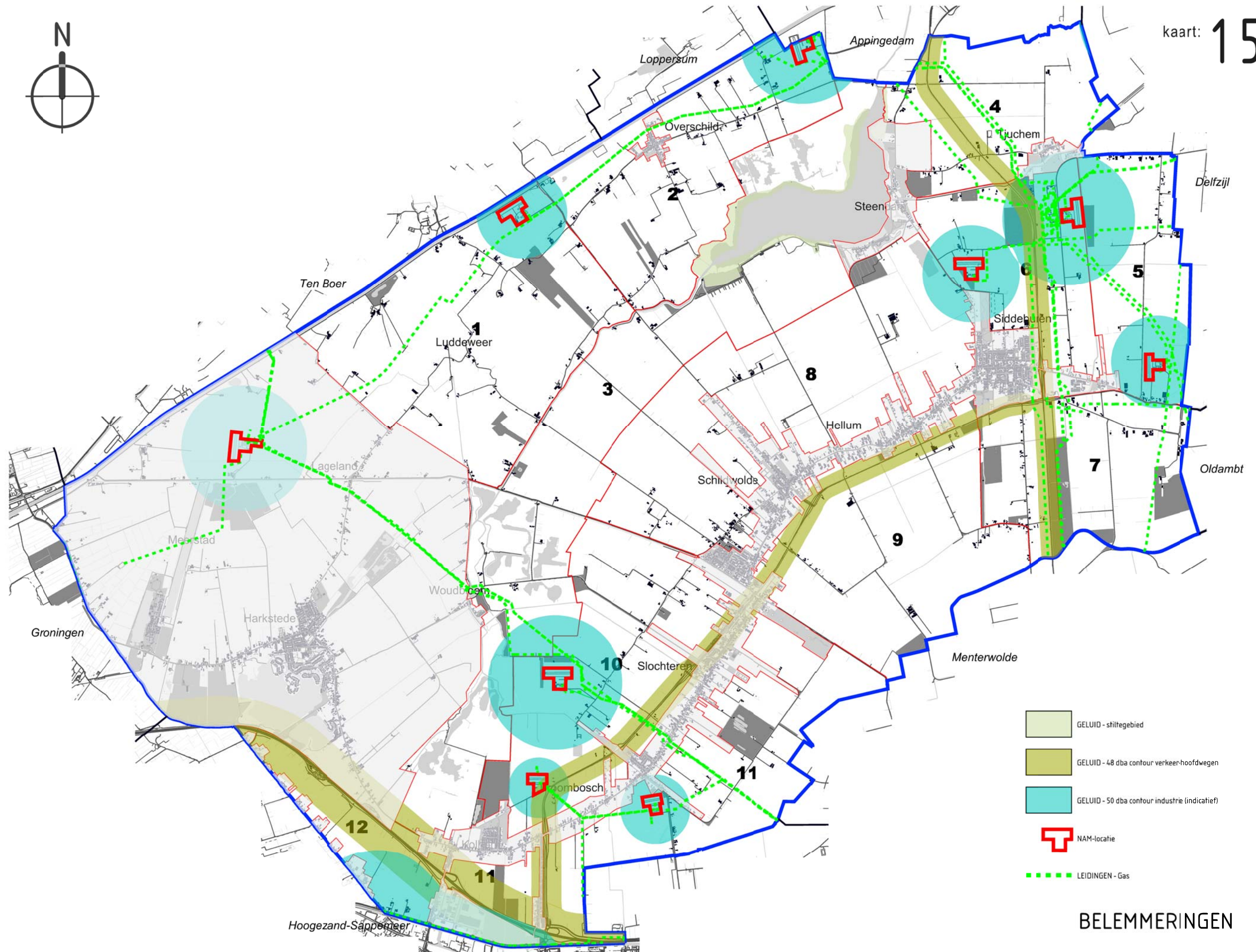
De gemeente Slochteren ligt met haar buitengebied geconcentreerd tussen verschillende gemeenten met een meer stedelijke karakter. Zoals de figuur hiernaast toont zijn de gemeenten qua bevolkingsomvang uiteenlopend van gelijkwaardig (Appingedam) tot ruim het tienvoudige (Groningen). Hierdoor biedt Slochteren kansen voor de recreatiesector. De aantrekkingskracht van het landschap, de natuurwaarden en het waardevolle langerekte dorpslint dragen daar aan bij. Met de schil rond het te ontwikkelen Meerstad-gebied wordt het buitengebied als een kansrijke locatie voor de recreatie gezien.

Functionele uitgangspunten

Voor een aantal thema's is het van belang dat de gemeente een actieve opstelling kiest om tot uitvoering van het beleid te komen. In de structuurvisie en het bestemmingsplan dat hieruit volgt, kan dit op verschillende manieren worden vormgegeven. Eigen verantwoordelijkheid van de ondernemers staat hierbij voorop.

Het is gewenst dat in de structuurvisie en het bestemmingsplan een kader wordt gecreëerd waarmee ontwikkelingen op kleinere schaal en recreatief medegebruik direct kunnen worden gefaciliteerd. Daarnaast kunnen de kosten ten behoeve van zogenoemde bovenwijkse voorzieningen doorberekend worden aan initiatiefnemers die economisch gewin halen uit een ontwikkelingsmogelijkheid in het plan.

- GELUID - stille gebied
- GELUID - 48 dba contour verkeer-hoofdwegen
- GELUID - 50 dba contour industrie (indicatief)
- NAM-locatie
- LEIDINGEN - Gas

BELEMMERINGEN

Externe veiligheid	Invloed omgeving Aangezien er verscheidene terreinen van de NAM in het buitengebied liggen en een uitgebreid netwerk ligt ten behoeve van het transport van aardgas speelt externe veiligheid een belangrijke rol in Slochteren. De regelgeving voor de externe veiligheid beoogt te waarborgen dat er geen personen op te korte afstand van risico-bronnen verblijven. De minimale afstand die moet worden aangehouden hangt af van het type inrichting. Door maatregelen te nemen kan het risico dat er een ongeval plaatsvindt worden beperkt en wordt de aan te houden afstand beperkt. De objectieve contour die wordt aangehouden om aan te geven op welke afstand kwetsbare objecten (ruimten waar mensen permanent verblijven) minimaal van de bron moet worden gehouden moet in nieuwe bestemmingsplannen worden opgenomen. Hierbinnen kunnen geen functies worden gepland waar mensen langere tijd verblijven. Wettelijk is het aspect externe veiligheid vastgelegd in het Besluit Externe Veiligheid (BEVI). De NAM-locaties zelf worden niet als BEVI-inrichting aangemerkt. De locaties zijn wel voorzien van een risicocontour, waar binnen regels gelden voor (beperkt) kwetsbare objecten en het aantal verblijvende personen in het gebied. Naast inrichtingen is deze normstelling ook van toepassing op het transport van gevaarlijke stoffen. Voor het vervoer van gevaarlijke stoffen wordt wettelijk een koppeling gelegd tussen risicobron, risicocontour en ruimtelijk ordening in de vorm van het nationaal Basisnet. Het Basisnet wordt via het Besluit transport externe veiligheid (Btev) en de Wet vervoer gevaarlijke stoffen (Wvgs) vormgegeven. De provincie Groningen heeft inmiddels een provinciaal Basisnet vastgesteld, waarin een zonering is opgenomen langs alle rijks- en provinciale wegen in Groningen. Hierbij is getracht een systeem te creëren waarbij rekening kan worden gehouden met de dynamiek van transport en toekomstige groei. Rondom alle provinciale- en rijkswegen en alle spoorlijnen ligt een zone van 30 meter aan weerszijden van de transportroute. Binnen de 30-meter worden geen nieuwe objecten ten behoeve van minder zelfredzame personen geprojecteerd (dit zijn onder andere basisscholen, zorginstellingen, kindercentra en bejaardenwoningen). De 30-meterzone wordt gerekend vanaf de rand van de infrastructuur. In afwijking van het bovenstaande N33 kent een Plaatsgebonden Risicocontour 10-6 contour van 20 meter, gemeten vanaf de hartlijn. Het Eemskanaal kent een invloedsgebied voor de groepsrisicoverantwoording van 25 meter.
Geluid	De geluidscontouren die behoren bij bedrijventerreinen (industrieterreinen en NAM-locaties) en de grotere infrastructuur zijn aangegeven op de belemmeringenkaart. Binnen de contouren zijn geen of beperkte mogelijkheden om geluidgevoelige functies te vestigen zoals woningen en scholen. De mogelijkheden hiervoor worden opgenomen in het Geluidsplan, dat naar verwachting eind 2010 zal worden vastgesteld.
Bodem	In het gemeentelijk bodembeheerplan is het uitgangspunt dat de goede gebiedseigen bodemkwaliteit behouden moet blijven en waar mogelijk moet worden verbeterd. De bodemkwaliteit op niet verdachte percelen, alsmede regels omtrent hergebruik zijn hierin opgenomen. De bodemkwaliteitskaart die bij het bodembeheerplan hoort vormt een bodemfunctiekaart met een gebiedsindeling gebaseerd op de ruimtelijke kenmerken en historisch bodemgebruik. Uitwisseling van grond binnen gebieden met een zelfde typering (bodemfunctie) is mogelijk. Met uitzondering van een aantal percelen waar (bedrijfsmatige) activiteiten plaatsvinden / hebben plaatsgevonden is de bodemkwaliteit van het buitengebied goed.

Visie en beleidsuitwerking

Kabels en leidingen Voor ruimtelijke plannen binnen toetsingszones van risicovolle buisleidingen is de circulaire “Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen” uit 1984 van belang en de circulaire “Bekendmaking van de voorschriften ten behoeve van de zonering langs brandbare vloeistoffen van de K1, K2 en K3 categorie” uit 1991. Dit Rijksbeleid zal naar verwachting medio 2010 worden vervangen door het Besluit Externe veiligheid Buisleidingen. Het RIVM verzoekt om te anticiperen op het besluit door rekening te houden met zowel het plaatsgebonden als groepsrisico. Derhalve zijn de gasleidingen van de NAM en Gasunie in de belemmeringenkaart opgenomen.

Infrastructuur Een item dat tijdens de inspraak voor de structuurvisie vaak is genoemd, zijn de staat en het beheer van de bermen van de openbare wegen. Dit punt is vooral genoemd omdat in een aantal gevallen sprake is van een smal profiel van de wegen.

In het plan van aanpak wegwerken achterstallig beheer van het in 2009 door de gemeenteraad vastgestelde Beheerplan Wegen, wordt over bermbeheer het volgende genoemd. De wegbermen bestaan meestal uit gras- of andere vegetatiestroken, die een aantal maal per jaar gemaaid worden. De volgende punten in relatie met bermen zijn in het beleid genoemd:

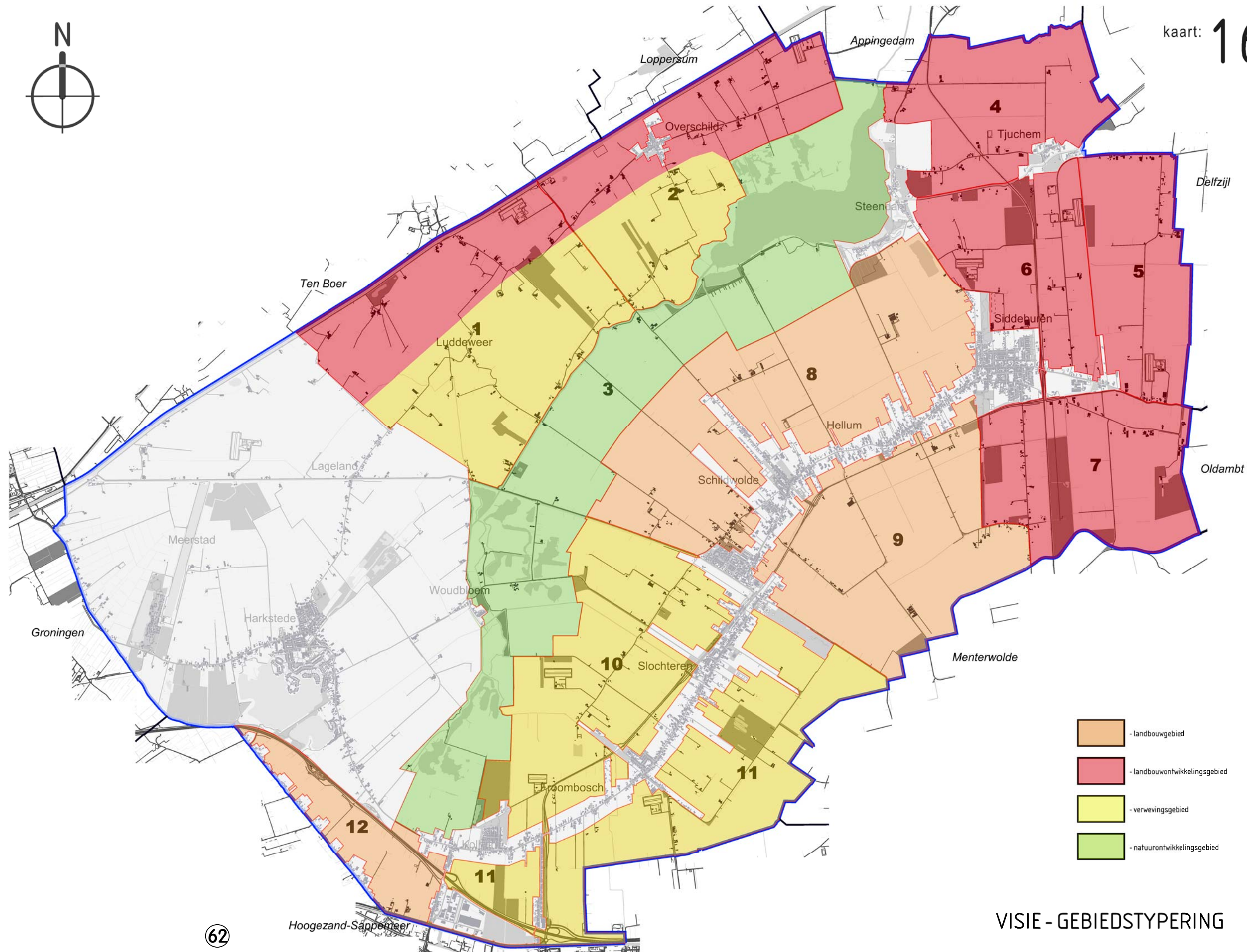
- bij te hoog liggende bermen kan het water niet van de naastliggende verharding worden afgevoerd en blijft water op de weg staan. Vanuit verkeersveiligheid is dit niet wenselijk maar ook vanuit technische instandhouding, onder andere doordat bij vorst het bevroren water zorgt voor versnelde achteruitgang van de toestand van de weg (winterschade);
- de meeste gaten in bermen bevinden zich direct naast de verharding. Aanvullen van de bermen is dan noodzakelijk;
- bermen lopen veel schade op (gaten) door verkeer dat moet uitwijken. Vooral in natte (oogst) periodes is dit erg gevaarlijk en komt dit veel voor. Een oplossing voor een dergelijk probleem is het toepassen, van zgn. bermwapening al dan niet over de volle lengte van de weg. Dit kan in de vorm van grasbetonstenen (zoals aan het Afwateringskanaal richting Schaaphok). Deze zorgen voor een extra opsluiting van de wegverharding (technisch), maar ook voor een uitwijkmogelijkheid bij elkaar tegemoetkomend (landbouw) verkeer (verkeersveiligheid). Op diverse plekken is dit wenselijk.

Voor een structurele oplossing in de vorm van het aanbrengen van bermwapening is in de komende 5 jaar een jaarlijks bedrag berekend van € 50.000,-. Per jaar kan voor dit bedrag circa 2 kilometer berm worden voorzien van een structurele maatregel. Hiermee zal een deel van het probleem opgelost kunnen worden.

In de loop van 2010 zal de Raad nieuw beleid kunnen vaststellen. Voorafgaand zullen met de direct betrokkenen de voorstellen worden besproken.

Intensieve veehouderijen

Vanwege de geurhinder en ammoniakdepositie worden de aanwezige intensieve veehouderijen als specifieke categorie benoemd. Er zijn 23 agrarische bedrijven waar een intensieve (neven)tak aanwezig is. Op 11 bedrijven wordt pluimvee gehouden, op 6 bedrijven varkens en op de overige bedrijven rundvee (al dan niet in combinatie met varkens). De hinderzones rondom de bedrijven worden bepaald door het staltype, het type vee en het aantal dieren dat vergund is.

Gebiedstypering

Om het beleid toe te kunnen snijden op de kernkwaliteiten, belemmeringen, mogelijkheden en reeds ingezette of uitgevoerde projecten, is deze structuurvisie gebiedsgericht ingedeeld waar mogelijk. Door deze beleidsdifferentiatie worden de contouren voor het nieuwe bestemmingsplan al direct duidelijk en kan ook direct worden gestuurd op initiatieven. Omdat het niet haalbaar is elk gebied op basis van de unieke kwaliteiten te onderscheiden is een begrenzing gekozen die het buitengebied in landschappelijke eenheden onderscheidt en in een enkel geval een grens die volgt uit eerdere besluiten, zoals de begrenzing van de (te ontwikkelen) Ecologische Hoofdstructuur.

Om op hoofdlijnen aan te geven welke mogelijkheden worden geboden in een gebied is gewerkt met een gebiedstypering bestaande uit 4 categorieën.

A. Landbouwontwikkelingsgebied

Gebieden met een grootschalige verkaveling die hoofdzakelijk zijn ingericht ten behoeve van de landbouw en waarin een wegenstructuur ligt met lange rechtstanden. Bovendien liggen in deze gebieden de agrarische bedrijven in de meeste gevallen in het gebied zelf met aansluitend de huiskavel. Doordat bedrijven gemiddeld genomen behoorlijke uitbreidingsmogelijkheden hebben doordat ze op de ruimte zijn gelegen kan in landbouwontwikkelingsgebieden het beleid worden gericht op schaalvergroting.

B. Landbouwgebied

Landbouwgebieden worden ook gekenmerkt door een grootschalige verkaveling die hoofdzakelijk is ingericht ten behoeve van de landbouw waarin een wegenstructuur ligt met lange rechtstanden. In landbouwgebieden zijn de mogelijkheden voor schaalvergroting afhankelijk van de mogelijkheden ter plaatse van het bedrijf zelf, aangezien in het landbouwgebied nauwelijks bedrijven zijn gevestigd, maar deze veelal in de kern zijn gevestigd.

C. Verwevingsgebied

Dit zijn gebieden waar naast de landbouw, als drager van het gebied, ook de functies wonen, werken en recreatie worden ingepast. Op die manier kan een gebied ontstaan waar het goed wonen, werken en recreëren is. De landbouw behoudt zijn bestaande ontwikkelingsmogelijkheden maar de mogelijkheden voor verdere schaalvergroting zijn hier op voorhand niet bekend en moeten per geval worden beoordeeld.

D. Natuurontwikkelingsgebieden

Dit zijn gebieden waarin actief wordt gestreefd naar de ontwikkeling van natuurwaarden. Dit doel is reeds behaald, dan wel haalbaar omdat de gebieden reeds zijn opgenomen in vastgesteld beleid.

Op de pagina hiernaast (kaart gebiedstypering) is per deelgebied de gebiedstypering weergegeven. In principe is hierbij aangesloten bij de grenzen van de deelgebieden, omdat de deelgebieden landschappelijke en ruimtelijke eenheden vormen. Een uitzondering wordt gemaakt voor gebieden 1 en 2, waar bewust is gekozen voor een functioneel onderscheid tussen verwevingsgebied en landbouwontwikkelingsgebied.

Visie en beleidsuitwerking

Landschap & Cultuurhistorie

Aansluiten bij landinrichting

Zoals vergelijking van de kaarten van verschillende jaren in de laatste eeuw leert, is het grootste deel van de huidige inrichting van het landschap bepaald door de ruilverkavelings- en herinrichtingsprojecten van de laatste decennia. De uitkomst en de mate waarin het landschap door deze projecten is veranderd, hangt samen met de tijd van uitvoering en het cultuurhistorische beleid dat daarbij werd verwerkt. Uitgangspunt bij de huidige landrichting van Midden-Groningen is dat de te behouden kavelpatronen, slootstructuren en ontsluitingstructuren zoals die in het landinrichtingsplan zijn opgenomen worden overgenomen. Zodoende kan uitvoering van kavelverbetering, zoals dat is toegestaan door de landinrichtingscommissie, doorgang vinden en blijft de identiteit van het landschap zoveel mogelijk behouden.

Groene nesten

In gebied 1 en 2 wordt plaatselijk verdichting door opgaand groen nagestreefd op bebouwde erven en langs wegen die op inversieruggen zijn gelegen. Hierdoor worden de patronen beter zichtbaar en herkenbaar. Ook de bouwstedes bij boerderijen en woningen moeten in de vorm van groene nesten in het landschap worden gehandhaafd om de verspreide bebouwing te markeren en het karakter van het agrarisch cultuurlandschap.

Open landschap

In een groot deel van het buitengebied is het landschappelijke kenmerk de openheid. In het POP 3 is een deel van dit gebied aangewezen als grootschalig open landschap. Houtteelt of andere blijvende hoogopgaande teelten zijn hier niet toegestaan.

Nu de bospercelen die her en der incidenteel liggen zijn gekapt of op korte termijn worden gekapt is het tijd voor een herijking. Gezien het oorspronkelijke landschap is ervoor gekozen het gebied met grootschalige openheid ruimer aan te geven dan in de provinciale verordening is gedaan. Het gebied waar gestreefd wordt naar grootschalige openheid is geel aangeduid in Kaart 17.

Het inzetten op de landbouw past goed bij het behoud van de openheid van deze gebieden. De schaalvergroting van de aanwezige agrarische bedrijven hoeft hier namelijk geen afbreuk aan te doen met toepassing van de maatwerkbenadering.

Het behoud van het open landschap is ook een wens van de respondenten onder de agrariërs in het gebied. In de eerste plaats is dit van toepassing op de open agrarische gebieden aan weerszijden van het lint maar dit heeft ook betrekking op het landbouwgebied tussen Scharmer en Woudbloem. Hoewel het onderdeel uitmaakt van Masterplan Meerstad ligt het wel in de lijn der verwachting dat het gebied wordt opgenomen in het op te stellen bestemmingsplan buitengebied. Het gebied behoudt in het Masterplan Meerstad namelijk een agrarische functie.

Molens

De gemeente Slochteren kent zes (grote) traditionele molens. Hiervan staan er drie in het buitengebied (langs de Groenedijk). Waar de molenbiotopen in Kaart 17 buiten het plangebied zijn aangewezen zal de uiteindelijke inpassing van deze regeling plaatsvinden binnen ruimtelijke plannen ter plaatse (bijv. ontwikkeling Verlengde Veenlaan).

Met name de drie poldermolens langs de Groenedijk zijn zeer kenmerkend voor dit deel van het buitengebied. De gemeente Slochteren heeft een positieve grondhouding ten aanzien van het beschermen van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de molens en het garanderen van voldoende windvang. Wel zal per geval steeds sprake moeten zijn van een afweging c.q. maatwerk, rekening houdend met de belangen van zowel de molen als omliggende eigenaren. Bij de aan te passen bestemmingsplannen zal in ieder geval de

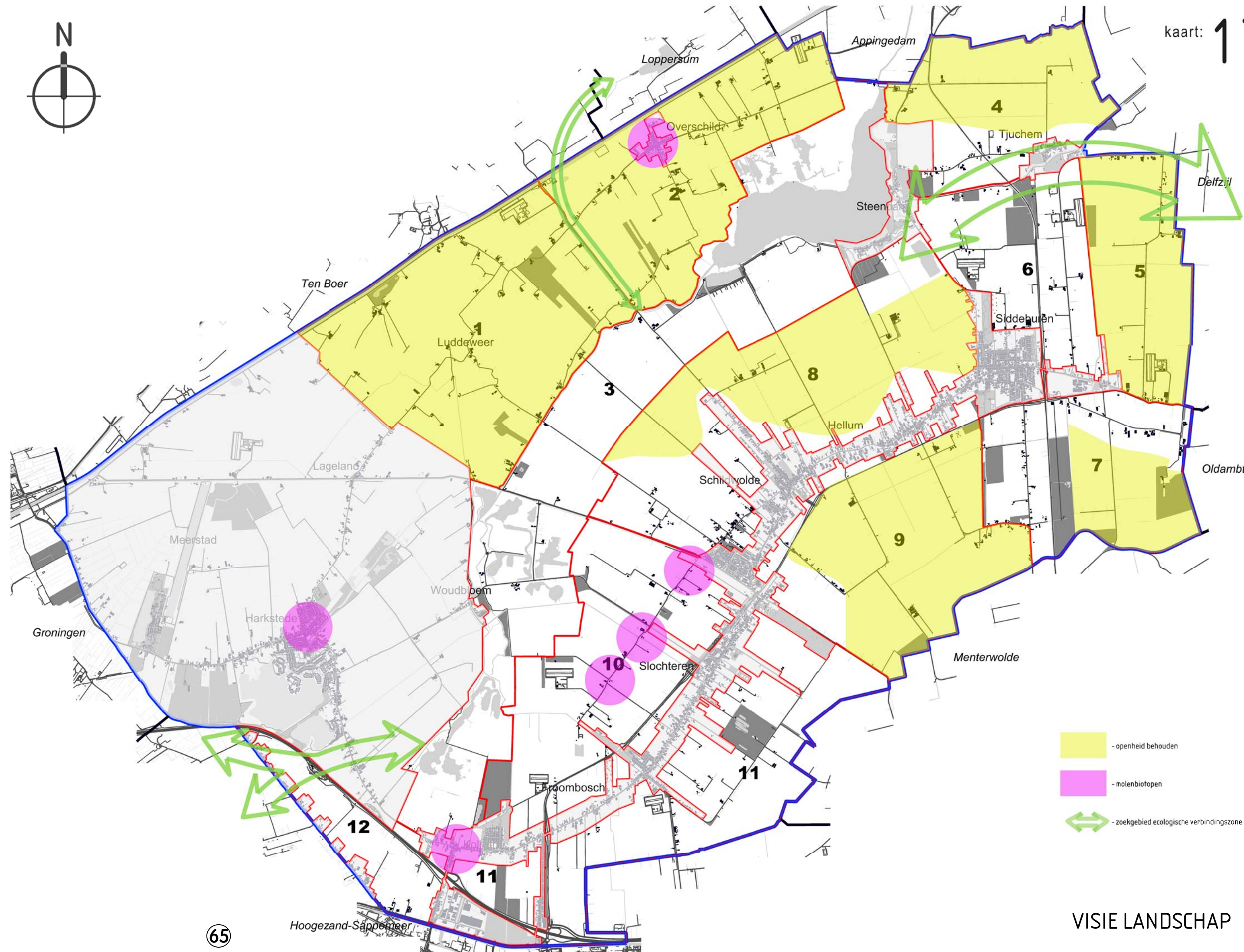

Houtteelt

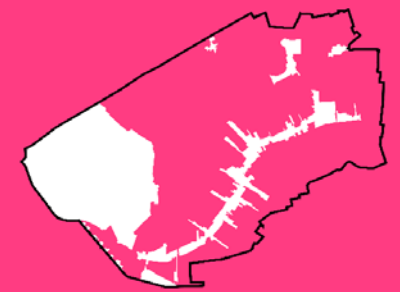
Individuele verzoeken om bos of andere hoogopgaande beplanting aan te planten zullen worden getoetst aan de structuurvisie, Kaart 13. Indien het gebied als grootschalig open landschap is aangeduid, wordt geen medewerking aan ontwikkeling van nieuw bos verleend.

Nieuwe singels

De aanleg van wegbeplanting of lijnvormige singels dwars op het lint worden incidenteel toegestaan. Voorwaarde daarbij is dat hier een duidelijke samenhang is met het dorp en de waardevolle doorzichten naar het buitengebied behouden blijven.

- openheid behouden
- molenbiotopen
- zoekgebied ecologische verbingszone

Wierden

In het noordelijke gedeelte van Slochteren zijn 52 huiswierden getraceerd (Wierdenkaarten Clingeborg). Deze wierden dateren uit de late ijzertijd/Romeinse tijd tot de middeleeuwen. In de nieuwe tijd, toen het veengebied was ontgonnen, zijn veel van de oorspronkelijke huiswierden in gebruik genomen als boerderijplaatsen vanwege hun verhoogde ligging.

De locaties waar de wierden aanwezig zijn (geveest) vormen een gedeelte van het cultureel erfgoed van de streek. Uitgangspunt is dan ook deze wierden in de huidige staat te behouden en hier rekening mee te houden bij uitbreiding van agrarische bedrijven voorzover er nog geen bebouwing op aanwezig is. In het bestemmingsplan voor het buitengebied zal worden bekeken of het mogelijk is uitbreidingsmogelijkheden te creëren zonder afbreuk te doen aan de wierde.

Boerderijplaatsen

De oudste boerderijplaatsen in Slochteren dateren uit de 16e eeuw en de jongste boerderijplaatsen zijn herleid aan de hand van kaarten uit 1830. De gemeente streeft ernaar de boerderijplaatsen te behouden voorzover ze nog aanwezig zijn. Daarnaast kunnen de voormalige boerderijplaatsen worden gebruikt om een cultuurhistorisch verantwoorde uitbreiding van agrarische bouwpercelen te bereiken, mits de boerderijplaats in de huidige patronen (verkaveling, water, reliëf) nog kan worden herleid.

aanwezigheid van molens worden meegenomen en zal worden aangegeven op welke manier hier rekening mee is gehouden.

Behoud van karakteristieke bebouwing

Slochteren kent vele oude boerderijen die (grotendeels) nog in de oorspronkelijke staat zijn. De kans dat deze cultuurhistorisch waardevolle gebouwen voor de toekomst behouden blijven is afhankelijk van de financiële draagkracht van de eigenaren. Dat laatste wordt met name bij de eigenaren die geen (agrarisch) bedrijf exploiteren als knelpunt ervaren. Er kunnen geen baten uit de gebouwen worden gehaald. In Slochteren zijn tal van agrarische bedrijfsgebouwen die hun functie hebben verloren. Het aantal agrarische bedrijven is tussen 1992 en 2005 afgenomen met ongeveer een derde.

De meeste boerderijen die hun agrarische functie hebben verloren worden gebruikt voor woondoeleinden, al dan niet gecombineerd met hobbymatige (agrarische) activiteiten. Verder worden de voormalige bedrijfsruimten vooral benut voor opslag en stalling van caravans e.d.

Vanwege de schaalvergroting en de afname van het landbouwareaal zullen nog meer agrarische bedrijven stoppen en zal nog meer bebouwing beschikbaar komen. Daarom is het van belang dat er een duidelijk toetsingskader komt welke bebouwing moet worden gehandhaafd en of bebouwing mag worden vervangen. Los daarvan, moet duidelijk zijn welke functies kunnen worden toegestaan.

Om te bepalen bij welke vrijkomende agrarische bebouwing gestreefd moet worden naar behoud wordt, is er een inventarisatie gedaan van boerderijen. Op basis van objectieve criteria zijn hieruit karakteristieke panden geselecteerd. Ook actieve agrarische bedrijven zijn hierbij meegenomen. In de Welstandsnota zullen specifieke criteria worden opgenomen voor deze agrarische panden. Uiteindelijk zullen de regels voor de betreffende panden in het bestemmingsplan worden opgenomen.

Historische boerderijplaatsen en wierden

Slochteren heeft een aantal boerderijplaatsen, veenborgen en huiswierden die in het buitengebied liggen. De plaatsen zijn niet allemaal meer als zodanig zichtbaar, maar in het landschap zijn ze nog wel te herkennen doordat ze als verhoging in het gebied liggen, er een watergang om het terrein ligt of het terrein nu met bos is beplant. Een aantal hiervan zijn reeds aangewezen als AMK-terrein (archeologisch monument) en hebben zodoende reeds een beschermde status. Bij de voorbereidingen van het bestemmingsplan buitengebied zullen deze plaatsen nader worden onderzocht om in beeld te brengen hoe de waarden geborgd moeten worden.

Visie en beleidsuitwerking

Infrastructuur

Provinciaal

De reserveringen voor infrastructuur die door de provincie zijn aangegeven zijn: verbreding van de N33 en de nieuwe ontsluiting van Steendam op de N33 via de Geerlandweg (hetgeen een onderdeel vormt van de Structuurvisie Steendam Schildmeer). De reserveringszone langs de N33 die in het POP is opgenomen heeft te maken met de mogelijkheid de autoweg om te bouwen tot vierbaans autoweg.

Aangezien het voorkeurstracé voor de buisleidingstraat Delfzijl-Eemshaven nog niet bekend is, is deze niet opgenomen in de visie maar alleen in het provinciale beleid op Kaart 12. In een later stadium zal een keuze over het tracé worden gemaakt door de provincie. Indien dan blijkt dat het tracé binnen Slochteren ligt, zal te zijner tijd in het bestemmingsplan een reservering worden opgenomen. Hetzelfde geldt voor de reservering van tracés die voortvloeien uit de Structuurvisie Buisleidingen vast te stellen door het Rijk.

Gemeentelijk

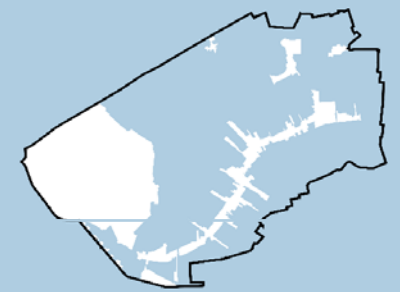
Omdat een aantal wegen in het buitengebied tot lokale knelpunten in de verkeersafwikkeling leidt, is in beeld gebracht op welke wegen knelpunten zijn als gevolg van het profiel en/of het verloop van de weg. Met het verloop wordt bedoeld of er veel bochten in de weg zitten. In combinatie met een smalle weg leidt dit tot problemen als vrachtverkeer of landbouwverkeer moet passeren met andere voertuigen. In het kader van de kavelaanvaardingswerkzaamheden worden in het gebied rond Luddeweer en Overschild bermen worden verbreed ten behoeve van het landbouwverkeer. Echter geven deze maatregelen geen verbetering van passeermogelijkheden voor andersoortig verkeer.

Bermverbreding zal worden toegepast langs het Afwateringskanaal tussen Slochtermeenteweg en Westerpauwen, langs de Graauwedijk tussen de Meenteweg en Luddeweesterweg, langs de Luddeweesterweg tussen de Laanweg tot de Slochtermeenteweg. Daarnaast wordt op enkele locaties de berm langs de Slochtermeenteweg en de westzijde van de Laanweg verbreed. In het kader van de kavelaanvaardingswerkzaamheden in het genoemde gebied worden geen funderingen aangepast. Zodoende zal de wegbelasting beperkt blijven op wegen waar dit nu zo is.

Daarnaast zijn op vele ruilverkavelingswegen ook knelpunten als het gaat om gebruik door verkeer met hoge as-lasten. De fundering van deze wegen leidt tot problemen als deze veelvoudig door zwaar verkeer worden bereden. Gezien de slechte bodemgesteldheid in de gemeente kan dit probleem nauwelijks bij de bron opgelost worden door verbetering van de fundering, vanwege de kosten die dit met zich meebrengt. Op verschillende wegen in het buitengebied bedraagt de maximale toegestane aslast 4,8 ton, zodat het onderhoud van de wegen beheersbaar blijft. Een zwaardere belasting leidt tot onevenredig meer beheer en hogere beheerkosten van de betreffende wegen. Eén van de aanvullende mogelijkheden om het passeerprobleem op te lossen is om passeerstroken aan te leggen.

In het kader van het op te stellen Mobiliteitsplan zullen de noodzaak, financiële haalbaarheid en ruimtelijke inpasbaarheid van diverse verkeerskundige aspecten in het buitengebied worden belicht, waaronder de passeerproblemen. Kaders en afwegingen om te komen tot oplossingen worden meegenomen in het Mobiliteitsplan dat later in 2010 wordt opgesteld. Uiteraard zullen de voorstellen met de gebruikers van te voren worden besproken

Water

Op grond van een afspraak uit de Startovereenkomst Waterbeleid 21e eeuw, moet in de toelichting op ruimtelijke plannen een waterparagraaf worden opgenomen waarin uiteengezet wordt welke gevolgen het plan in kwestie heeft voor de waterhuishouding. Het Waterbeleid 21e eeuw heeft twee principes voor duurzaam waterbeheer geïntroduceerd, te weten de tritsen:

- vasthouden, bergen en afvoeren;
- schoonhouden, scheiden en zuiveren.

De visie die in ruimtelijke plannen in Slochteren wordt nagestreefd is vastgelegd in 'Het water van Slochteren'. De volgende uitgangspunten daaruit zijn van toepassing op de Structuurvisie Buitengebied en zullen dan ook worden verwerkt in het Bestemmingsplan Buitengebied:

- bestaande watergangen zo veel mogelijk benutten als drager voor de verbinding tussen natuur en cultuur;
- aantrekkelijkheid van de grotere wateren (onderdeel van de boezem) voor toervaart verbeteren;
- aantrekkelijkheid van de kleinere watergangen en sloten voor kanogebruik verhogen;
- de visuele aantrekkelijkheid en verschillende gebruiksmogelijkheden van watergangen en waterpartijen benutten ten behoeve van de kwaliteit van de woonomgeving;
- inrichtingprincipes: vasthouden-bergen-afvoeren;
- géén verslechtering van watersysteem bij ruimtelijke ingrepen (stand-still principe), anders compensatiemaatregelen elders;
- géén verslechtering van waterkwaliteit bij ruimtelijke ingrepen (stand-still principe);
- watertoets bij elk ruimtelijk plan;
- versterken van de cultuurhistorische waarden in relatie met water;
- versterken van de recreatieve waarden in relatie met water.

De trits vasthouden, bergen en afvoeren houdt in dat overtollig water zoveel mogelijk bovenstrooms wordt vastgehouden in de bodem en in het oppervlaktewater. Vervolgens wordt zo nodig het water tijdelijk geborgen in bergingsgebieden en pas als vasthouden en bergen te weinig opleveren, wordt het water afgevoerd. In relatie met de structuurvisie houdt dat in dat bij projecten die leiden uitbreiding van het verharde oppervlak maatregelen moeten worden getroffen om het regenwater in eerste instantie te kunnen vasthouden, voordat het wordt afgevoerd.

Bij de trits schoonhouden, scheiden en zuiveren gaat het erom dat het water zoveel mogelijk wordt schoongehouden. Vervolgens worden schoon en vuil water zoveel mogelijk gescheiden en als laatste wanneer schoonhouden en scheiden niet mogelijk is, komt het zuiveren van verontreinigd water aan bod. In het kader daarvan is het verplicht om bij nieuwbouw van gebouwen en/of de aanleg verharding de dakvlakken af te koppelen van de gemeentelijke riolering, zodat schoon regenwater niet onnodig hoeft te worden gezuiverd. Bovendien wordt zo voorkomen dat bij overmatige regenval de riolering overbelast wordt en riooloverstorten ongezuiverd wat lozen op oppervlaktewater. Aangezien niet overal in het buitengebied een aansluiting op de riolering aanwezig is, maar percelen ter plaatse een Individuele Behandeling Afvalwater hebben, ligt in de afkoppeling een beperkte opgave.

Boezemsysteem

Om het boezemsysteem te beschermen in de toekomst en voldoende ruimte te hebben voor verbetering, versterking en eventuele verhoging van kaden streeft het waterschap er naar om langs de boezemkaden een vrijwaringzone langs boezemkaden te handhaven van ten minste 15 meter breedte. De bedoeling is dat zich in deze vrijwaringzone geen ontwikkelingen voordoen die beperkingen zouden kunnen inhouden voor toekomstige kadeverbetering. Het streven is dat de vrijwaringzones ook als zodanig in bestemmingsplannen wordt opgenomen.

Visie en beleidsuitwerking

L a n d e l i j k g e b i e d

Het systeem van watergangen en poldergemalen is in het landelijk gebied van Duurswold zodanig ingericht dat wateroverlast noch in het heden noch de komende jaren een probleem vormt. Knelpunten die lokaal kunnen ontstaan door bodemdaling onder invloed van veenoxidatie kunnen naar verwachting worden opgelost door aanpassingen in het peilbeheer en eventueel aanpassingen in de detailontwatering. De bodemdaling als gevolg van gaswinning leidt naar verwachting niet tot wateroverlast.

In het kader van functieveranderingen in de landinrichtingen Midden-Groningen, Meerstad en Westerbroek zullen in delen van het landelijk gebied de komende jaren aanpassingen in de waterhuishouding worden doorgevoerd. Daarbij zal gezorgd worden dat hiervan geen negatieve effecten uitgaan voor bestaande gebiedsfuncties. De toevoeging van de noodwaterberging in Meerstad is de belangrijkste maatregel, daarnaast zal de geplande uitbreiding van het natuurgebied in Midden-Groningen met zich meebrengen dat deze gebieden het water afkomstig uit bovenstroomse natuurgebieden kunnen vasthouden in perioden van overmatige neerslag. Uitwisseling met 'gebiedsvreemd' oppervlaktewater wordt in de betreffende gebieden voorkomen.

Natuur

Op gemeentelijk niveau wordt de uitvoering van het rijks- en provinciaal natuurbeleid gevolgd. In het buitengebied zal de afronding van het natuurontwikkelingsgebied Midden-Groningen plaatsvinden.

Gebieden die de komende jaren nog zullen worden ontwikkeld zijn het Dannemeergebied en de Haansplassen. Deze nieuwe natuurgebieden worden niet als verzuringsgevoelig gebied aangemerkt en vormen zodoende geen beperking voor de bedrijfsvoering van agrarische (niet-intensieve) bedrijven. Hiermee wordt het natuurgebied Midden Groningen voltooid en ligt een aaneengesloten gebied vanaf Scharmer-Kolham tot en met De Groeve. Ten behoeve van het recreatieve medegebruik worden in of om de nieuwe natuurgebieden fiets- en wandelroutes aangelegd, daarnaast worden in de Westerpolder en Tetjehorn uitkijktorens gebouwd.

Het beheer in deze gebieden wordt aangepast aan het gewenste natuurdoeltype. Deze natuurdoeltypen worden niet door de gemeente bepaald, maar door de provincie. De door de provincie gewenste natuurkwaliteit is vastgelegd op de 'Provinciale ambtiiekaart natuur'. Het beheer is in handen van Staatsbosbeheer.

Natuurlijke verbindingen worden gerealiseerd tussen Midden Groningen en Westerbroek, het Schildmeer en het Hondshalstermeer en Midden Groningen en Hoeksmeer. De zoekgebieden voor de robuuste verbindingzones en ecologische verbindingzones zijn aangeduid op de kaarten 14 en 17. Om consistentie in de kaarten te houden zijn de zoekgebieden ook weergegeven in kaart 18. Omdat sprake is van ruime zoekgebieden is er bewust geen consequentie voor de schaalvergrotingsmogelijkheden. Uitwerking vindt niet plaats in het kader van deze structuurvisie, maar wordt geïnitieerd door Dienst Landelijk Gebied en de provincie Groningen en zal worden vastgelegd in aparte ruimtelijke plannen.

Visie en beleidsuitwerking

Landbouw

Ontwikkelingen

De landbouw vormt veruit de belangrijkste gebruiker van het buitengebied. De melkveesector en akkerbouw zijn allebei ongeveer gelijkwaardig qua grondgebruik. De toekomst van de sector is afhankelijk van de wereldmarkt. Vast staat dat het buitengebied in gebruik blijft door de landbouw maar dat het aantal bedrijven wel zal blijven teruglopen. De overblijvende bedrijven zullen in de toekomst dan ook sterk gaan groeien qua hoeveelheid grond.

Schaalvergroting

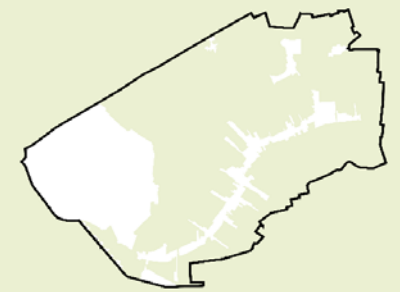
De landbouwsector in Slochteren bestaat hoofdzakelijk uit grondgebonden bedrijven. Daarom zal de schaalvergroting van de sector afhankelijk blijven van de grootte van het landbouwareaal. Anders dan intensieve niet-grondgebonden bedrijven is men in de rede namelijk afhankelijk van de beschikbare grond (en de opbrengst daarvan) die in een beperkte straal om het bedrijf beschikbaar is. Weliswaar reikt het eigendom van de agrariërs soms verder dan de gemeentegrens, de situatie in de aangrenzende gemeenten verschilt echter niet veel van die in Slochteren. Momenteel is de vraag naar landbouwgrond in de regio groter dan er beschikbaar is. Als de bedrijven dus willen groeien zal grond moeten worden aangekocht van andere agrariërs. Veelal komt deze grond beschikbaar bij stakende bedrijven. De bedrijfsgebouwen worden daardoor niet meer gebruikt of slechts zeer extensief gebruikt.

Aangezien bij het staken van een bedrijf de gronden vaak met de bedrijfskavel en opstallen te koop worden aangeboden, kunnen bedrijfsperceel en cultuurgrond beide in eigendom komen van een agrariër met groeiambitie. De nieuwe eigenaar heeft meestal behoefte aan meer bedrijfsruimte, ongeacht of het om een melkveehouderij gaat of een akkerbouwbedrijf. Met name in de melkveehouderij is concentratie van de activiteiten op één locatie zeer wenselijk. Bij akkerbouwbedrijven is dit per geval verschillend, aangezien bewaarplaatsen ook meer verspreid kunnen liggen. Schaalvergroting gaat veelal gepaard met de behoefte aan meer bedrijfsruimte geconcentreerd op één locatie, dit om bedrijfseconomische redenen.

Wanneer een aanvrager de wens heeft om het agrarische bouwperceel uit te breiden kan dat beperkingen geven, ofwel door de situering van de bebouwing, ofwel door de toegestane oppervlakte aan bebouwing. Wanneer wordt meegewerkt aan een uitbreiding van het agrarisch bouwvlak blijft het andere bedrijfsperceel dat is aangekocht niet of nauwelijks benut liggen. De planologische mogelijkheden op dat perceel blijven wel gehandhaafd, waardoor per saldo alleen maar méér bouw mogelijkheden ontstaan, terwijl deze nooit benut worden door een agrarisch bedrijf (vanwege de genoemde concentratie van bebouwing).

Een oplossing hiervoor kan zijn om de aanvrager de mogelijkheid te bieden het agrarisch bouwperceel op de bestaande locatie te vergroten met (een deel van) de oppervlakte van het bouwperceel dat is aangekocht. In ruil daarvoor moet de aanvrager ermee instemmen dat de bouw mogelijkheden op het aangekochte perceel worden wegbestemd. Indien ter plaatse een karakteristieke boerderij aanwezig is, kan hiervoor een uitzondering gelden. Hiervoor kan het VAB beleid mogelijkheden bieden. Per saldo neemt door deze aanpak het bebouwde oppervlak dat planologisch ingevuld kan worden, niet verder toe. Ook kan op de uit te breiden locatie door middel van de maatwerkbenadering een verbetering aan de ruimtelijke kwaliteit worden geleverd op beide locaties. Voor de agrariërs zijn de voordelen van deze aanpak dat de concentratie van de bedrijfsactiviteiten een efficiëntere bedrijfsvoering mogelijk maakt en er minder gedifferentieerde verkeersbewegingen nodig zijn.

Relatie gebiedstypering kaart

De gebiedsindeling op de visiekaart schaalvergroting agrarische bedrijven (Kaart 18) kent een andere indeling dan de gebiedstyperingkaart (Kaart 16). Deze laatste kent geeft per deelgebied een richting aan (landbouw, verweving of natuur) terwijl Kaart 18 de mogelijkheden binnen het gehele plangebied belicht zonder direct aan te sluiten bij grenzen van de deelgebieden. Binnen een deelgebied kunnen de mogelijkheden namelijk erg verschillen. Een uitbreiding van een agrarisch bedrijf op een wierde vraagt om een zorgvuldige aanpak om het karakter van de wierde te beschermen terwijl daarbuiten meer mogelijkheden zijn voor schaalvergroting.

Maatwerkbenadering schaalvergroting Slochteren

Op basis van een landschappelijke analyse, de huidige agrarische structuur en aanwezige infrastructuur is een indeling in een viertal gebieden (groen, bruin, geel en rood) tot stand gekomen met hun eigen specifieke mogelijkheden.

Kaart 18 'Schaalvergroting agrarische bedrijven' geeft gebiedsgericht de mogelijkheden voor schaalvergroting voor bestaande agrarische bedrijven. De gebiedsindeling is gemaakt op basis van een landschappelijke analyse waarbij daarnaast met name gekeken is naar de huidige agrarische structuur en infrastructuur (ontsluiting) in het gebied en geïnventariseerde wierden. Door deze aspecten in de analyse te betrekken is de kaart met een gebiedsindeling (groen, geel, bruin en rood) gemaakt.

De provincie geeft aan dat er ontheffingsmogelijkheden zijn om bouwpercelen te realiseren die groter zijn dan 1 ha. In de omgevingsverordening zijn hiervoor criteria opgenomen. Voor initiatieven is te allen tijde de gemeente het eerste aanspreekpunt.

Respecteren bestaande planologische mogelijkheden

Bij het toekennen van de ruimtelijke mogelijkheden worden in alle gebieden waar mogelijk de bestaande rechten opnieuw in het bestemmingsplan vastgelegd. Alleen als er dringende redenen zijn, kunnen deze mogelijkheden en/of oppervlakte op basis van nieuwe inzichten of regels worden heroverwogen. Een voorbeeld hiervan zijn intensieve veehouderijen waarvoor nieuwe regels gelden op basis van de provinciale omgevingsverordening. Daarnaast wordt ook rekening gehouden met bedrijven die al een grotere omvang hebben dan de nieuwe indeling mogelijk maakt.

Ruimtelijke criteria

Als uitgangspunt voor uitbreiding en wijziging van agrarische bouwpercelen (boven 1 ha.) worden door de provincie de volgende ruimtelijke criteria gehanteerd:

1. het respecteren van de historisch gegroeide landschapsstructuur;
 2. het houden van afstand tot andere ruimtelijke elementen;
 3. de toereikendheid van de infrastructuurle ontsluiting;
 4. de evenwichtigheid van de ordening, maatvoering en vormgeving van de bedrijfsgebouwen;
 5. de inpasbaarheid van de erfinrichting in het landschapstype;
 6. de wenselijkheid om voor de bedrijfsvoering niet meer in gebruik zijnde opstallen met uitzondering van monumentale of karakteristieke bebouwing op het bouwperceel c.q. het verlaten bouwperceel te saneren.
- Met name de eerste 3 criteria zijn bepalend voor de afweging of een bepaalde bedrijfsontwikkeling in een gebied kan plaatsvinden.

Gebiedsgerichte benadering

De schaalvergroting kan niet overal worden toegepast. De mogelijkheden zijn afhankelijk van het landschapstype, de bijbehorende karakteristieken en de ontsluiting. Op basis daarvan is onderscheid gemaakt in 4 gebieden:

1. groene gebieden: ruime mogelijkheden voor schaalvergroting: uitbreiding tot 1,5 ha. gemeentelijk traject, daarboven in overleg met provincie (maatwerk);
2. gele gebieden: gebieden waar de bouwvlakken ten hoogste 1 ha. bedragen en bij verzoeken tot uitbreiding boven 1 ha. van maatwerk wordt uitgegaan in overleg met provincie;
3. rode gebieden: in het nieuwe bestemmingsplan worden geen mogelijkheden geboden voor bouwvlakken boven 1 ha. Individuele verzoeken kunnen wel worden ingediend en worden per geval beoordeeld. De motivering dat aan de 6 ruimtelijke criteria kan worden voldaan, ligt bij de aanvrager;
4. bruine gebieden: bepalen bouwperceel en mogelijkheden schaalvergroting in samenhang met wierde, waarbij de wierde zoveel mogelijk wordt gevrijwaard.

Visie en beleidsuitwerking

Bouwperceel	Groen	Bruin	Geel	Rood
Tot 1 ha	Bij recht in bestemmingsplan			Bij recht in bestemmingsplan, mits voldoende ruimte
1-1,5 ha	Maatwerk kort	Maatwerk uitgebreid		Afweging mogelijkheid per geval
1,5-2 ha	Maatwerk uitgebreid		Afweging mogelijkheid per geval	
Boven 2 ha	Afweging mogelijkheden per geval, ontheffing provincie			

Groene gebieden

In gebieden die worden gekenmerkt door grootschaligheid en rationeel zijn verkaveld, kunnen bedrijven met een grootte van meer dan 1 ha. over het algemeen goed worden ingepast. Het gaat hier in hoofdzaak om de landbouw(ontwikkelings)gebieden als weergegeven in Kaart 16 “Visie – gebiedstypering”. De afstand tot andere ruimtelijke elementen is meestal groot en meestal kan worden voorkomen dat historische landschappelijke elementen of patronen worden doorsneden of vernietigd. Met de ruilverkaveling die in hoofdzaak een puur rationeel/economische benadering had, zijn ruilverkavelingswegen aangelegd die het buitengebied in de meeste gevallen direct verbinden met het hoofdlint. De ontsluitingstructuur is daardoor zelden een beperking. Echter kan de inrichting van de wegen of de belastbaarheid wel een knelpunt zijn, waardoor per geval moet worden bekeken hoe het bedrijf wordt ontsloten en wat de effecten zijn op de wegen. De grote afstand tussen de verspreid liggende ruimtelijke elementen biedt in deze gebieden veel perspectief voor een verdere vergroting van de meeste bestaande agrarische bedrijfsvolumes, zonder aantasting van de ruimtelijke structuur waar ze onderdeel van uitmaken. Hierbij bestaat uiteraard een bovengrens, maar deze is in de groene gebieden op voorhand onmogelijk vast te leggen. Bij schaalvergroting boven 1,5 ha. wordt de provincie betrokken bij de maatwerkbenadering.

Gele gebieden

Er zijn op hoofdlijnen twee soorten gebieden die als geel worden aangeduid:

- gebieden met een cultuurhistorische en/ of landschappelijke waarde. Dit zijn gebieden met een gaaf landschappelijk beeld waarin de ontstaansgeschiedenis van het gebied nog af te lezen is. De waardering van deze gebieden is onder andere in het POP 3 en de omgevingsverordening vastgelegd;
- kernrandzones langs de linten.

In de gele gebieden liggen beperktere mogelijkheden voor schaalvergroting van bestaande agrarische bedrijven dan in de groene gebieden. Er geldt een “nee, tenzij” beleid. Voor verzoeken tot schaalvergroting geldt nadrukkelijk een extra zware bewijslast ten aanzien van de 6 eerder genoemde ruimtelijke criteria. Bij bouwblokken groter dan 1 ha. wordt de provincie betrokken bij de afweging van de ruimtelijke randvoorwaarden door de toepassing van de maatwerkbenadering.

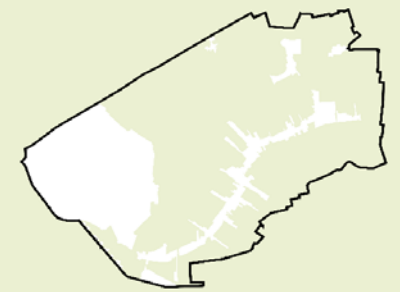
Rode gebieden

In de rode gebieden kan beleidsmatig en in de bestemmingsplannen geen ruimte worden geboden voor bouwvlakken die groter zijn dan 1 ha. De fysieke ruimte of de functie van het omliggende gebied bieden hiervoor geen standaard beleidsruimte. Dit betekent niet dat alles geheel op slot zit. Individuele verzoeken om de planologische mogelijkheden ten behoeve van uitbreiding van een agrarisch bedrijf te verruimen moeten per geval worden beoordeeld. De motivering dat kan worden voldaan aan de 6 ruimtelijke criteria moet volledig worden aangeleverd door de aanvrager. Per geval wordt door de gemeente getoetst of hiervoor een planologische procedure kan worden gevoerd. Tevens moet in die gevallen altijd ontheffing worden verleend door de provincie. Op hoofdlijnen zijn er twee typen rode gebieden te onderscheiden:

- natuur(ontwikkelings)gebieden en gebieden met een hoge cultuurhistorische waarde (wierden en AMK-

- terreinen). Hier staat bestendiging en ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden centraal;
- bebouwde gebieden. Hier zijn de ruimtelijke mogelijkheden voor agrarische bedrijven beperkt door andere (woon)functies en de fysieke ruimte.

Bruine gebieden (wierden)

In het noordwestelijke deel van de gemeente zijn verschillende agrarische bedrijven gevestigd op (voormalige) wierden. Indien ter plaatse een uitbreiding van het bedrijf wordt gewenst zal per geval worden beoordeeld of een uitbreiding van de wierde af tot de mogelijkheden behoort. Voorkomen moet worden dat de (kleine boerderij)wierden fysiek worden aangetast door schaalvergroting. Onbebouwde wierden worden voorzien van een vrijwaringszone van 100 meter om bebouwing uit te sluiten. Zodoende blijft het silhouet herkenbaar. De mogelijkheden voor schaalvergroting boven 1 ha. worden bepaald door de kleur van het omliggende gebied. Bij de inventarisatie voorafgaand aan het opstellen van het bestemmingsplan zullen alle wierden die zijn genoemd in de kaart "Visie schaalvergroting bestaande agrarische bedrijven" worden beoordeeld. Daarbij wordt in alle gevallen bekeken of (restanten van) de wierden aanwezig zijn, welke omvang de wierden hebben, in hoeverre de wierden reeds zijn bebouwd en in hoeverre de verloren bebouwingsruimte op de individuele wierden buiten die wierden kan worden gecompenseerd.

gebied 1 en 2

Bijzondere gebieden

Gebied 1 en 2 worden in het POP 3 gedeeltelijk getypeerd als wierdenlandschap als onderdeel van het gebied Hogeland - Lauwersland - Fivelboezem waarover het volgende is opgenomen: *"Delen worden gekenmerkt door het reliëf in de vorm van inversieruggen, waardoor het kleinschaliger is. De landbouwbedrijven in dit gebied zijn spelers op een markt met een sterke concurrentie. Om hun marktpositie te kunnen behouden, is voor veel bedrijven schaalvergroting onvermijdelijk. Dit kan druk op het landschap veroorzaken. Het cultuurhistorisch erfgoed wordt hoog gewaardeerd en er is veel aandacht voor de instandhouding hiervan. Om het erfgoed ook voor de toekomst te behouden willen we meehelpen verrommeling en verval tegen te gaan. We willen, in afstemming met gemeenten en waterschappen, de verdere ontwikkeling van grootschalige landbouw mogelijk maken. Het landschap biedt hiervoor de ruimte, maar net als elders is een goede inpassing noodzakelijk"* (Provincie Groningen 2009)". Vooral de ontsluiting in dit gebied geeft belemmeringen voor de schaalvergroting. De profielen van wegen die op de historische dijken liggen, het verloop van de wegen en de draagkracht van de wegen beperken de mogelijkheden voor groot en zwaar verkeer. De verkaveling is in delen van de gebieden kleinschaliger, waardoor de groundbewerking minder efficiënt kan zijn dan in de gebieden met een meestal grotere rationale (blok)verkaveling. Om de schaalvergroting waar mogelijk ruimte te geven is gebied 2 vrijwel geheel als groen gebied aangeduid. De ontsluiting van de bedrijven is hier over het algemeen goed en met in achtneming van de ruimtelijke criteria is schaalvergroting mogelijk.

Omgeving Luddeweer (GEEL)

In een groot deel van de deelgebieden 1 en 2 liggen (restanten van) wierden. Bij agrarische bedrijven gelegen op of direct naast wierden wordt bij de mogelijkheden voor schaalvergroting de wierde betrokken.

In gebied 1 wordt een tweedeling voorgesteld. Het deel dat ontsloten wordt door de weg langs het Eemskanaal biedt ruime mogelijkheden voor schaalvergroting. Het gebied rond Luddeweer is vanwege het historische verkavelingspatroon en de daarmee samenhangende infrastructuur minder geschikt om agrarische schaalvergroting zonder voorwaarden toe te staan. Naast de sporen van agrarisch gebruik uit het verleden zijn er in dit gebied ook nog elementen aanwezig die samenhangen met de ontstaansgeschiedenis van het gebied, zoals inversieruggen en restanten van de oude Fivelloop. Deze waarden sluiten agrarische schaalvergroting niet uit maar vragen

Visie en beleidsuitwerking

om een zorgvuldige benadering bij uitbreiding van een agrarisch bouwperceel boven 1 ha. Dit om naast het waarborgen van de ontwikkelingsmogelijkheden voor de bestaande agrarische bedrijven ook de cultuurhistorische waarde en aantrekkelijkheid van het gebied voor recreatief medegebruik te behouden. Daar komt bij de ontsluiting: in het hoofdstuk Beleid-Verkeer wordt onder andere weergegeven welke wegen in het buitengebied een aslastbeperking à 4,8 ton kennen.

Carré van Slochteren (GEEL)

In het gebied tussen de omgeving van de Groenedijk en de Slochterveldweg zijn de mogelijkheden voor schaalvergroting beperkter dan in de groene gebieden. In de structuurvisie Slochteren is het gebied tussen de nieuwe dwarslinten (waaronder Verlengde Veenlaan en Slochterveldweg) aangewezen als carré. Dit agrarische gebied heeft daarnaast een landschappelijk-cultuurhistorische waarde door de aanwezige molens langs de Groenedijk, landgoed Fraeylema en natuurgebied de Baggerputten.

Agrarische linten (GEEL)

Aan delen van het lint met nog een duidelijk agrarisch karakter en een meer open structuur kunnen wellicht ruimere mogelijkheden worden toegekend dan het overige deel van het lint. Dit betekent dat in principe 1 ha. als uitgangspunt geldt, maar dat er maatwerk mogelijk is voor een groter bouwperceel (in overleg met de provincie). In welke gebieden dit mogelijk is, zal worden bekeken bij het opstellen van een convenant over schaalvergrotingsmogelijkheden. Dit convenant zal later in 2010 tussen provincie en gemeente worden gesloten.

Verplaatsing

In de enquête voor agrariërs is gevraagd welke toekomstplannen er voor het bedrijf zijn. Hierbij werd gevraagd of er uitbreidingsplannen waren en/of plannen waren om het bedrijf naar een andere locatie te verplaatsen. Er waren slechts enkele bedrijven die mogelijk heil zagen in verplaatsing. De geringe vraag betekent dat er in de Structuurvisie Buitengebied geen zoekgebieden voor verplaatsing van agrarische bedrijven worden opgenomen. Dient deze vraag zich wel aan, dan zal er maatwerk moeten worden geleverd door een individueel begeleidingstraject.

Intensieve bedrijven

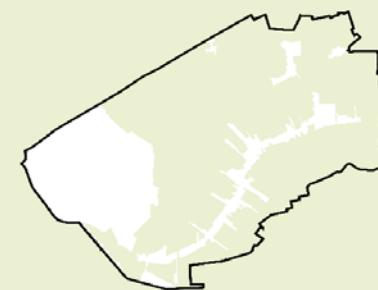
Het aantal bedrijven in Slochteren dat ingevolge de provinciale verordening als intensieve veehouderijen wordt beschouwd (volwaardig, dan wel als neventak) bedraagt 23. Het aantal zal niet toenemen, aangezien de provincie nieuwvestiging van intensieve veehouderijen niet toestaat. Daaronder wordt ook gerekend omschakeling van een niet-intensieve veehouderij naar een intensieve veehouderij, ongeacht of deze ondergeschikt is aan een andere hoofdtak. In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van bestaande intensieve veehouderijen. Deze kunnen slechts ten behoeve van het dierwelzijn hun staloppervlakte uitbreiden.

Mestopslag en -verwerking

Sinds 2006 moet een mestproducent ervoor zorgdragen dat hij voldoende ruimte heeft voor de opslag van dierlijke meststoffen, die in de periode van september tot en met februari op het bedrijf worden geproduceerd. Dit kan door als boer zelf te zorgen voor opslagcapaciteit, dan wel door een contract af te sluiten met een andere ondernemer zoals een akkerbouwer. Voor akkerbouwers is het vanwege bedrijfseconomische redenen lucratief om mest over te nemen, dit is goedkoper dan kunstmest en daarnaast beter voor het gewas en de grond. Voor akkerbouwbedrijven die in het lint zijn gevestigd levert dit extra transportbewegingen richting de bedrijfsgronden, die veelal op grote afstand (geconcentreerd) in het buitengebied liggen.

Zowel bij akkerbouwers als melkveehouderijen moet dus worden voorzien in voldoende mogelijkheden om de mest op te slaan. Hiervoor waren tot voor kort 3 mogelijkheden:

Serrestallen

Een serrestal bestaat uit een lichte constructie bestaande uit een systeem van tunnelframes met boogvormige daken afgedekt met een schaduwdoek. Naast het bevorderen van het welzijn van de dieren (veel licht en luchttoetreding) heeft de serrestal als belangrijk voordeel dat de investering ten opzichte van traditionele stallen aanmerkelijk lager is. In het huidige bestemmingsplan is dit staltype niet toegestaan. Dient de vraag zich aan, dan zal dat worden uitgewerkt in een beleidskader. Belangrijke aandachtspunten hierbij zijn de ruimtelijke inpassing in het Slochter landschap en de lichtemissie (in verband met het provinciaal beleid).

1. binnen het bouwblok;
2. direct in aansluiting op het bouwblok of;
3. op een veldkavel.

De provinciale omgevingsverordening staat geen mestopslag meer toe buiten het bouwblok. In het nieuwe bestemmingsplan zal dan ook een regeling worden opgenomen die inspeelt op de mogelijkheden voor mestopslag binnen een bouwperceel.

Agrarische bebouwing

De agrarische activiteiten hebben zich de afgelopen decennia verplaatst van de oude boerderij naar nieuwe stallen en loodsen, de schaal van de agrarische bebouwing is hierdoor toegenomen. Deze schaalvergroting in bebouwing heeft geleid tot een behoefte aan ruimere planologische mogelijkheden op agrarische bouwpercelen en een aanpassing (verruiming) van bouwregels. Een nieuwe ontwikkeling op het gebied van agrarisch bouwen is de serrestal.

Tweede bedrijfswoning

In de provinciale omgevingsverordening is nu een verbod opgenomen voor een tweede bedrijfswoning. Dit omdat in de praktijk blijkt dat tweede bedrijfswoningen op den duur vaak in gebruik worden genomen als burgerwoning. Dat kan de landbouw in zijn ontwikkeling belemmeren. Slechts als sprake is van een structureel volwaardig tweepersoonsbedrijf en als, gelet op aard, omvang en continuïteit van het bedrijf permanent toezicht noodzakelijk is kan in incidentele gevallen een tweede bedrijfswoning worden toegestaan.

Verbreiding

De verbreding van de agrarische sector met niet agrarische nevenactiviteiten dient twee belangen. Enerzijds wordt hiermee het toekomstperspectief van een deel van de landbouwsector verbeterd, aangezien de winstdaling op het agrarische bedrijfsdeel gecompenseerd wordt en het bedrijf zodoende toch nog financieel gezond kan blijven. Anderzijds wordt het perspectief van de sectoren waarbinnen de verbreding plaatsvindt gunstiger. Meer specifiek zal vooral de recreatiebranche kunnen groeien doordat agrarische bedrijven zich verbreden. Voorbeelden zijn de bedrijven die tevens een educatieve functie hebben om mensen te informeren over de agrarische activiteiten, maar ook de bedrijven die een boerderijwinkel exploiteren.

Naast de verbreding in de recreatieve sfeer zijn er bedrijven met een neventak die meer samenhangt met agrarische activiteiten. De mogelijkheden voor verbreding van agrarische bedrijven in de nieuwe bestemmingsplannen zijn beschreven in de "beleidsregel Theetuinen en verbreding agrarische bedrijven". Het gaat om theetuinen, waar geen alcohol wordt geschonken, en om recreatieve, educatieve, verzorgende activiteiten, voorzover niet meer dan 200 m² van de ruimten specifiek voor die activiteiten wordt ingericht. Voor de zorgverlening mag het alleen gaan om de dagbesteding, aangezien strengere criteria gelden voor nachtopvang en hiervoor een zwaardere afweging per geval moet plaatsvinden.

Kleinschalige recreatieve activiteiten zoals verhuur worden mede begrepen onder de nevenactiviteiten. Voorwaarde is dat het gaat om verhuur van zaken die zijn gerelateerd aan het recreatief medegebruik van het buitengebied. Verhuur van paarden, huifkarren en andere aan de hippische sport verbonden activiteiten worden niet begrepen binnen dit beleidskader. Deze activiteiten horen uitsluitend thuis binnen bestemmingen die gebruiksgebonden paardenhouderijen of maneges toestaan. De mogelijkheden hiervoor staan beschreven in de beleidsregel 'Paardenhouderijen'.

Ten slotte is het toegestaan om een boerderijwinkel te exploiteren, mits het assortiment past binnen de gestelde

Visie en beleidsuitwerking

Recreatie

Versterken van recreatiestructuur

Versterking van de bestaande recreatiestructuur is één van de speerpunten uit de Toekomstvisie 2020. Er wordt vooral gemikt op kleinschalige vormen van recreatie en toerisme, zoals theetuinen, bed & breakfasts en minicampings. Deze kleinschalige vormen van recreatie zijn naar buiten gericht en zijn gebaat bij een aantrekkelijk landschap, bezienswaardigheden die kunnen worden bezocht. Deze trekpleisters worden meestal bezocht als onderdeel van een route of tegelijk met plaatsen die in de buurt liggen. Daarom is het verbeteren van verbindingen in de vorm van uitloopgebieden, netwerken of bewegwijzering bevorderend voor de recreatiemarkt. De voorwaarden waarbinnen theetuinen, kleinschalige verblijfsaccommodaties en minicampings zijn toegestaan, zijn vastgelegd in beleidsregels en worden vertaald in de bestemmingsplannen. De beleidsregels zijn gemeentebreed van toepassing, de mogelijkheden zijn dan ook uiteindelijk perceelsafhankelijk.

Netwerken

Het verbeteren van verbindingen in figuurlijke zin, door het bevorderen van samenwerking tussen ondernemers, is een belangrijk uitgangspunt in de Toekomstvisie. De recreatieondernemers zien het als een opgave om de regio te promoten door evenementen te organiseren en vooral een structuur te ontwikkelen en meer samenhang in de recreatiebedrijven te creëren. De gedeelde kernkwaliteit is namelijk het buitengebied van de gemeente waar hun klanten op af komen. Dat moet daarom in stand worden gehouden met hier en daar verbeteringen in de toegankelijkheid.

Het verbeteren van verbindingen in letterlijke zin is reeds ingezet door verschillende beleidsstukken, visies en uitvoering van projecten. De aanleg van een fietsknooppuntennetwerk in de provincie Groningen is het meest recente project dat vóór de zomer van 2012 moet zijn gerealiseerd. Een visie die nog meer uitwerking vraagt is het Rondje Schildmeer, beschreven in de Structuurvisie Steendam Schildmeer.

Vaarroutes

Er is geconstateerd dat het Schildmeer beperkt deel uitmaakt van een vaarcircuit. Aansluitend op het systeem van de natuur- en cultuur-as wordt daarom het netwerk van vaarverbindingen uitgebreid waardoor de pleziervaart en watersport op het Schilmeer kan worden geïntensiveerd. Hierbij vormt het Schildmeer een knoop in het netwerk van vaarroutes. In oost-westelijke richting kunnen in het kader van Rondje Groningen een nieuwe vaarverbinding worden gelegd van Meerstad, via het Schildmeer en Hondshalstermeer naar de Blauwe Stad. Van noord naar zuid vormt de Groeve de verbinding tussen Appingedam en het Schilmeer. Hierdoor sluit het systeem van vaarroutes aan op het bestaande Damsterdiepcircuit. Door uitvoering van de plannen volgens het Landschapsontwikkelingsplan Noord Groningen wordt de Groeve in landschappelijk-recreatieve zin een veel interessanter route.

Pleisterplaatsen

Gebied 1 en 2

Om de recreatiestructuur steviger te ontwikkelen is geanalyseerd waar in het buitengebied de beste mogelijkheden zijn om publieksaantrekkende voorzieningen in de vorm van pleisterplaatsen te realiseren. Deze kunnen ook groter zijn dan een bed & breakfast, mini-camping of theetuin.

Gebied 3

Het succesvol ontwikkelen van een goede recreatiestructuur is gebaat bij concentratie van verzorgplaatsen in de buurt van trekpleisters. Momenteel is een groot deel van de verzorgplaatsen (horeca, verhuur, verblijfsaccommodaties) in de bebouwde kom gevestigd. In het onderstaande wordt uiteengezet welke deelgebieden in aanmerking komen voor de ontwikkeling van de recreatiesector in de vorm van pleisterplaatsen.

Het uitgangspunt daarbij is dat bedrijven zich vestigen op percelen waar bestaande bebouwing aanwezig is en daarvan gebruik gaan maken.

Het buitengebied kent verschillende gebieden die geschikt zijn om te ontwikkelen ten behoeve van de recreatie. In eerdere beleidsnota's is de koers bepaald om in te zetten op kleinschalige recreatie die in de bestaande structuur past. Er zijn nauwelijks tot geen nadelige effecten op de omgeving.

Het gebied ten noorden van de Lagelandsterweg en ten oosten van de Hamweg zal, door de ontwikkeling van Meerstad, het woongebied dichtbij komen te liggen en naar verwachting intensiever worden gebruikt als gebied waarin men wil recreëren.

Nu Midden Groningen grotendeels als natuurgebied is ingericht ligt er een groot gebied met een extra recreatieve potentie. De recreatiebranche kan hier op verschillende manieren op inspelen. Gezien de natuurdoelstellingen moet het hierbij uiteraard om extensieve vormen gaan en is met name de locatie van waaruit het gebied wordt ingetrokken van essentieel belang. Vanwege de uitvoerbaarheid is de situering van concentratiegebieden voor recreatie essentieel.

Gebied 10

Het deelgebied 10 grenst aan het lint van Slochteren met korte afstanden tot het landgoed Fraeylema. Dat heeft al een grote aantrekkingskracht op toeristen en recreanten. In deelgebied 10 dragen ook het natuurgebied Baggerputten en de molens langs de Groenedijk bij aan de recreatieve kwaliteit van het gebied. In het Slochter deel van het lint zijn nu al relatief veel recreatieondernemers die hierop inspelen.

De plaatsen zijn afgestemd op de volgende aspecten:

- locatie ten opzichte van bestaande publiekstrekkers;
- landschappelijke kwaliteit;
- ontsluiting en situering ten opzichte van recreatieve routes;
- voldoende afstand tot natuurgebied;
- aanwezigheid van voldoende bestaande percelen die kunnen worden gebruikt voor vestiging

Binnen de deelgebieden 1, 2, 3 en 10 zijn op basis van de voorgaande aspecten locaties opgenomen als potentiële recreatie-ontwikkelingsgebieden (zie kaart visie Recreatie).

Woudbloem en directe omgeving

Woudbloem is midden in het reeds aangelegde deel van Midden Groningen gelegen, op het kruispunt van de Scharmer Ae, Slochter Ae en de Woudbloemlaan. Dit dorp, ontstaan rondom de aardappelmeelfabriek is goed ontsloten vanuit zowel Slochteren als Harkstede en in de toekomst Meerstad. Vanuit het dorp kan het natuurgebied zowel wandelend als met de fiets worden ingetrokken. Het aanleggen van een wandelverbinding vanuit Woudbloem naar de parkeerplaats bij het Slochterdiep staat gepland in het kader van het herinrichtingsplan, waardoor de directe omgeving van Woudbloem meer potentie krijgt voor rust- of pleisterplaatsen die door de recreant worden bezocht. Vanwege de waterverbindingen zijn er mogelijkheden voor het verder ontwikkelen van initiatieven zoals kleinschalige verhuur in dit gebied.

Groenedijk

De Groenedijk is een bijzonder landschappelijk element dat de noordwestelijke begrenzing vormt van het carré van Slochteren en het Overbos. Daarbij takken het Slochterdiep, de Verlengde Veenlaan en de Kooiweg als belangrijke (recreatieve) dwarsverbindingen op aan, waardoor de Groenedijk als stepping stone tussen het Slochter lint en het natuurgebied ligt. De drie molens markeren de begrenzing duidelijk en het Overbos vormt de verbinding naar het Slochter erfgoedkwartier met aan de overkant de Fraeylemaborg.

Het gebied wordt ontsloten via de Slochterdijk en de Verlengde Veenlaan, waardoor de Groenedijk ook direct via het regionale wegennet bereikbaar is (N387).

Visie en beleidsuitwerking

De Paauwen

Het buurtschap De Paauwen, als straten bekend als de Wester- en Oosterpaauwenweg, ligt op de westelijke oever van het Afwateringskanaal en is direct verbonden via de Meenteweg met Schildwolde en Ten Post. De Oosterpaauwenweg is een aantrekkelijke route voor langzaam verkeer tussen Schildmeer en de Meentweg maar heeft een smal profiel en is voor autoverkeer richting het Schildmeer doodlopend. Vanwege de ontsluiting is daarom alleen Westerpaauwenweg geschikt als potentieel recreatieontwikkelingsgebied. Deze weg is te bereiken vanaf zowel de Meenteweg (voorkeur) als Luddeweesterweg. De ligging van het gebied biedt mogelijkheden voor verschillende vormen recreatiebedrijven, als bedrijven die excursies organiseren, verhuurbedrijven en horeca.

Ten noordwesten ervan ligt het kleinschalige landschap dat door de Fivel is ontstaan met de Graauwedijk als belangrijke cultuurhistorische as.

Aan de overkant van het Afwateringskanaal ligt Midden Groningen met het te ontwikkelen Dannemeergebied op korte afstand. De fietser en wandelaar kan direct het toekomstige natuurgebied in trekken via de Meenteweg, maar vooral de Dannemeerweg en Slochtermeenteweg. In dit gebied zijn nog meer fiets- en wandelverbindingen in aanleg gepland.

De zone ligt direct aan het Afwateringskanaal, zal intensiever gebruikt gaan worden nadat het Meerstadmeer is gegraven.

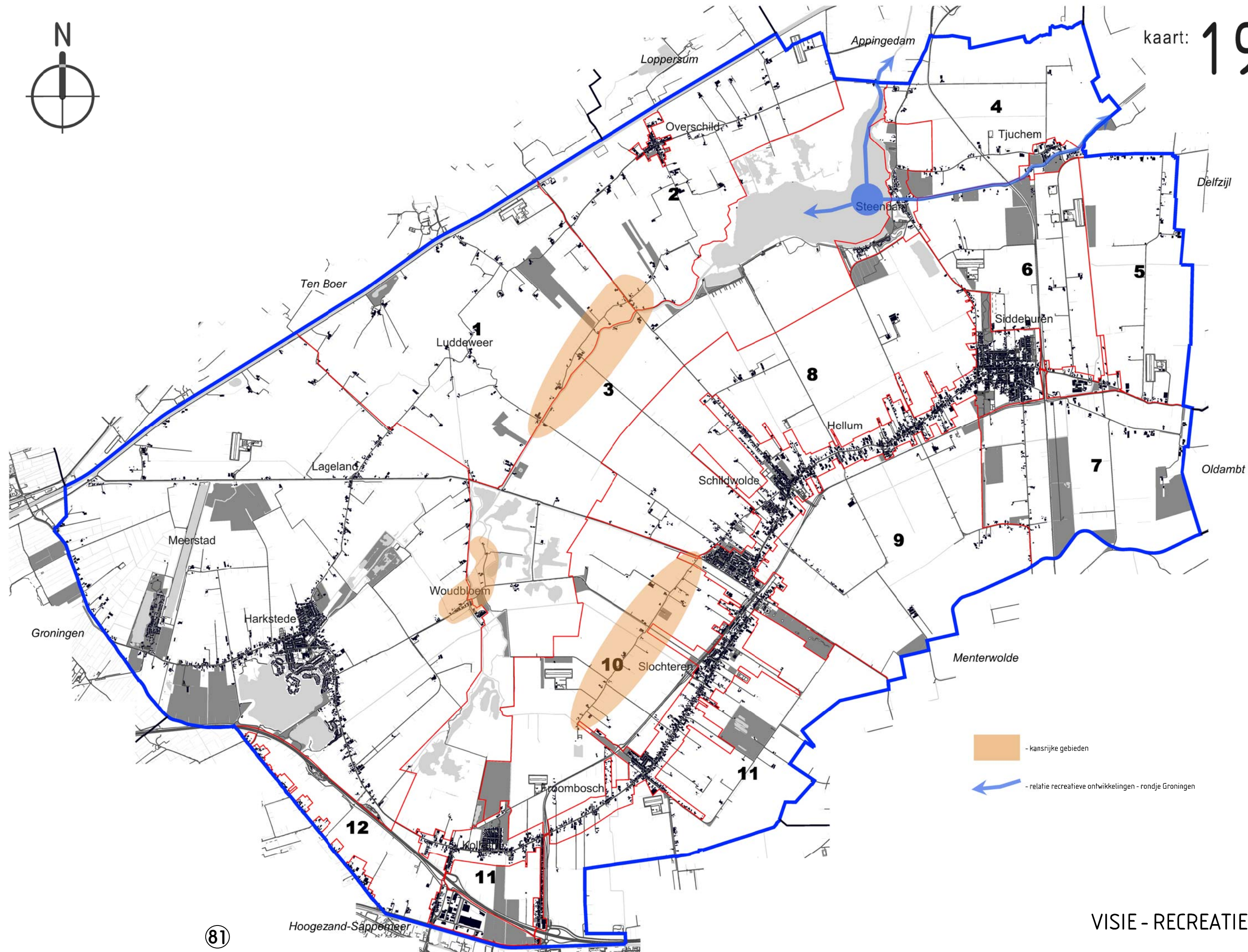
Richting het zuiden is met name de Luddeweesterweg een aantrekkelijke route om richting Luddeweer, Blokum en Lageland te gaan. Toekomstige bewoners van Meerstad zullen naar verwachting ook van deze route gebruik gaan maken, waardoor in de buurt van De Paauwen een goede plek voor een trekpleister kan zijn. De nog aan te leggen TRAP route (Toeristisch Recreatief Archeologisch Project) tussen Schaaphok en Luddeweer is een andere kans om in de directe omgeving één of meer toeristisch-recreatieve gelegenheden te ontwikkelen. Luddeweer en Schaaphok zijn te klein en kwetsbaar om een voorziening te ontwikkelen, terwijl aan de Wester- en Oosterpaauwenweg meer en voldoende grote bebouwde percelen liggen waarop dergelijke voorzieningen zouden kunnen worden geëxploiteerd zonder dat dit afbreuk doet aan de omgeving of te veel hinder oplevert. Ook is de ontsluiting vanaf de Meenteweg aantrekkelijker.

Voor de fietsende recreant ligt dit gebied op een mooie plek ten opzichte van het Schildmeer en Steendam. Met de aanleg van het fietspad op de noordoever van het Schildmeer kan nu een rondje Schildmeer worden gedaan. Behalve het Tolhuis (en de A-Hoeve op grotere afstand) zijn aan deze kant van het Afwateringskanaal nog geen voorzieningen voor de passant. Ontwikkelingen zijn dan ook welkom.

Tenslotte ligt deze zone direct aan het Afwateringskanaal. Het Afwateringskanaal zal voor de watersport een belangrijkere rol krijgen door het te graven meer van Meerstad. Gezien de doorvaarthoogte van de vaste bruggen in het Afwateringskanaal zal het meer gebruikt gaan worden door kano's en kleinere motorboten en in mindere mate door open zeilboten met strijkbare mast. Met name voor de horeca, outdoor-activiteiten en verhuur ontstaan hierdoor kansen in dit gebied. Het beweegbaar maken van de vaste bruggen wordt vooralsnog niet als optie gezien.

Zodoende is dit recreatie-ontwikkelingsgebied het enige gebied dat echt midden in het buitengebied ligt en gezien de verbindingen tussen verschillende typen gebieden (natuur, woongebied en landschappelijk watervol gebied) de potentie heeft de recreatiestructuur in het buitengebied te versterken.

Om sturing te geven zullen in het Bestemmingsplan Buitengebied in dit gebied meer mogelijkheden worden geboden voor recreatiebedrijven die zich vestigen in bestaande bebouwing ten opzichte van overige gebieden in de gemeente..

Entreegebieden

Een andere kans in de rand van Midden Groningen is het ontwikkelen van entreegebieden. Enerzijds om de aanwezigheid en bekendheid van het gebied te vergroten (naar voorbeeld van het Drentse Aa- gebied) en anderzijds om de bezoekersstromen te sturen.

Een entreegebied is de eerste toegang voor de recreant en toerist tot het gebied en bestaat minimaal uit een parkeerterrein met picknicktafels en een informatiepaneel. Bij het opwaarderen van een entreeplaats kan gedacht worden aan een kiosk, waarin een informatievoorziening is ondergebracht, kleinschalige horeca en/of verhuurmogelijkheden van ondermeer fietsen, laarzen, GPS etc. Voorwaarde is wel dat dit gebeurt op plaatsen waar de ontsluiting goed is en een goede routestructuur aanwezig is of gerealiseerd kan worden. Mogelijkheden van locaties kunnen in overleg met de beheerder, Staatsbosbeheer, de komende tijd worden onderzocht.

In het noorden zal Steendam zich nadrukkelijk meer als recreatieve trekker gaan ontwikkelen. Voor dit dorp en aangrenzende recreatieparken is een aparte gebiedsvisie opgesteld, deze is hernieuwd vastgesteld in december 2009. Steendam moet als spil in de recreatiestructuur gaan functioneren en zal daardoor een verzorgende functie voor het omliggende buitengebied. Dit is meteen de reden waarom in de directe omgeving van Steendam in het buitengebied niet wordt ingezet op entreegebied of pleisterplaatsen.

Overig

Evenementen

Ten behoeve van de organisatie van evenementen zullen in Slochteren een aantal evenemententerreinen worden aangewezen die als zodanig in het bestemmingsplan (mede) worden bestemd. Aangezien de bereikbaarheid voor dit soort terreinen van belang is, ligt het niet voor de hand dat in het buitengebied gronden als evenemententerrein worden aangewezen. Eerder zullen deze terreinen worden bestemd in of aan de rand van dorpskernen.

Visie en beleidsuitwerking

Niet-agrarische bedrijvigheid

Er worden (beperkte) mogelijkheden voor vestiging van bedrijven in het buitengebied geboden. De schaal en de hinder voor de omgeving moeten tenminste beperkter zijn dan die van grondgebonden agrarische bedrijven dit om een verbetering voor de omgeving te creëren. Belangrijker is dat nieuwe niet-agrarische bedrijven alleen worden toegestaan op percelen waarop nu reeds (voormalige agrarische) bebouwing aanwezig is. De bedrijvigheid wordt beperkt tot de milieucategorieën 1 en 2, alsmede behorend tot categorie 3 zoals gehanteerd in de VNG-uitgave 'Bedrijven en Milieuzonering' voor zover naar aard en invloed op de omgeving met categorieën 1 en 2 gelijk te stellen bedrijvigheid. Om de ruimtelijke kwaliteit niet aan te tasten, mag geen buitenopslag van materiaal en goederen plaatsvinden.

Bij het toekennen van gebruiksfuncties voor vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen kan naast wonen, al dan niet in combinatie met, gedacht worden aan nieuwe economische dragers zoals: kleinschalige bedrijvigheid in de sectoren bouw, zakelijke en/of financiële en/of overige dienstverlening, opslagdoeleinden, communicatie, kleinschalige recreatie en toerisme, gezondheids- en welzijnszorg (zorgboerderijen).

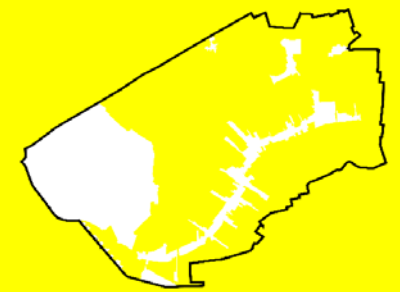
Het toelaten van nieuwe economische dragers in vrijkomende agrarische bebouwing (VAB's) is belangrijk voor de leefbaarheid van het buitengebied. De bebouwing wordt gezien als kraamkamer voor startende bedrijven. Daarnaast wordt bijgedragen aan het instandhouden van cultureel erfgoed, bestaande uit karakteristieke boerderijen en bijbehorende bijgebouwen. Door nieuwe economische dragers toe te staan wordt het behoud van grootschalige karakteristieke gebouwen mogelijk gemaakt.

Als randvoorwaarde geldt de bestaande bebouwing als maximum; uitbreiding is niet toegestaan. Wanneer voor bedrijven hierbinnen onvoldoende mogelijkheden zijn, geldt in principe dat zij moeten verhuizen naar een bedrijventerrein. Gestimuleerd wordt om landschapsontsierende bebouwing te saneren. De mogelijkheden voor vervanging van te slopen panden worden uitgewerkt in de beleidsnotitie VAB en de herziening van de welstandsnota. Belangrijke voorwaarden hierbij zullen zijn een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en een goede landschappelijke inpassing op basis van objectieve criteria. Voorzover de regeling betrekking heeft op het buitengebied, is medewerking door de provincie nodig.

Zoals genoemd is het uitgangspunt dat uitsluitend nieuwvestiging van kleinschalige bedrijven is toegestaan in het buitengebied. Omdat bij een uitbreidingsbehoefte die ruimer strekt dan de bestaande planologische ruimte, niet altijd direct naar een andere locatie (op een bedrijventerrein) kan worden verhuisd, wordt in voorkomend geval beoordeeld of de bedrijven ter plaatse kunnen uitbreiden. Hierbij mag ten hoogste eenmalig worden uitgebreid met een oppervlakte van maximaal 20%. Deze uitbreidingsmogelijkheid geldt niet voor VAB's.

Loonbedrijven

Een uitzondering voor de beperking van niet-agrarische bedrijven geldt voor loonbedrijven. Deze bedrijven hebben een verzorgende functie voor de agrarische sector, maar zijn zelf niet direct verbonden aan het gebruik van cultuurgrond om hieruit producten te verkrijgen. Aangezien hun werkgebied wel in het buitengebied ligt, is de wens van de bedrijven om daar ook gevestigd te blijven. In het nieuwe bestemmingsplan zal voor de bestaande loonbedrijven ruimte blijven bestaan. Voorwaarde is dat de bedrijven zich vooral richten op loonwerk ten behoeve van de agrarische sector en dat op de percelen geen grote hoeveelheden grond worden opgeslagen. Met andere woorden: het mag niet om transportbedrijven gaan die voornamelijk opereren in het grondverzet met een agrarische neventak. Deze bedrijven moeten zich vestigen op daarvoor geschikte bedrijventerreinen. Bestaande niet-agrarische loonbedrijven zijn hiervan uitgezonderd.

Wonen

Het buitengebied wordt, door de afname van het aantal agrarische bedrijven (en de vrijkomende agrarische bedrijven), steeds belangrijker als een gebied om te wonen. Het grootste deel van de cultuurgronden blijft overigens wel in agrarisch gebruik. Het uitgangspunt van het benutten van voormalige agrarische bebouwing voor wonen is dat hiervoor uitsluitend de bestaande voormalige (in pandige) bedrijfswoning wordt gebruikt. Indien van toepassing, kan ook aangrenzende deel of stalruimte voor wonen worden benut. Vrijstaande bedrijfsgebouwen die geen woonfunctie hebben gehad mogen niet als woning worden gebruikt.

Nieuwbouwruiimte

De mogelijkheden voor het vestigen van meerdere wooneenheden in een gebouw waar in de huidige situatie reeds een bedrijfswoning in aanwezig is worden nog onderzocht. Of deze aanvullende wooneenheden kunnen worden toegevoegd is afhankelijk van de beschikbare nieuwbouwruiimte (tot 2007 werd dit contingent genoemd). De gemeente Slochteren heeft in overleg en met afstemming met de regiovisiepartners voor de periode 2007 tot en met 2019 in totaal 770 nieuwbouwruiimte. Dit is vastgelegd in de provinciale Omgevingsverordening. Deze nieuwbouwruiimte komt neer op een opnamecapaciteit van ca. 60 woningen per jaar. Het woonplan wordt in 2010 geactualiseerd waarbij de genoemde nieuwbouwruiimte over de gemeente wordt verdeeld waarbij met name demografische factoren een belangrijke rol spelen. Begin 2011 vindt een herijking van de nieuwbouwruiimte plaats waarbij onder andere de invloed van de crisis en eventueel andere gewijzigde marktomstandigheden een rol gaan spelen. Na vaststelling van het woonplan en na de herijking van de nieuwbouwruiimte, wordt duidelijk of er mogelijkheden zijn om naast de geplande woningen die reeds zijn vastgelegd in de structuurvisies en vigerende bestemmingsplannen ook nog andere woningen of wooneenheden kunnen worden gerealiseerd. Kortom, of er nog nieuwbouwruiimte beschikbaar is.

Plattelandswoning

Daarnaast mogen door de functieverandering omliggende (agrarische) bedrijven niet in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden aangetast. Een optie die één en ander makkelijker kan maken is de implementatie van de zogenoemde plattelandswoning in de wetgeving voor milieu en ruimtelijke ordening. In reactie op de in 2009 ingediend motie 'Mastwijk' heeft demissionair minister Cramer op 16 april 2010 aangegeven dat naar verwachting na de zomer van 2010 een wetvoorstel dat op deze problematiek inspeelt voor advies bij de Raad van State wordt aangeboden. Indien in nieuwe wetgeving meer ruimte ontstaat voor woningen in de nabijheid van agrarische bedrijven, zal in het nieuwe bestemmingsplan een regeling worden opgenomen die aansluit op deze nieuwe wetgeving.

De woonfunctie kan, naast de genoemde bedrijfsactiviteiten in de voorgaande paragraaf, ook gecombineerd worden met aan-huis-verbonden beroepen of bedrijven, kleinschalige verblijfsrecreatie of een theetuin. De mogelijkheden hiervoor zijn opgenomen in de betreffende beleidsregels.

Ten slotte geldt voor landgoederen dat initiatieven voor landgoederen per geval zullen worden beoordeeld en worden getoetst aan onder andere de voorwaarden die daarvoor door de provincie zijn gesteld.

Financiële verantwoording

De structuurvisie is in het kader van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening een visie op de hoofdlijnen van ruimtelijk beleid en heeft daarmee een hoger abstractieniveau dan bijvoorbeeld een bestemmingsplan. Een structuurvisie is niet bindend voor de burger. Het is in feite een beleidsvisie, die als gemeentelijk afwegingskader dient voor ruimtelijke beslissingen en de inzet daartoe van bestuurlijke uitvoeringsinstrumenten, zoals het vaststellen van bestemmingsplannen, het beschikbaar stellen van financiële middelen en het sluiten van overeenkomsten. De Structuurvisie Buitengebied dient als voorloper/nota van toelichting voor het op te stellen Bestemmingsplan Buitengebied.

Hoewel de structuurvisie zelf geen juridisch bindende status heeft, is de structuurvisie wel van invloed op toekomstige plannen die wél bindend zijn voor de burger, zoals het bestemmingsplan of een exploitatieplan.

De nieuwe Wro maakt het mogelijk om in anterieure overeenkomsten (vooraf besproken met betrokken bouwers/ontwikkelaars) afspraken te maken over bijdragen in ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente (art. 6.24 lid 1 sub a). Daarnaast is het mogelijk om bovenplanse verevening via het exploitatieplan (art 6.13 lid 7) toe te passen. Voorwaarde hiervoor is dat de ruimtelijke ontwikkelingen en de gebieden waarvoor bovenplanse verevening van toepassing zijn, in de structuurvisie worden benoemd.

In de Structuurvisie Buitengebied zijn ruimtelijke ontwikkelingen opgenomen die hiervoor in aanmerking komen. Bestaande projecten die worden genoemd komen voort uit reeds vastgesteld beleid van een ander overheidsniveau (uitvoering en inrichting EHS ligt bij het rijk en provincie). Daarnaast wordt in een aantal gevallen voortgeborduurd op besluitvorming in het verleden (daarbij is de economische uitvoerbaarheid benoemd).

Bij het bestemmingsplan Buitengebied, dat volgt op de structuurvisie, zal de mogelijkheid om op grond van artikel 6.12 van de Wro bij de vaststelling van een bestemmingsplan een exploitatieplan vaststellen niet worden aangewend. Weliswaar worden er, op basis van de structuurvisie, nieuwe ontwikkelingen voorzien maar deze zijn veelal onvoldoende concreet om op financiële uitvoerbaarheid te toetsen. Voor het geval zich initiatieven voordien in gebieden die in de structuurvisie zijn aangewezen (waaronder kansrijke locaties voor recreatie) zal de uitwerking hiervan mogelijk worden gemaakt in aparte ruimtelijke plannen.

In het geval van de mogelijkheden die worden geboden voor bijvoorbeeld functieverruiming van vrijkomende agrarische bebouwing gaat het om particuliere initiatieven, waarvan de economische uitvoerbaarheid in handen ligt van de initiatiefnemers. Het weergeven van de economische uitvoerbaarheid in de vorm van een exploitatieplan is dan niet noodzakelijk.

Overigens zijn er subsidies beschikbaar, middelen gereserveerd, voor bepaalde initiatieven in het buitengebied in het kader van de regeling 'Vitaal Platteland' van het Regioteam Vitaal Platteland centraal Groningen, (Haren, Hoogezand-Sappemeer en Slochteren).

Bronnen

CBS (2009): Landbouwtellingen (statline)

Dienst Landelijk Gebied (1999), Strategisch Groenproject Midden Groningen

Gemeente Hoogezand-Sappemeer (2009): Structuurvisie 'Boegbeelden komen tot Leven'

Gemeente Opsterland (2007): Notitie agrarische bouwpercelen en serrestallen

Gemeente Slochteren (1999): Gemeentelijk wegcategoryseringsplan

Gemeente Slochteren (2002: Gemeentelijk verkeersveiligheidsplan

Gemeente Slochteren (2004): Welstandsnota

Gemeente Slochteren (2007): Het water van Slochteren

Gemeente Slochteren (2008): Bodembeheerplan en bodemkwaliteitskaart

Gemeente Slochteren (2008): Beleidsregels Kamperen

Gemeente Slochteren (2009): Beleidsnotitie Recreatieve verblijfsaccommodaties

Gemeente Slochteren (2009): Beleidsnotitie Paardenhouderijen

Gemeente Slochteren (2009): Beleidsnotitie Biomassa en mestvergistung

Gemeente Slochteren (2009): Beleidsnotitie Aan-huis-verbonden beroepen en bedrijven

Gemeente Slochteren (2009): Beleidsnotitie Horeca en ondersteunende horeca

Gemeente Slochteren (2009): Nota Duurzaam Slochteren

Gemeente Slochteren (2009): Beheerplan Wegen gemeente Slochteren

Gemeente Slochteren (2009): Beleidsnotitie Theetuin en verbreding agrarische bedrijven

Heidemij (1989): Landschapsbeleidsplan Slochteren

Dillerop Natuuradvies (2009): Ecologische basiskaart en leidraad Slochteren

Groene Ruimte (2004): Beheerplan Groen Slochteren

Landschapsbeheer Groningen (2003): Boerenerven in Noord en Midden Groningen

Libau (2009): Archeologiebeleid gemeente Slochteren (concept)

LTO Noord (2007), Landbouwactieplan afdeling Slochteren

Ministerie van VROM (2009): Structuurvisie buisleidingen (ontwerp)

Oranjewoud (2000): Landschaps- en groenvisie gemeente Slochteren

Provincie Groningen, stuurgroep Noord (2006): Agrarische bouwblokken en landschap pilot Noord

Provincie Groningen, stuurgroep Oost (2007): Agrarische bouwblokken en landschap, doorvertaling regio Oost

Provincie Groningen (2009): POP 3 en Provinciale Omgevingsverordening

RUG, DLG, Buro Everts & De Vries (2000) Natuurontwikkeling in Midden Groningen, Laagland Bekenproject.

Schroor M., Meijering J. (2007): Golden raand, landschappen van Groningen

Topografische dienst: TOP kaarten 1:25.000

Bijlage 1

Lijst m.e.r. (beoordeling)plicht

Een structuurvisie is ruimtelijke plan waarvoor in sommige gevallen een plan m.e.r.(-beoordeling) moet worden opgesteld. Of dit het geval is afhankelijk van of in het ruimtelijk plan een project of activiteit is opgenomen die op de C- of D-lijst is genoemd.

Welke projecten die zijn opgenomen in de structuurvisie buitengebied Slochteren zouden kunnen leiden tot de verplichting een m.e.r. (beoordeling) op te stellen?

Met de volgende onderwerpen opgenomen in de C-lijst van het besluit m.e.r. moet rekening worden gehouden. Hiervoor geldt een m.e.r.-plicht:

Activiteit	m.e.r. plicht	m.e.r. beoordelingsplicht
De inrichting van het landelijk gebied. In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een functiewijziging in de natuur, recreatie of landbouw met een oppervlakte van:	250 ha..of meer, met uitzondering van ruilverkaveling met een administratief karakter of van een aanpassingsinrichting.	125 ha. of meer, met uitzondering van ruilverkaveling met een administratief karakter of van een aanpassingsinrichting.
De aanleg van één of meer recreatieve of toeristische voorzieningen. In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een voorziening of een combinatie van voorzieningen die:	1. 1. 500.000 bezoekers of meer per jaar aantrekt, 2. een oppervlakte beslaat van 50 ha.. of meer, of 3. een oppervlakte beslaat van 20 ha.. of meer in een gevoelig gebied.	1. 250.000 bezoekers of meer per jaar, 2. een oppervlakte van 25 ha.. of meer, of 3. een oppervlakte van 10 ha.. of meer in een gevoelig gebied.
De aanleg, wijziging of uitbreiding van een buisleiding voor het transport van gas, olie of chemicaliën. In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een buisleiding die over een lengte van:		1 km.of meer is gelegen of geprojecteerd in een gevoelig gebied als bedoeld onder a, b (tot 3 zeemijl uit de kust) of d, van punt 1 van onderdeel A van deze bijlage.
De aanleg, wijziging of uitbreiding van een buisleiding voor het transport van aardgas. In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een buisleiding die over een lengte van:		5 km. of meer is gelegen of geprojecteerd in een gevoelig gebied als bedoeld onder a, b (tot 3 zeemijl uit de kust) of d, van punt 1 van onderdeel A van deze bijlage.

De oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting bestemd voor het fokken, mesten of houden van pluimvee of varkens. In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een inrichting met meer dan:	1. <u>85.000 plaatsen voor mesthoenders,</u> 2. <u>60.000 plaatsen voor hennen,</u> 3. <u>3.000 plaatsen voor mestvarkens, of</u> 4. <u>900 plaatsen voor zeugen.</u>	1. 60.000 of meer plaatsen voor mesthoenders 2. 45.000 of meer plaatsen voor hennen, 3. 2.200 of meer plaatsen voor mestvarkens, of 4. 350 of meer plaatsen voor zeugen.

In de structuurvisie wordt aan geen van de genoemde activiteiten ruimte geboden. De structuurvisie biedt geen ruimte aan een herinrichting, maar gaat slechts uit van bestaande herinrichtingsplannen (in wording). Er wordt geen ruimte geboden aan grootschalige toeristische voorzieningen. Hoewel in de structuurvisie aandacht wordt besteed aan de reserveringen ten behoeve van buisleidingstraten is de gemeente Slochteren hierin geen initiator, noch zal zij het bevoegd gezag zijn voor de planologische inbedding van de betreffende tracés. Hiervoor worden m.e.r.'s vastgesteld door de provincie en het Ministerie van VROM vóórdat deze tracés worden opgenomen in inpassingsplannen.

Het laatste punt, de uitbreiding of oprichting van intensieve veehouderijen met genoemde wordt niet mogelijk gemaakt ingevolge deze structuurvisie. Gezien de provinciale verordening is oprichting van intensieve veehouderijen of uitbreiding van een neventak naar een volwaardig bedrijf niet langer toegestaan. Uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen is niet toegestaan, tenzij de uitbreidingsbehoefte voortkomt uit aangescherpte normen op het gebied van milieu en dierenwelzijn. Dit zal per geval worden beoordeeld en maakt geen onderdeel uit van het voorgestane beleid in deze structuurvisie.

Bijlage 2

Lijst IV-bedrijven gemeente Slochteren

Straat	Nummer Plaats		Nummer deelgebied
Lagelandsterweg	5	Lageland	1
Luddeweersterweg	8	Luddeweer	1
Lagelandsterweg	15	Lageland	1
Afwateringskanaal	6	Schildwolde	1
Afwateringskanaal	3	Overschild	2
Oudeweg	178	Siddeburen	5
Oudeweg	196	Siddeburen	5
Oosterzandenweg	10	Siddeburen	6
Akkereindenweg	8	Siddeburen	6
Oostwoldjerweg	4	Siddeburen	7
Oostwoldjerweg	7	Siddeburen	7
Oostwoldjerweg	15	Siddeburen	7
Denemarken	9	Slochteren	8
Hoofdweg	136	Hellum	8
Westerzanden	4	Hellum	8
Bovenvennenweg	1	Schildwolde	9
Siepweg	5	Schildwolde	9
Zandwerf	2	Hellum	9
Groenedijk	1A	Slochteren	10
Hoofdweg	104	Kolham	deels kern, deels 12
Hamweg	71	Harkstede	meerstad
Hoofdlaan	2	Harkstede	meerstad
Hoofdweg	190	Harkstede	meerstad

